

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 108

Poznań, czwartek dnia 6 marca 1930

Rok XXV

Pierwszy okres trudności Banku Przemysłowców

Kronikarz powojennego życia gospodarczego Polski zanotuje wiele wypadków nagłego rozkwitu i niemniej nagłego upadku licznych wielkich placówek przemysłowych, handlowych i finansowych. Ileż to obserwowaliśmy rozmachu w działalności różnych instytucji gospodarczych, jakie szerokie perspektywy otwierały się przed naszymi zdumionymi oczami, wyczarowane przez zręcznych i obrotnych „kapitanów” przemysłu czy finansów!

Niektóre przedsiębiorstwa rosły jak na drożdżach, obracając małym kapitałem zakładowym obejmowały coraz szerszą sferę działalności, tworzyły oddziały w całej Polsce, nabywały udział w licznych przedsiębiorstwach przemysłowych, nawiązywały szerokie stosunki z zagranicą, podejmowały się najróżnorodniejszych operacji, aż wreszcie tak zakwiliły się w różnych interesach, tak straciły istotny grunt pod nogami, że gdy ogólne warunki życia gospodarczego wróciły do zwykłej normy, te pozornie piękne i silne twory zaczęły gwałtownie wiotczeć i kurczyć się na podobieństwo balonów, z których ulatuje powietrze.

Dziedzina bankowości dostarcza nam szczególnie licznych przykładów do powyższych wywodów. Wszak tym czynnikiem, który umożliwiał pozorny rozkwit wielu placówek życia gospodarczego, był nasz chory pieniądź. Była marka polska, tracąca z dnia na dzień, nieladwie z godziny na godzinę, część swojej wartości. Operacje pieniężne koncentrują się w bankach, one zatem przede wszystkim były wystawione na pokusę uczestniczenia w akcji popierania rozwoju gospodarczego, opartego niestety często na podłożu spekulacyjnym.

Nie tedy dziwnego, że z chwilą przeprowadzenia reformy pieniężnej w kraju banki przede wszystkim odczuły ciężar kryzysu, stąd wynikłego. Przeskok z okresu inflacyjnego w okres stabilizacji był zbyt nagły, aby od razu życie gospodarcze mogło się do niego przystosować. Nowe komplikacje wywołała ponadto druga inflacja z 1925/26 r.

Te zmiany ogólnych warunków pieniężnych i gospodarczych spowodowały likwidację szeregu mniejszych placówek bankowych, które nie mogły się ostać, ponadto zaś osłabiły znacznie kilka poważnych instytucji finansowych, zaangażowanych zbyt silnie w akcji finansowania przemysłu i uprawiających niezbyt ostrożną gospodarkę. Pamiętny run publiczności na kasy banków w 1925 roku szczególnie dotkliwie odbił się na bankach o niedostatecznej płynności, które dla ratowania sytuacji odnieść się musiały o pomoc do skarbu państwa i pozbywać się po śmieśniznie niskich cenach swych udziałów konsorcjalnych.

Do rzędu tych banków, które wskutek wyżej opisanych momentów najbardziej ucierpiały w Poznaniu, należał — obok Polskiego Banku Handlowego — Bank Przemysłowców. Lata 1925 do 1927 były okresem ciężkiego zmagania się z trudnościami, opanowanymi jednak tylko pozornie. Bank zaciągnął wówczas pożyczkę z funduszu „sanacyjnego” skarbu w wysokości około 6 milionów zł, a równocześnie w przyspieszonym tempie zaczął realizować cały szereg wartościowych aktywów. przede wszystkim pakietów akcji względnie udziałów konsorcjalnych — wymienić tu należy sp. akc. Dr. Roman May i Luboń — ponadto sprzedał wiele nieruchomości po cenach zgoła niewspółmiernych z dzisiejszą a nawet ówczesną ich wartością. Niepoślednią rolę przy tej gwałtownej realizacji aktywów odegrał ówczesny delegat ministerjum skarbu

Rokowania handlowe z Niemcami zakończą się jeszcze w tym tygodniu?

Informacje „Vossische Zeitung“

Berlin, 6. 3. (Tel. wł.). „Vossische Zeitung“ donosi, że rokowania handlowe polsko-niemieckie postąpiły w ostatnich dniach tak dalece, iż liczyć się należy z ich zakończeniem jeszcze w tym tygodniu.

T. zw. „mały” traktat handlowy, który w chwili obecnej jest już prawie gotów, ma być ważny początkowo tylko na jeden rok, jednak w razie niewypowiedzenia, ma automatycznie obowiązować dalej. Obejmuje on wszystkie prawie sprawy, które objęty by musiał „wielki traktat handlowy” z wyjątkiem specjalnych postanowień celnych, na miejsce których wprowadza się zasadę wzajemnego największego uprzywilejowania. Wszystkie sprawy sporne, dotyczące prawa osiedlenia się Niemców w Polsce, polskiego kontyngentu eksportowego węgla i żelaza itd. zostały już uzgodnione, a ostatnie dni rokowań mają być poświęcone tylko sprawie udziału niemieckich towarzystw okrętowych w polskim ruchu emigracyjnym.

W kołach zagranicznych przedstawicielstw handlowych w Polsce — jak stwierdza „Vossische Zeitung” — oczekuje się znacznego wzrostu niemieckiego importu do Polski po ratyfikacji traktatu. Na skutek zagwarantowania największego uprzywilejowania im-

port niemiecki będzie prawdopodobnie robił konkurencję przede wszystkim towarom, sprowadzanym z krajów dalej położonych, a dopiero w drugim rzędzie przemysłowi polskiemu, który zachowuje dotychczasową ogólną ochronę celną, a traci tylko wyjątkowe zarządzenia celne, wprowadzone w stosunku do Niemiec na czas wojny celnej.

Przed ostatniem głosowaniem w Reichstagu nad układem likwidacyjnym z Polską — kończy „Vossische Zeitung” — traktat handlowy w formie wykonanej zostanie już prawdopodobnie przedłożony w Berlinie.

Od redakcji: Doniesienia Vossische Ztg., dotyczące poszczególnych postanowień traktatu handlowego z Niemcami, brzmią z polskiego punktu widzenia dosyć niepokojąco. Zajmiemy wobec nich stanowisko po nadejściu dokładniejszych informacji o wyniku przeprowadzonych rokowań.

Berlin, 6. 3. (Tel. wł.). „Leipziger Neueste Nachrichten” piszą, że traktat handlowy z Polską wpłynie korzystnie na rozwój gospodarstwa niemieckiego, a zwłaszcza eksportu artykułów przemysłowych, i że normalizacja wymiany towarowej z Polską leży szczególnie w interesie handlu i przemysłu wschodnich prowincji Rzeszy.

Groźba przesilenia rządowego w Niemczech zażegnana

Porozumienie w sprawie pokrycia deficytu funduszu bezrobocia — Obniżenie podatków w przyszłym roku o 600 milj. marek

Berlin, 6. 3. (Tel. wł.). Groźbę przesilenia rządowego Rzeszy należy uważać za zażęganą. Trwające od 5 dni obrady gabinetu Rzeszy nad sprawą pokrycia deficytu budżetowego zakończyły się wczoraj uzgodnieniem poglądów we wszystkich spornych sprawach finansowych. Porozumienie doszło do skutku na podstawie planu, opracowanego przez ministra skarbu Moldenhauera.

W sprawie t. zw. „Notopfer”, mającej na celu pokrycie deficytu w budżecie funduszu bezrobocia, doszło do kompromisu. Budżet tego funduszu nie został obcięty, natomiast socjalistyczny projekt pokrycia deficytu, zwalczany ostro przez Niemiecką Partję Ludową, ostatecznie odrzucono. Uchwalono natomiast pokryć deficyt przez wykorzystanie funduszu rezerwowego banku dla obligacji przemy-

słowych w sumie o 70 milionów marek wyższej, niż dotychczas.

Ważną jest uchwała gabinetu, wiążąca budżet na rok 1930 organicznie z budżetem na rok 1931. Równocześnie z preliminarnym budżetem na rok 1930 przeprowadzona ma być ustawa, postanawiająca, że wydatki w budżecie na rok 1931 pod żadnym względem nie mogą przewyższać wydatków, przewidzianych na rok 1930.

Poza tem ustawa przewiduje na rok 1931 znaczne obniżenie podatków w wysokości około 600 milionów marek złotych.

Nad uchwałą gabinetu rozpoczęły się już obrady w poszczególnych frakcjach parlamentarnych. Jak słychać, socjaliści i centrum skłaniają się do zaakceptowania stanowiska rządu.

Dzisiaj rozpoczyna się w Reichstagu drugie czytanie umów haskich.

p. Roman. Jak stwierdza dyr. Banku Przemysłowców p. Henryk Ałameczewski w artykule, świeżo ogłoszonym w „Świecie Kupieckim”, ówczesne wyzbycie się różnych cennych obiektów naruszyło poważnie substancję majątkową i poważne ciche rezerwy Banku; straty stąd powstałe oblicza się na około 4 do 5 milionów zł.

Mimo uzyskania dość pokaźnych wpływów z wymienionych dwóch źródeł (pożyczka i realizacja pewnych aktywów), nie zdołano uzdrowić dostatecznie podstaw Banku. Przede wszystkim nie zlikwidowano szeregu oddziałów nierentownych, a nawet deficytowych, które stanowiły dla instytucji wielki ciężar. Utrzymanie bowiem oddziałów kosztowało Bank około 600.000 zł rocznie. Ponadto nie potrafiiono ściągnąć różnych pretensyj kredytowych, z których wiele okazało się wątpliwych. Wo-

pliwych. Przesadne względy prestiżowe nie dopuściły do zmniejszenia aparatu bankowego, zbyt rozbudowanego w stosunku do istotnej siły finansowej instytucji.

O drugiej fazie rozwoju wypadków w Banku Przemysłowców napiszemy jutro.

Komedje z konstytucją

Byliśmy ostatnio świadkami widowiska, niebывałego nawet jak na stosunki „sanacyjne”. Od czterech lat słyszemy, że zamach majowy był dokonany dla przeprowadzenia zmiany ustroju. Hasło to rozbrzmiewało na wszystkie tony, znalazło się nawet w orędziu Prezydenta Rzeczypospolitej. Jednocześnie prasa obozu pomajowego stale dowodziła z właściwym jej cynizmem i tupeństwem, że Sejm przeszkadza rządowi w przeprowadzeniu reformy.

I oto, gdy na komisji konstytucyjnej, wobec rozpoczęcia obrad szczegółowych nad rewizją ustroju, zgłoszono wniosek, by rząd ujawnił wreszcie swoje postulaty konstytucyjne i wziął czynny udział w obradach komisji, przeciw temu rozumiałemu żądaniu wystąpiło energicznie stronnictwo. Rządowe, mieniające się w dodatku Bezpартijnym Blokiem współpracę z... rządem.

Trudno zrozumieć na pierwszy rzut oka, o co chodzi partji p. Sławka. Być może, że jest to jeden z objawów walki opanowanego przez „pułkowników” B B z p. Bartlem? Być może, że p. Sławek obawia się, iż p. Bartel będzie musiał oficjalnie wyprzeć się monstrualnego projektu klubu B. B., kompromitując tem jego autorów. A może najprawdopodobniejsza jest odpowiedź, dowodząca, że klub B B nie chce dopuścić, by dzięki czynnemu udziałowi rządu w pracach konstytucyjnych doszło do załatwienia tej sprawy w Sejmie, gdyż pragnie to zagadnienie rozwiązać inaczej — bez Sejmu. Lwowski „sanacyjny” „Słowo Polskie” nie przestaje przecieć nawoływać do zamachu i do okrojowania nowego ustroju na drodze nielegalnej. Cóż bowiem obchodzi tych panów kryzys gospodarczy i kredyt Polski na rynkach finansowych.

W każdym bądź razie cała dziś Polska widzi, że oboz pomajowy nie ma jednolitego programu ustrojowego, że rząd nadal jest w tej sprawie bezradny i że wszystkie nawoływania do reformy ustroju były ze strony „sanacji” zwykłym bluffem, mającym na celu uzasadnić rządowi obozu pomajowego. Gdy przyszło do konkretnych prac oboz ten ujawnił tylko pustkę ideową i rozbieżności, jakie nim miotają. Pustkę tę starano się przez długi czas okryć nimbem tajemniczości. Lecz ten środek na nikim już dziś nie robi wrażenia.

Uważamy, że sprawa rewizji konstytucji nie może dłużej służyć za narzędzie manewrów w stosunku do opozycji i za narzędzie walki w łonie obozu majowego. Należy raz skończyć z tą komedją, tem niebezpieczniejszą, że na jej tle rodzą się w różnych nieodpowiedzialnych głowach myśli o zamachu stanu, które w obecnych warunkach gospodarczych do reszty zabijają nasz kredyt. Albo p. Bartel zdobędzie się na energiczne wyświetlenie tej sprawy, albo trzeba będzie sprawę rewizji konstytucji narazie usunąć z porządku obrad oraz stwierdzić, że w obecnych warunkach jest ona niemożliwa do przeprowadzenia i że musi być podjęta przez tych, którzy zagadnienie to traktują nie jako narzędzie gry, lecz jako poważne zadanie polityczne wobec Polski.

Adres Ligi Morskiej i Rzecznej w Poznaniu: Inż. Bielenia, Poznań, Ratusz — Konto czekowe P. K. O. 207083.

WODA KOŁOŃSKA MAJOLA

O TRWAŁYM, PIĘKNYM, OŻYWCZYM ZAPACHU
WYSOKIE ZALETY WODY KOŁOŃSKIEJ
MAJOLA
CZYNIĄ JĄ NIEZBĘDNĄ W KAŻDYM DOMU
FLAKONY W 5 WIELKOŚCIACH

Pw 9689-62,158

Ciężkie przesilenie w przemyśle

W przeżywanym obecnie przesileniu gospodarczym główna uwaga skierowana jest na rolnictwo. Nietylko bowiem przesilenie dochodzi w niem do rozmiarów katastrofy, ale bez uzdrowienia tej podstawowej dziedziny naszego gospodarstwa narodowego nie może być mowy o trwałej poprawie w handlu, rzemiośle i przemyśle.

Z tej naczelną roli rolnictwa nie wynika wszelako, żebyśmy mieli lekceważyć stan innych działów gospodarstwa narodowego. Sytuacja w przemyśle jest również bardzo ciężka, a pod względem społecznym i politycznym niebezpieczniejsza nawet, niż kryzys rolny. W zeszycie nr 3 „Wiadomości Statystycznych” znajdujemy groźne cyfry, świadczące o upadku najważniejszych gałęzi naszego przemysłu.

Cyfry te przedstawiają stan zamówień, a są one tak wymowne, że ograniczymy się do suchego ich zestawienia. Niżej podane cyfry oznaczają zły stan zamówień w grudniu 1929, obliczony na podstawie przepracowanych robotnikogodzin w danych miesiącach i podany procentowo. Urząd Statystyczny klasyfikuje stan zamówień według potrójnej skali: dobry, średni, zły. Suma liczb dla poszczególnych stopni skali wynosi w każdej kategorii przemysłu liczbę 100. Dla porównania podajemy odnośne cyfry z miesiąca grudnia 1928.

1. Przemysł budowlany Zły stan zamówień (%) w grudniu

	1928	1929
cementownie	9,9	62,3
wapienniki	54,4	74,5
ceglarnie	52,4	66,8
huty szkła	38,7	47,8
tartaki	41,8	63,9
fabryki mebli giętych	—	45,7

Gdy w roku 1928 przeciętny stan złych zamówień wynosił 33%, to w roku 1929 przekracza on 60%.

2. Przemysł konsumpcyjny

	1928	1929
przedalnia i tkalnie	34,9	73,8
garbarnie	47,7	66,4
młyny	51,8	52,6
fabryki konserw	0,4	22,2
browary	17,5	19,3
fabryki obuwia mechanicznego	41,5	55,5

Przeciętnie w grudniu roku 1928 zły stan wynosił 32%, w grudniu 1929 — 49%. Uderza szczególnie fatalny stan przemysłu tkackiego, który tylko w 20% ma stan zamówień średni (stan dobry = 0,6%). Liczba robotnikogodzin w przedalniach i tkalniach tygodniowo spadła w ciągu roku z 6.900.000 na 4.930.000. Przy 48-godzinowym tygodniu pracy oznacza to 40.000 nowych bezrobotnych, przy 3 dniach pracy w tygodniu — 80.000.

3. Inne przemysły

	1928	1929
metalowy	22,3	54,3
maszynowy	19,9	63,5
elektrotechniczny	1,9	39,1
rafinerje nafty	5,9	9,5
fabryki papieru	7,8	30,0

Przeciętnie w grudniu r. 1928 — 11%, obecnie — 39%.

Tyle urzędowe cyfry. Mówią one nieco więcej, niż ogólna cyfra bezrobotnych, dochodząca do 300.000, z której jednak szersza opinia nie zdaje sobie na leżycie sprawy i która rozmaitymi sposobami rejestracji może być na jedną lub drugą stronę naciągana.

Jak widzimy, przesilenie w przemyśle jest bardzo poważne. Gdy jeszcze w grudniu 1928 stan zamówień był w 3/4 średni lub dobry, to obecnie już tylko niespełna w połowie.

Przesilenie w przemyśle jest bardzo poważne. Gdy jeszcze w grudniu 1928 stan zamówień był w 3/4 średni lub dobry, to obecnie już tylko niespełna w połowie.

Czynniki rządowe, te same, które w r. 1926 poprawę sytuacji gospodarczej zapisały całkowicie na rachunek przewrotu majowego, obecnie uparcie powtarzają w kółko: „konjunktura”. Mniejsza zresztą o rekyminacje polityczne. Chodzi o to, co robią czynniki odpowiedzialne, aby zapobiec dalszemu upadkowi przemysłu i poprawie jego stanu?

Doradca finansowy po powrocie z Ameryki uznał, że w Polsce wcale źle nie jest i znalazł radę, aby panie chodziły w łódzkich perkalikach. Nie dziwił się p. Deweyowi. Są sfery zagraniczne, które chcą Polskę utrzymać na poziomie kraju rolniczego, produkującego surowce, i nie życzą sobie naszej konkurencji na polu przemysłowym.

Ale co robi rząd? Powie ktoś: „stara się o kapitały zagraniczne”. Bardzo pięknie. Ale jeśli te kapitały będą przychodziły do nas po to, aby wykupywać istniejące przedsiębiorstwa, a nie, aby zakładać nowe, jeśli mu będziemy dawali monopole w pewnych dziedzinach, jak Harrimanowi, to skutki mogą być akurat odwrotne od zamierzonych.

A już zgroza ogarnia na widok tego, co wyrabiają sejmowe czynniki rządowe. Wszczywanie niepoczytalnych awantur politycznych w takim stanie rolnictwa i przemysłu, jak u nas, to — w najlepszym razie — obłęd polityczny. Bierność jednych, a karygodna bez troska drugich z pośród obozu „sanacyjnego” pogłębia przesilenie gospodarcze, zależne tylko częściowo od ogólnej konjunktury.

M. K.

Wobec stanowiska min. Matuszewskiego w sprawie podatku obrotowego

Pod nagłówkiem „Dyletantyzm” piśmie „Gazeta Warszawska”:

Wycofanie się p. ministra Matuszewskiego z zajętego poprzednio stanowiska w sprawie podatku obrotowego nie tylko sprawiło gorzki zawód kupiectwu i rzemiosłu, a kłopot ich „opiekunom” „sanacyjnym”, ale było wogóle niezrozumiałe. Obecna redakcja noweli odradza istotną reformę podatku obrotowego do 1 stycznia 1932 roku, kiedy stopa dla handlu detalicznego będzie obniżona do 1 proc., oraz rozpoczęcie się czterech procentowa obniżka dla przemysłu. W ten sposób chybiony został główny cel reformy, polegający na przyjęciu życia gospodarczego w obecnym przesileniu z doraźną pomocą, a zatem od początku nadchodzącego okresu budżetowego.

Trudno przypuścić, aby p. Matuszewski nie miał w tej sprawie jakiegoś programu. Wszak jeszcze nie tak dawno mówił w Sejmie o kapitalizacji wewnętrznej, jako tej najważniejszej i najpewniejszej dźwigni życia gospodarczego. Jakże zatem wyłumaczyć raptowną zmianę stanowiska między jednym a drugim posiadzeniem?

Rozwiązanie zagadki leży w cyfrach, przytoczonych przez p. Matuszewskiego, a opracowanych przez jego pomocni-

ków. Biorąc za podstawę obecne wpływy z podatku przemysłowego, obliczyli oni, ile skutkiem wprowadzenia ulg utraci skarby w poszczególnych latach i nastraszyli p. ministra widmem deficytu budżetowego. A tymczasem rachunek ten jest zupełnie fałszywy, albowiem nie uwzględnia dynamiki gospodarczej, zawartej w ulgach podatkowych i wynikającego stąd zwiększenia obrotów, a zatem także i wpływów podatkowych. P. minister niepotrzebnie dał się nastraszyć, gdyż doświadczenia innych państw, które przeprowadzały u siebie obniżkę podatku obrotowego, wykazały, że po obniżeniu stawek wpływy malały narazie bardzo nieznacznie, w każdym razie nie proporcjonalnie, a w następnych latach przekraczały nawet poprzednią wysokość.

Kiedy w kwietniu 1929 roku tworzył się nowy gabinet „pułkownikowski”, w którym ani p. Klarner ani p. Gliwic, ani żaden inny z fachowców nie chcieli objąć teki skarbu, podziwiano powszechnie odwagę i ofiarność p. pułkownika Matuszewskiego, który uratował sytuację i wziął na szczupłe ramiona nielada ciężar Imponowała wszystkim decyzja i pracowitość nowego ministra, który w ciągu pół roku obeznał się niezgorzej ze

swaim resortem i w dziewiczej mowie sejmowej odniósł dość poważny sukces.

Ale — niestety — największe nawet zdolności i pracowitość nie zastąpią fachowych wiadomości i doświadczenia. P. minister Matuszewski potyka się na każdym kroku, a to jest bardzo niedobrze dla państwa w tak trudnym czasie. Do takich potknięć trzeba zaliczyć obronę rzekomej niskości trzymiljardowego budżetu przez przeliczenie go na dawne złote z r. 1924. Niefortunna była również teoria p. Matuszewskiego, dzieląca wydatki budżetowe na definitywne i fakultatywne, oraz oparta na tem taktyka, dopuszczająca prelimitowanie w jak największych sumach tych druzich wydatków. W ten sposób cały budżet jest, według p. Matuszewskiego, fakultatywny, co nie wzmocni zaufania do naszej gospodarki państwowej.

W tej pozornie efektywnej, ale w gruncie rzeczy błędnej szermierce z Sejmem nawet klub B. B. nie mógł nadążyć za swoim ministrem i głosował przeciw wnioskowi p. Matuszewskiego o obniżenie dotacji na bezrobotnych o 9 milionów, które parę dni przedtem uchwalono za zgodą p. Matuszewskiego. Obecnie Senat skreślił owe 9 milionów.

W tem wszystkim, co widzimy, nie mamy ani cienia osobistej animozji do p. Matuszewskiego. Wiemy, w jakich warunkach objął niewdzięczny portfel i wiemy, że objął go pierwotnie tylko tymczasowo, jako prowizoryczny namiestnik przyszedłego ministra skarbu. Jednak wobec groźnej sytuacji gospodarczej uważamy za obowiązek publicystyczny stwierdzić, że przedłużanie tego prowizorium i dalsze pozostawanie teki skarbu w ręku najzdolniejszego nawet dyletanta nie jest dla państwa korzystne.

Kraczą...

W konserwatywno-„sanacyjnym” „Czasie” p. dr. Hupka w ten sposób rozpoczęła rozważania na temat położenia gospodarczego:

„Przesilenie gospodarcze jakie przeżywamy, dalekiem jest jeszcze u nas od punktu kulminacyjnego i nie, jak dotąd, nie zapowiada poprawy.”

Szkoda, że p. dr. Hupka nie stwierdza wyraźnie, kto jest za ten stan odpowiedzialny.

Wielcy właściciele ziemscy na Pomorzu

Z powodu ogłoszonego w tych dniach planu parcelacyjnego odnośnie Pomorza i Wielkopolski na lata 1930 i 1931 prasa niemiecka w kraju i w Niemczech (!) podniosła wielki wrzask. W sejmie polskim do malkontentów przyłączył się poseł Hasbach z klubu niem., twierdząc, że ustalona lista obiektów przeznaczonych na parcelację jest „niecnym policzkiem wymierzonym mniejszości niemieckiej, że na parcelację zakwalifikowane obszary niemieckie, mianowicie na Pomorzu, są nieproporcjonalnie większe, niż na ten cel przeznaczone obszary polskie itp.

Posel Hasbach zapomina jedno — a mianowicie to, że wielka własność na Pomorzu skupia się wyłącznie a średnia, tj. majątki poniżej 10 tys. mórg, przeważnie w ręku niemieckim, że kilkunastu magnatów, w czem ani jeden Polak, są panami olbrzymiego obszaru, wynoszącego z góry 150 000 mórg. Sam tylko hr. Keyserling dziurzy w swoim ręku obszar, wynoszący około 23 tys. mórg. Sartowiec, własność hr. Schwanenfeld-Schwerin, obejmuje 19 tys. mórg; ręką rodziny v. Alvensleben skupia się razem około 20 tys. mórg; właściciel v. Wilkens w Sypniewie pod Sepólnem posiada 14 tys. mórg, baronowie v. Paleske w powiatach tczewskim i starogardzkim około 20 tys. mórg, v. Below w Rzućewie pod Puckiem 12 tys. a poza tem v. Märcker, właściciel Rylewa pod Świeciem, ponad 10 tys., v. Gordon w Laskowicach, w tym samym powiecie 13 tys., v. Krokow, właściciel Krokowa pod Wejherowem, 10 tys. mórg itd. Tak samo średnia własność ziemska, tj. majątki od 5 do 10 tys. mórg, jak Poledno, Gronowo, Ostaszewo, Mejno, Orle, Ostrowite, Stara Jania, Barłemino, Ostrowite i wiele innych znajduje się w ręku niemieckim; obiektów tej wielkości jest za ledwie kilka w ręku polskim.

Nic więc dziwnego, że na cele parcelacyjne przeznaczono na Pomorzu więcej ziemi niemieckich niż polskich właścicieli. A parcelacja majątków wobec panującego głodu ziemi wśród włościanstwa jest ze względów gospodarczych i politycznych koniecznością, której nikt zaprzeczyć nie może.

T.

O fundusz gwarancyjny dla eksportu

Warszawa, 5. 3. (PAT) W obecności pp. Matuszewskiego i Kwiatkowskiego odbyło się wspólne posiedzenie sejmowej komisji budżetowej i przemysłowo-handlowej, które obradowały nad rządowym projektem ustawy stworzenia funduszu gwarancyjnego dla eksportu.

Referował poseł Barański (B. B.). Poseł Rybarski (Klub Narodowy), godząc się na projekt rządowy, wnosi o zmianę artykułu, który daje rządowi możliwość urządzenia administracji funduszu, a to w kierunku ustawowego określenia składu komisji, złożonej z reprezentacji Ministerstw, banków państwowych i organizacji, zainteresowanych w wywozie.

Min. Matuszewski tłumaczył, dlaczego rząd przyjął formę funduszu gwarancyjnego, a nie bezpośredniej gwarancji na podstawie ustawy, zezwalającej rządowi przyjmowanie odpowiedzialności za kredyty eksportowe. Min. Kwiatkowski przedstawił nagłą potrzebę stworzenia funduszu gwarancyjnego, bez którego eksport natrafi na niepokonalne trudności. — Minister oświadczył, że rząd zgadza się na zmiany, proponowane przez posła Rybarskiego.

W rezultacie wybrano podkomisję, w skład której weszli posłowie Diamond (PPS), Solański (BB), Szydłowski (Piast), Malinowski (Wyzw.) i Barański jako referent.

Reforma podatku obrotowego

Warszawa, 5. 3. (PAT) Na posiedzeniu sejmowej komisji skarbowej w obecności min. Matuszewskiego odbyło się trzecie czytanie projektu ustawy o reformie podatku obrotowego. Komisja większością głosów Klubu BB, stronnictw Chłopskich i częściowo P. P. S. przyjęła projekt ustawy w tej formie, w jakiej ustalony został w drugim czytaniu. Ponadto Komisja przyjęła rezolucję, wzywa-

jącą rząd do przedłożenia Sejmowi do dnia 30 marca 1931 r. projektu ustawy o podatku, zastępującym w zupełności obowiązujący obecnie podatek obrotowy, a opartym częściowo na zasadach podatku dochodowego, względnie zarobkowego. Przyjęto rezolucję co do zryczałtowania podatku obrotowego, oraz w sprawie ulg dla przemysłu chałupniczego.

O demonstrację oficerów

Warszawa, 5. 3. (PAT). Pod przewodnictwem posła Czetwertyńskiego obradowała komisja nadzwyczajna do zbadania zajść w sejmie w dniu 31 października r. ub. Przesiuchano 10-ciu świadków m. i. kierownika urzędu pocztowego w Sejmie

Zawezwani w charakterze świadków posłowie Koc i Polakiewicz przysiali odpowiedź, że dzieląc oświadczenie prezesa Ślawka, uczynione w imieniu klubu B. B., odnośnie do dalszego udziału klubu w komisji i, uznając ją obecnie za utworzoną jednostronnie i kadłubowo, odmawiają zeznań. Specjalna komisja dla zbadania zajść na terenie Sejmu z dn. 31 października 1929 r. powzięła szereg uchwał dotyczących dalszej swej pracy.

Warszawa, 6. 3. (Tel. wł.) Komisja przesłuchała dzisiaj posła Miklaszewskiego w sprawie odpowiedzi listownych posłów Polakiewicza i Koca, odmawiających zeznań. Komisja stwierdziła, że powyżsi panowie uchylili się od spełnienia obowiązku a tem samem odmówili udziału w śledztwie, które ma na celu wszechstronne zbadanie zajść. Zarzut politycznej tendencyjności, zawarty w ich listach, komisja odpiera, jako insynuację, niezem niezasadzoną.

Z komisji sejmowych

Warszawa, 6. 3. (Tel. wł.) Dzisiaj odbyło się posiedzenie komisji administracyjnej, na którym 14 głosami przeciwko 10 BB. i Ch. D. uchwalono wniosek posła Pragera (PPS.) o wyrażenie wotum nieufności przewodniczącemu komisji Polakiewiczowi. Członkowie Klubu Narodowego wstrzymali się od głosowania.

Warszawa, 6. 3. (Tel. wł.) Komisja morska pod przewodnictwem posła Zalewskiego (Klub Nar.) wysłuchała przemówienia ministra Kwiatkowskiego, który poinformował komisję o ostatnich posunięciach na terenie polityki morskiej, zwłaszcza o utworzeniu polskiej linii komunikacyjno-transatlantycznej, dla której należą 3 wielkie statki, kursujące dotąd pod banderą duńską.

Berlińskie sensacje o Kutiepowie

Berlin, 5. 3. (AW.) W prasie berlińskiej ukazały się sensacyjne wiadomości, które należy przyjmować z największymi zastrzeżeniami, gdyż mogą być inspirowane przez komunistów. Otóż Kutiepow w pierwszych dniach stycznia bawił w Berlinie i mieszkał w hotelu „Reichs-Krone“. Jednocześnie mieli przyjechać z Moskwy dwaj oficerowie czerwonego sztabu generalnego Popow i Gero de Roberti, którzy zatrzymali się w tym samym hotelu. Jako byli oficerowie carscy i wychowankowie akademii sztabu generalnego, w której wykładał Kutiepow, byli mu osobliście znani. Prawdopodobnie zostali wysłani w misji nakłonienia Kutiepowa do powrotu do Rosji. Roberti wy-

stępował już jako pośrednik w podobnych praktykach z generałem Monkiewiczem. Pewne okoliczności wskazywałyby na to, że zniknięcie Kutiepowa było zaaranżowane za jego zgodą.

Nowa umowa polsko-gdańska

Gdańsk, 6. 3. (PAT.) Wczoraj została podpisana przez komisarza Strasburgera umowa polsko-gdańska w sprawie uregulowania przepisów o dozorcze nad artykułami żywności i przedmiotami użytki. Gdańsk wprowadzi na swym obszarze ustawę o obrocie artykułami żywnościowymi i przedmiotami użytki, analogiczną do odnośnej ustawy polskiej. Uzgodniono, że tak w m. Gdańsk, jak i Polska nie będą wykonywać na granicy polsko-gdańskiej dozoru nad artykułami, podlegającymi zgodnym przepisom na obszarze obu stron. Dozór graniczny nad artykułami, przychodzącymi ze wspólnej granicy, będzie przeprowadzony przy zachowaniu analogicznych przepisów wykonawczych. Umowa, którą w imieniu Gdańska podpisał sen. Jewelowski, weździe w życie w 14 dni po jej zatwierdzeniu w Polsce i w Gdańsku.

Kościół ewangelicki w Prusiech na usługach niemieczyzny

Berlin, 5. 3. (PAT). W sprawozdaniu o posiedzeniu generalnego synodu Kościoła ewangelickiego „Vossische Ztg.“ donosi, że superintendent generalny prowincji wschodnio-pruskiej dr. Genrich uzasadniał działalność ewangelickich związków kościelnych na wschodnich terenach pogranicznych koniecznością stworzenia niemieckiego wału ochronnego przeciwko zalewowi ducha słowiańskiego.

Ku czci Masaryka

Warszawa, 6. 3. (Tel. wł.) — Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowym marszałek zawiadomił o unieważnieniu wyborów w okręgu gnieźnieńskim, poczem wygłosił przemówienie z powodu 80-tej rocznicy urodzin prezydenta Masaryka, proponując Sejmowi wysłanie gratulacyjnego telegramu.

Izba przyjęła przemówienie marszałka hucznie oklaskami. W loży dyplomatycznej byli obecni przedstawiciele Czechosłowacji. (w)

Delegacji z Bydgoszczy do Warszawy

Bydgoszcz, 6. 3. (AW.) W związku z zaogniającą się kwestją bezrobocia w Bydgoszczy udała się do Warszawy do min. pracy i opieki społ. delegacja, składająca się z prezydenta m. dr. Sliwińskiego, wiceprezesa Izby Przem. - Handlowej dyr. Jankowskiego, naczelnego dyrektora fabryki „Fiebrandt“ dr. Kasprowicza, posłów Matuszewskiego, Faustyniaka i inn.

Zmiany w min. poczt

Warszawa, 6. 3. (AW.) Minister poczt i telegrafów p. Boerner zwołał z zajmowanego stanowiska naczelnego dyrektora Państw. Wytwórni Telefonicznej p. inż. Michała Łopuszańskiego oraz dyrektora handlowego tej instytucji Józefa Jędrzejewskiego. Równocześnie minister mianował naczelnym dyrektorem Wytwórni inż. Modraka, pracującego dotychczas w transatlantycznej stacji radiotelegraficznej zaś dyrektorem handlowym p. Łęgiewskiego, pracującego od szeregu lat w wytwórni.

Dział polski na „Targach Lipskich“

Lipsk, 5. 3. (PAT.) Z okazji otwarcia na „Targach Lipskich“ działu polskiego odbył się w hotelu „Astoria“ obiad, w którym wzięli udział ze strony niemieckiej reprezentanci saskiego rządu, miasta, sfer gospodarczych, ze strony zaś Polski przybyli na otwarcie działu polskiego na Targach — prezes Klarner, dyr. Turski, dyr. Sokolowski, dyrektorzy Izby Przemysłowo-Handlowych — Wartalski i Müller.

Na przemówienie konsula Adamkiewicza odpowiedział przedstawiciel rządu saskiego Klien i, nawiązując do tradycji historycznych polsko-saskich, rozwinął perspektywę zbliżenia na polu gospodarczym.

Pożyczka dla Banku Rolnego

Londyn, 5. 3. (PAT.) W związku z pożyczką, udzieloną polskiemu Bankowi Rolnemu przez grupę banków londyńskich przy pomocy Banku Handlowego w Warszawie w wysokości 1.500.000 f. szterl. (blisko 65 milj. zł), prasa angielska podaje, że pożyczka ta przeznaczona jest na zakup nawozów sztucznych i wyplacona będzie w 3 równych ratach po pół miliona funt. szterl. w marcu, kwietniu i maju.

Ostre pogotowie w Berlinie

Berlin, 6. 3. (AW.) W związku ze spodziewanymi niepokojami w dniu dzisiejszym, jako w dniu demonstracji „przeciwko głodowi i bezrobociu“, władze bezpieczeństwa zarządziły ostre pogotowie. O godz. 10 rano w Berlinie utrzymuje porządek 1800 patroli policyjnych. Wszystkie gmachy publiczne a więc ratusze, parlamenty itd. otrzymają osłonę policyjną. Specjalną obronę otrzymają wielkie zakłady przemysłowe jak Siemens, Borsig, A. E. G. itd.

Zgon adm. Tirpitz

Monachjum, 6. 3. (Radjo wł.) Dzisiaj rano zmarł w sanatorium Ebenhausen 81-letni b. wielki admirał von Tirpitz. Urodzony w Kistrzynie, poświęcił się wczesnie służbie w marynarce wojennej. W roku 1911 został wielkim admirałem. W roku 1898 mianowany ministrem marynarki, pełni ten urząd przez kilka lat i jemu to zawdzięcza flota wojenna niemiecka swój wspaniały rozwój i planową rozbudowę. Po wybuchu wojny żądał natychmiastowej, energicznej akcji floty niemieckiej. Kiedy chwilowo wstrzymano operowanie łodziami podwodnymi, wbrew jego intencji — podał się do dymisji. W roku 1924 został wybrany z partii niemiecko-narodowej bawarskiej do Reichstagu. Był członkiem honorowym niemieckiej partii narodowej.

Ultimatum Ghandi'ego.

Londyn, 6. 3. (Radjo wł.) Donoszą z Indji, że ultimatum Ghandi'ego do wicekróla Indji zaczyna się od słów „Kochany przyjacielu“ Ghandi zapowiada, że z dniem 11 marca rozpocznie się bojkot opłat i podatków, przede wszystkim uciążliwego podatku od soli. Znamiennym jest koniec ultimatum, w którym Ghandi pisze, iż wicekról może go aresztować, co wywoła jednak odpór setek tysięcy Indusów.

Powódź we Francji

Paryż, 6. 3. (Radjo wł.) Na obszarze nawiedzonym powodzią skonstatowano dotychczas przeszło 300 wypadków utonięcia osób miejscowej ludności. Około 500 domów zostało zrujnowanych. Lekkie łódzie motorowe krążą po zalanych przestrzeniach i wyszukują rozbitków na dachach i drzewach. Ponad zalanymi polami i wsiami patrolują samoloty. Ludność bezdomna żywi się z kuchni wojskowych.

Kurs złotego. Dzisiaj rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,88 1/8 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dzisiaj za 100 mkn. w dewizach — 212,44 do 212,74 zł, gotówką — 212,04 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,98 do 173,24 zł, gotówką 172,64 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 6 marca 1930.
Tendencja dzisiejszej giełdy była w dalszym ciągu utrzymana i zauważa się zmniejszenie napływu materjału.

Z pap. państw. poszukiwano 5 proc. pożyczki, po 51,50 proc. oraz premj dolarowej po 72.— (za sztukę 5-dol.) Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. oddawano 4 proc. listy zast. konwert. po 40 proc., natomiast dopytywano się o 8 proc. listy dolarowej po 94 proc. bez oddawców i 6 proc. listy żytnie.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych większy popyt na Bank Polski po 163.— oraz placono za Dr. R. May z początku 56.— a pod koniec 55.—. Poza tem dopytywano się o Cegielskiego i O Unje.

Cedula urzędowa z dnia 6 marca 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 51 1/2% P.
4% listy zastaw konw Pozn. Ziem. Kred. 40% O.

(Kurs w złotych)
5% Pożyczka premjowa serja II 72.— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 163.— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. zł. 56—55.— P.

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 6. 3. 1930.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjed. tr.: 8,88 1/8 sp.: 8,90 1/4 kup.: 8,86 1/2

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	357,66	358,56	356,76
Nowy Jork	8,90,5	8,92,5	8,88,5
Nowy Jork kabel	8,92,1	8,94,1	8,90,1
Paryż	34,90 1/2	34,99	34,82
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcaria	172,87	172,80	171,94
Wiedeń	125,60	125,91	125,29
Włochy	46,72	46,84	46,60

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:
4% pożycz. inwest. 126,0—126,50
5% pożycz. premj. dol. 74,75 74,00

Akcje w złotych:
Bank Polski 165,00—165,25
Bank Przem. łwowski 0,00—105,00
Bank Zw. Sp. Zarob. 0,00—78,50
Starachowice 0,00—20,50
Zieleniewski 0,00—56,50
Borkowski 0,00—5,75
Haberbusch 0,00—106,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 6 marca 1930.
Pszonica march. od st. załad. 76-77 kg. przeciętn. jakości 230,00—233,00
Tendencja spokojniejsza.
Zyto march. od stacji załad. 72 kg. przeciętn. jakości 156,00—160,00
Tendencja spokojniejsza.
Zyto 73 kg. mekl. cif Berlin 0,00—163,00
Tendencja spokojniejsza.
Owies march. od stacji zał. 121,00—131,00
Tendencja stała.
Jęczmień browarowy 160,00—170,00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 140,00—150,00
Tendencja spokojna.
Kukurydza loco Berlin 157,00—159,00
Tendencja spokojna.
Kukurydza loco Hamburg 0,00—145,00
Tendencja spokojna.
Mąka pszenna 27,50—34,50
Tendencja spokojna.
Mąka żytnia 20,75—24,00
Tendencja spokojna.
Osipa pszenna 08,00—08,50
Tendencja spokojna.
Osipa żytnia 07,25—07,75
Tendencja spokojna.
Groch. Victoria 20,30—25,00
Groch dr. jadalny 18,00—20,00
Groch pastewny 16,30—17,00
Pelusza 16,00—18,00
Bób polny 16,00—18,00
Wyka 18,00—23,00
Lubin niebieski 13,00—14,00
Lubin żółty 16,00—17,50
Seradela nowa 25,00—29,50
Makuch rzepakowy 13,25—14,25
Makuch lniany 17,00—18,00
Wytłoki suche 06,50—06,70
Śróć Soja 13,10—14,60
Płatki ziemniaczane 12,00—12,50
Ziemniaki jadalne białe 1,70—2,00
Ziemniaki jadalne czerwone 1,80—2,20
Ziemniaki jadalne inne żółte 2,50—2,80
Ziemniaki fabryczne nie notowane. Slabe obroty.

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 6. 3. 1930.

Wyплаты na Warszawę 46,90—47,10
Noty wielkie 46,75—47,15

Zderzenie autobusu z pociągiem

2 zabitych i 9 ciężko rannych

Warszawa, 6. 3. (Tel. wł.). Wczoraj rano około godz. 3-ciej, wydarzył się pod Płońskiem straszny wypadek autobusowy. Nadjeżdżający od Płońska autobus wpadł na pociąg osobowy z taką siłą, że jeden z wagonów kolejowych wypadł z szyn.

Autobus został doszczętnie zderzony, przyczem powstał pożar na skutek zapalenia się benzyny.

Z jadących autobusem pasażerów,

przeważnie drobnych handlarzy żydowskich, dwóch zostało zabitych, a 9 odniosło cięższe i lżejsze rany. Przyczyną nieszczęścia ma być fakt, że barjera kolejowa w miejscu przejazdu pozostaje bez obsługi. Świadczy za tem najlepiej to, że jest to już piąty z rzędu wypadek w tem samym miejscu.

Rannych przewieziono do szpitala w Płońsku.

Echa konferencji katolików francuskich i niemieckich

Dopóki Niemcy nie zmienią swego stosunku do Polski, nie będzie istotnego porozumienia Francji z Niemcami

Paryż, 5. 3. (PAT.). „Journal des Debats” zamieszcza dłuższy artykuł p. de Quirielle, który dowodzi, że istotnemu zbliżeniu francusko-niemieckiemu stoi na przeszkodzie stosunek Niemiec do Polski. Niezależnie od uspokajających zapewnień, które dano francuskim katolikom przed ich konferencją berlińską z katolikami niemieckimi, konferencja ta raz jeszcze uwidatnia cele, do których dążą Niemcy wobec Polski. Pewne środowiska niemieckie zapowiadają, iż grupa katolików francuskich zamierza wspólnie z delegacją katolików niemieckich udać się na Górny Śląsk, aby zbadać sprawę przyznania G. Śląska Polsce. Rozpowszechnianie tej wiadomości dowodzi najlepiej, jak sobie Niem-

cy wyobrażają rozmowy z katolikami francuskimi i samą ideę zbliżenia z Francją.

Grubo mylą się katolicy francuscy — pisze dalej p. Q. — jeżeli sobie wyobrażają, że potrafią doprowadzić do porozumienia między Niemcami a Polską w poważnych kwestiach, które je dzielą. Gdyby zdecydowali się na podobny krok, osiągnęliby wynik przeciwny intencjom, a prztem naraziliby się Polakom.

Zaleca się przeczytać książkę George'a Goyau o katolikach niemieckich, która wykazuje płaszczenie się ich przed ideą przewodnią ewangelickiego cesarstwa niemieckiego i oskarża ich o germanizację katolicyzmu.

Niemcy a Bank Międzynarodowy

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, w marcu.

Jak wiadomo, Szwajcaria została obroną za siedzibę Banku Międzynarodowego. Bazyleja przygotowuje się już na ugoszczenie tej nowej instytucji finansowej. Na terytorjum Szwajcarii znajdują się będą zatem dwa największe organizmy międzynarodowe, t. j. Liga Narodów i Bank, z którym związane jest funkcjonowanie planu Younga.

Dr. Schacht robi jednak co może, by opóźnić wprowadzenie w życie nowego planu. Już w trakcie obrad ekspertów międzynarodowych w Paryżu jego nieprzejednane stanowisko nie ułatwiało pracy; podobnie wystąpienia jego w czasie ostatniej konferencji w Hadze utrudniały sytuację. Prezes Reichsbanku, zwalczając rządy socjalistyczne w Rzeszy, utrzymuje, iż dopóki nie zostaną przeprowadzone w Niemczech reformy finansowe, dopóty nie znajdzie nikogo w Niemczech, ktoby zechciał współpracować z Bankiem Międzynarodowym.

Posługując się tym pretekstem, dr. Schacht na zjeździe w Rzymie, gdzie zbrali się dyrektorowie sześciu banków zainteresowanych w założeniu instytucji międzynarodowej, odmówił z jednej strony wyznaczenia delegatów niemieckich, mających wejść do rady administracyjnej owego banku, a z drugiej sprzeciwił się nominacji p. Quesnay na jego naczelnego dyrektora. Dr. Schacht nie miał mu nic innego do zarzucenia, jak tylko to, że p. Quesnay jest Francuzem. W miejsce jego wolałby popierać jakiegoś kandydata neutralnego, któryby bronił więcej interesów dłużnika, niż wierzycieli. Nie chcąc stawiać sprawy na ostrzu miecza, delegaci francuscy, angielscy, włoscy, japońscy i belgijscy gotowi byli zgodzić się nawet na to, aby obok francuskiego dyrektora Banku Międzynarodowego, figurował, jako wicedyrektor Niemiec. Ale i ta propozycja nie przypadła do gustu dr. Schachtowi.

W związku z temi naradami, p. A. L. Jeune, specjalista od spraw finansowych, omawia na łamach „Paris - Midi” szczegóły ukonstytuowania się rady administracyjnej Banku Międzynarodowego. W jej skład ma wejść 3 Francuzów i tyłuż Niemców, podczas gdy innym państwom będzie przysługiwało prawo tylko do dwóch miejsc, albo nawet do jednego. Pomiedzy trzema administratorami Francuzami, figurują pp. Moreau, prezes „Banku Francuskiego”, baron Brinard, prezes „Crédit Lyonnais” oraz markiz de Vogue, prezes towarzystwa rolników.

Po utworzeniu rady administracyjnej, trzeba będzie zająć się sprawą subskrypcji kapitału, wyznaczono

na 500 milionów franków szwajcarskich, a figurującego pod postacią 200.000 akcji o wartości nominalnej 2.500 fr. Subskrypcja tego kapitału ma być zagwarantowana przez Francję, Anglię, Belgię, Włochy, Japonię, Niemcy oraz przez grupę bankierską z Nowego Jorku, którego dwaj reprezentanci są już w drodze do Europy.

Bank Międzynarodowy, zaznacza p. A. L. Jeune, będzie jednak mógł zacząć funkcjonować, gdy subskrypcja na 112.000 akcji zostanie dokonana. Każde z zainteresowanych państw, otrzyma 16.000 akcji, przynoszących 6 proc. Ukonstytuowanie się Banku, pisze dalej autor artykułu, powinno nastąpić w szybkim tempie. Według statutów pierwsze jego czynności, miałyby być rozpoczęte z dniem 1-go kwietnia br.

Tymczasem manewry dr. Schachta zmierzają wyraźnie do opóźnienia funkcjonowania międzynarodowej instytucji finansowej. Równocześnie dyskusja nad planem Younga w Reichstagu wykazuje, jak podkreśla znów Balville, że argument, jakim posługują się pp. Curtius i Moldenhauer dla uzasadnienia ratyfikacji planu, wysuwa możliwość, iż z czasem będzie mogła nastąpić jego rewizja, i że wobec tego, Reichstag nie potrzebuje żywić żadnych obaw, uchwalając go. Zasadniczy ten motyw spotyka się we wszystkich dziennikach demokratycznych i „lokarneńskich”. To ostrzeżenie, pisze wybitny publicysta, powinno stać nam żywo w pamięci. Wynika bowiem z tego jasno, że lewy brzeg Renu zostanie ewakuowany wzamian za plan Younga, który dla Niemiec nie stanowi ostatecznego uregulowania długów wojennych. Jeżeli pomiędzy dr. Schachtem, a innymi przedstawicielami Niemiec nie panuje zupełna zgoda, to nie należy zapominać, iż partie niemieckie będą zawsze gotowe do pojednania się, by wytworzyć jednolity front przeciwko wierzycielom, pomiędzy którymi Francja zajmuje pierwsze miejsce. Na tem zresztą polega jedność moralna Rzeszy.

I. Briares.

Dyktatura dla dyktatury

W „Berliner Tageblacie” znajduje się ciekawą korespondencję z Kowna. Autor jej p. C. Z. Kloetzel tak opisuje stosunki polityczne na Litwie:

„Młodzież akademicka darzy rząd małą sympatią. Przy ostatnich wyborach do Wydziału akademickiego wszystkie partie uzyskały więcej głosów, niż partja rządowa. Bo też wszystkie partie mają jakąś myśl polityczną i jakiś program. Sam rząd nie ma swej młodzieży nie do ofiarowania poza paroma setkami posad, i to przeważnie w polskiej politycznej

„Mówi się często o Litwie jako o kraju „faszystowskim”, lecz nic nie jest dalsze od prawdy, niż powyższe twierdzenie. Faszyzm jest ideą, a system faszystowski sposobem wcielania tej idei w życie. Lecz obecny system rządów na Litwie jest pozabawiony wszelkiej myśli. Wszystkie stronnictwa litewskie mają jakąś ideologię — demokraci narodowi, socjaliści ludowi, socjalni demokraci, mniejszości — tylko rząd nie ma żadnej. Wystarcza mu to, że posiada wojsko i policję i że ma je z czego płacić. Prawdziwymi panami Litwy są oficerowie sztabowi; rzeczą ważniejszą niż posiedzenie ministerjum jest zebranie w klubie oficerskim. Istnieją świadectwa wzajemne: wojskowi podtrzymują rząd, a rząd stara się zrobić z wojskowych panującą warstwę w narodzie, nawet pod względem towarzyskim. Lecz z takim programem politycznym nie można daleko zjechać ani na wewnątrz, ani na zewnątrz. Tylko małe chłopskie państwo może żyć całe lata w przeświadczeniu, że można zastąpić myśl polityczną rozkazami z komendantury.

„Bo w kursie rządowym nic się nie zmieniło z ustąpieniem Woldemarasa. Ustąpienie to było sprawą wewnętrzną kliki rządzącej, zmianą osób, a nie zmianą zasad. Woldemaras został obalony nie dlatego, że jego dyktatura była niezdolna dla kraju, lecz dlatego, że jego pożądlivość władzy działała na nerwy jego kolegów ministerjalnych. Jego następcą, p. Zaunius rządzi nieco innymi metodami, lecz w ten sam sposób. Zestania administracyjne nie są już tak częste, lecz obóz koncentracyjny w Worszach — litewskie wyspy Liparskie — istnieje nadal. Wyroki śmierci nie są już tak częste, lecz jednak w dniu obchodu niepodległości potwierdzono jeszcze dwa nowe. Parlament jest rozwiązany. Cenzura prewencyjna dla pism miejscowych i cenzura dla zagranicznych istnieją w dalszym ciągu. Lecz poza tem wszystkim niema innej idei, jak pragnienie pozostania przy władzy. Jakiej myśli ma „lużyć ta władza, tego nikt nie wie. Dyktatura dla dyktatury. Gesty faszystowskie — bez ducha faszystowskiego”.

Widocznie, że na pograniczu między wschodem a zachodem, między dyktaturami komunistyczną a faszystowską, opartymi na sprzecznych, lecz wyraźnych ideologiach, umieszcili się dyktatury swoistego typu — bez myśli i idei.

Ze zjazdu lekarzy szpitaln. w Warszawie

Niedzielnny zjazd profesorów uniwersytetu i lekarzy szpitalnych w Warszawie był wspaniałą manifestacją konsolidacji stanu lekarskiego w Polsce pod egidą „Związku lekarzy państwa polskiego”, założonego z inicjatywy lekarzy wielkopolskich. Dziesięć lat walki o prawa stanu lekarskiego zespoliło rozproszonych przedtem lekarzy w jedną silną organizację, z której głosem liczyć się muszą zarówno władze jak społeczeństwo.

To też rezolucje, uchwalone jednomyślnie na zjeździe, nie mogą pozostać bez wrażenia na sfery rządowe, które niestety dotychczas przy układaniu ustawy zbyt mało uwzględniały opinie jedynie miarodajnych czynników, t. j. doświadczonych ordynatorów ze wszystkich dzielnic kraju.

Czerwoną nicią obrad była kwestja, czy szpitalnictwo ma się opierać na przestarzałych wzorach rosyjskich, czy wejść na nowoczesne tory szpitalnictwa zachodniego, które mamy w naszej dzielnicy. I z zadowoleniem stwierdzić należy, że po przerywanych hucznie oklaskami referatach dr. Jakimiaka z Warszawy, prof. Rutkowskiego z Krakowa, prof. Karwowskiego z Poznania oraz przemówieniach prof. Jurasza z Poznania, sędziwego prof. Sawickiego z Warszawy, doc. Nowakowskiego z Poznania i wielu

innych mówców ze wszystkich części Polski, wykazało się, że olbrzymia większość ma dosyć rosyjszczyzny w szpitalnictwie i stanowczo żąda systemu, któryby szpitale uprzystępniał wszystkim sferom społecznym, a nie tylko ubogim i członkom kas chorych.

Dwóch mówców znikomej opozycji, z których jeden zdradził się zupełną nieznamomością rzeczy, drugi przypomniiał bujnością frazesów czasy Kiereńskiego, otrzymało taką odprawę za pomocą rzeczowych argumentów, że przy ostatecznym głosowaniu ani jedna ręka nie podniosła się przeciw rezolucjom.

Z wielką uwagą wysłuchano referatu ks dyrekt. Janiaka z Poznania, który stanął w obronie szpitali kongregacyjnych, co do których ujawniła się w pewnych sferach tendencja, dążąca do upaństwowienia, a co za tem idzie skrepowania ich swobodnego rozwoju. Ważną sprawę kształcenia młodych lekarzy w szpitalach poruszył dr. Muszyński z Wilna. Dalej omawiano po referatach dr. Jakimiaka sprawę konkursów na ordynatorów, stosunki asystenckie, pensje i emerytury lekarzy szpitalnych, przyczem wykazało się, jak wiele jeszcze jest spraw do załatwienia.

Wszyscy uczestnicy rozjechali się ze świadomością, że zjazd był konieczny, by w ostatniej chwili powstrzymać krzywdzące rozporządzenia wykonawcze i spowodować ponowne rozpatrzenie sprawy przez sfery rządowe po wysłuchaniu opinii miarodajnych czynników lekarskich.

Sprawa, która wymaga wyjaśnienia

W sierpniu 1928 r. odbyła się przed sądem powiatowym w Poznaniu rozprawa przeciwko 6 członkom rady gminnej w Minikowie o zniewagę rady parafjalnej z Staroleki, która skończyła się zasądzeniem oskarżonych, a wyrok ten zatwierdził w drugiej instancji sąd okręgowy w Poznaniu. Jako świadek w obronie oskarżonych zeznał pod przysięgą p. Masłoń, kierownik szkoły z Minikowa. W związku z tem prokurator sądu okręgowego w Poznaniu wszczął przeciw p. M. postępowanie karne. a p. M. w grudniu 1929 r. zawieszony został w urzędowaniu. Rozprawę jednak, która miała się nareszcie odbyć 29 stycznia r. b., odwołano, a p. M. od kilku dni znów uczy dzieci w szkole minikowskiej.

Ponieważ na ten temat całą okolicę obiegają poprostu niebывалые wieści, zalecałoby się, ażeby przełożone władze ją wyjaśniły.

Bezrobocie w Niemczech

Berlin, 6. 3. (AW.) Liczba bezrobotnych w Niemczech wynosiła 1 marca rb. 2.365 000 osób czyli o 100 tysięcy mniej aniżeli w tym okresie roku ubiegłego.

W teatrze, w kinie, w biurze w tramwaju, w pociągu, w szkole i w domu

wogóle wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia się grypa, używaj „PARA-MINT” marki „ERBE” Grypa jest chorobą zakaźną i nie jest bynajmniej tak niewinna, za jaką skłonni jesteśmy ją uważać. Co godzinę jedną tabletkę w ustach rozpuścić. Do nabycia w aptekach i drogerjach. Pw 9127 01664

Kroczyliśmy naprzód!
udokonałamy stale nasze wyroby!

MYDŁO
PULSA
SKŁAD GŁÓWNY: WARSZAWA WIERZBOWA

MYDŁO
PRZECZYŃCZYWE
S.A. WILNI
FR. PULS

MYDŁO
FAMILIJNE

Czy odmładzanie armji?

Z kół wojskowych otrzymujemy następujące uwagi:

Zapoczątkowane po wypadkach majowych i trwające w dalszym ciągu tak zwane odmładzanie armji, znalazło oddźwięk w ostatecznych dniach na jednym z posiedzeń wojskowej komisji sejmowej. Na skutek dyskusji, wynikłej na tle wniosku Klubu Narodowego o powołanie komisji do zbadania krzywdzących przeniesień w stan spoczynku oficerów, poseł Burda z B. S. wygłosił przemówienie, w którym scharakteryzował usuwanych obecnie z wojska oficerów, jako „morfistów, kokainistów” itp. nalogowców. Niestety mowa posła Burdy nie spotkała się z właściwą odprawą. A co gorsze na wniosek posła Liebermana, głosami B. B. i centrolewu wniosek Klubu Narodowego został odrzucony.

Trzeba przyznać, że trwająca prawie od 3 lat polityka oczyszczania szeregów armji z elementów niepożądanych dla „sanacji”, poza sporadycznymi wypadkami, nie mogła spotkać się z należną krytyką prasy niezależnej. Niejednokrotnie, ostre nawet wystąpienia dzienników narodowych, nie wyczerpywały całokształtu zagadnienia, ograniczając się jedynie do poszczególnych jaskrawych epizodów, lub też do ogólnikowej krytyki działalności biura personalnego min. spraw wojskowych. Natomiast prasa „sanacyjna” wszystkich odcieni, z dużą umiejętnością i sprytem prowadzi propagandę i obronę panującego w wojsku systemu. Tym sposobem znaczna część społeczeństwa tkwi w nieświadomości co do istoty sprawy, lub częściowo współczując z usuwanymi z wojska oficerami, uznaje nawet rację masowych wydań, w imię konieczności odmłodzenia armji. Tymczasem hasło odmłodzenia armji jest niczem innym, jak maską, kryjącą zupełnie inne cele.

Sprawa masowego usuwania oficerów z szeregów armji powinna być rozważana z dwóch zasadniczych punktów widzenia: pierwsze to dobro armji i narodu, drugie — względy osobiste oficera, który jako obywatel ma prawo do korzystania z opieki istniejących ustaw.

Nim przystąpimy do szczegółowej oceny i charakterystyki wyników obecnego „odmładzania armji”, musimy ustalić faktyczny stan rzeczy, to jest przyrzeć się bliżej w jakiej formie i jaki rodzaj oficerów zostaje obecnie usuwany z wojska. Na to wystarczy nam zestawienie dokonane przez posła Stefana Dąbrowskiego na komisji budżetowej Sejmu, a oparte na podstawie ogłoszeń w „Dzienniku Personalnym M. S. Wojsk”. Według powyższego zestawienia od maja 1926 roku do grudnia 1929 roku przeniesiono w stan spoczynku, na podstawie orzeczeń komisji lekarskich 1.929 oficerów w wieku od 24 do 45 lat, w stopniach od porucznika do pułkownika włącznie. Na ogólną ilość 3.200 oficerów usuniętych z wojska, tylko 130 przeniesiono na emeryturę z powodu przekroczenia wieku określonego pragmatyką służbową oficera, reszta t. j. 1.070 oficerów przeniesiono w stan spoczynku przez cofnięcie o lat 7 granicy wieku, określonego pragmatyką oficera na podstawie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej.

Z tego bardzo pobieżnego zestawienia widzimy, że głoszone przez „sanację” odmładzanie armji przedstawia się ogromnie problematycznie, gdyż usuwani są z wojska ludzie w sile wieku, a nawet zupełnie młodzi, wielu starszych nadal w wojsku pozostaje. Poza granicą wieku, która jak widzimy nie jest należycie brana pod uwagę, pozostaje jeszcze sprawność fizyczna. Oficer słabego zdrowia, niemogący poddać wymaganiom służby pod względem fizycznym, musi przejść w stan spoczynku bez względu na wiek i na ilość wysłużonych lat. I ten właśnie szczegół został wyzyskany przez „sanację”. Pomimo, iż pragmatyka oficera wyraźnie określa, że oficer niemogący pełnić służby z powodu złego stanu zdrowia, jedynie na skutek własnej próby, lub na żądanie swoich bezpośrednich przełożonych może być poddany badaniu przez komisję lekarską, setki oficerów podlegało badaniom lekarskim, na podstawie zgóry narzuconego rozkazu. Dowódcy pułków, lub dywizji ze zdziwieniem dowiadywali się, że ich podkomendni, pełniący do ostatniej chwili jak najlepiej funkcje, zostali uznani za niezdolnych do zawodowej służby wojskowej. O działalności komisji lekarskiej, urzędującej w szpitalu u-

jazdowskim w Warszawie, krąży wprost legendy. Znalować w imię prawdy należy, że wniosek Klubu Narodowego w tej sprawie został odrzucony. Gdyby komisja sejmowa przeprowadziła dochodzenia, wyszłyby na światło dzienne fakty, znane dotychczas tylko w kółach oficerskich. Komisja taka ujawniłaby niewątpliwie szereg nazwisk oficerów o nieposzlakowanej przeszłości i wybitnych kwalifikacjach zawodowych, którzy powiększają obecnie szeregi emerytów, obciążając skarb państwa i pozbawiając armję swoich usług.

Poseł Burda i jemu podobni, nie wiedzą, lub wiedzieć nie chcą, że pragmatyka oficera, zabezpieczając prawa oficerów, jednocześnie przewiduje usuwanie z szeregów wojska jednostek chorych. Na to, aby usunąć pijaka, czy kokainistę, wystarczy opinia przełożonych poparta orzeczeniami lekarskimi, zbyteczne są ku temu nadzwyczajne dekrety i ad hoc stwarzane komisje.

Usuwanie oficerów z szeregów armji, bez względu na ich wiek, kwalifikacje zawodowe, odznaczenia bojowe i funkcje jedynie na podstawie jakiegoś tajemniczego klucza, demoralizuje korpus oficerski i sieje w nim niepokój. W takich warunkach nikt z oficerów nie jest pewien, co mu jutro przyniesie. Łatwo sobie wyobrazić, jak wygląda dzisiaj praca oficerów w jednostkach liniowych. Czy oficer w obecnych okolicznościach może całkowicie oddać się pracy zawodowej bez myśli o jutrze, jeżeli nadobitek obarczony jest rodziną?

Jeżeli zważymy, że w dobie obecnej, obowiązki oficera zawodowego są coraz trudniejsze, że współczesna armja wymaga od swoich oficerów coraz większej pracy i studjów, to stanie się jasnym, że obecna polityka personalna w armji nie idzie na dobro ani wojska ani państwa.

Rozpatrzymy teraz następny punkt odnoszący się do oficera zawodowego i jego praw, jako obywatela. Oficer zawodowy, wstępując w szeregi armji dobrowolnie poniekąd zawiera z państwem umowę, której widomą formą jest pragmatyka oficera. Pragmatyka ta określa jasno jego obowiązki i prawa. Na podstawie tych praw, oficer każdy wie, że o ile spełniać będzie sumiennie przyjęte na siebie obowiązki, to państwo zabezpieczy mu byt jego i rodziny. Może więc on z całym zaparciem się oddać trudnemu, lecz zaszczytnemu zawodowi, ponieważ ustawy państwowe zabezpieczają go od wszelkich tarć i zmian politycznych mogących powstać w łonie państwa. Tymczasem widzimy, że od maja 1926 roku począwszy państwo, a właściwie ludzie „twórczości radostnej” łamią co chwila pragmatykę oficera, przykrawając ją do swych potrzeb i do swych pomysłów politycznych. Nadto nie mając cywilnej odwagi nazwania rzeczy po imieniu, swoje nadużycia i odstęstwa prawne, pokrywają szumnymi hasłami dobra armji i narodu. Najbardziej brutalny czyn jest mniej szkodliwy i demoralizujący niż hipokryzja.

Wolelibyśmy i zdrowiej byłoby dla armji, gdyby „sanacja” ustaliła w polityce personalnej w wojsku, jakiś system, chociażby najbardziej absurdalny. Na przykład gdyby ogłoszono, że każdy oficer skończywszy 35 rok życia musi iść w stan spoczynku, dlatego, ażeby umożliwić awanse „młodym i twórczym” jednostkom; albo — wszyscy oficerowie, którzy w wypadkach majowych bronili ówczesnego rządu, są obecnie elementem niepożądanym i powinni być usunięci z szeregów wojska. Wtedy sprawa byłaby jasna. Oficerowie zgóry wiedzieliby co ich czeka, pragmatyka oficera zostałaby zgwałcona tylko raz, demoralizacja byłaby mniejsza, a uspokojenie i możliwość pracy po pewnym czasie w wojsku byłoby przedsię.

W warunkach obecnych nie pomagają jednak takie, lub inne przemówienia posłów z obozu p. Burdy. Społeczeństwo, chociaż powoli, uświadamia sobie istotny stan rzeczy. Demoralizując wszystkie dziedziny życia państwowego, „sanacja” może najbrutalniej dotknąć dziedziny wojskową, naruszając zasadnicze podwaliny jej bytu, na których od wieków opierały się i opierają wszystkie armje świata. Podwalinami temi są: przysięga i ustawy państwowe.

J. Linowski.

Popierajmy Bursę Rzemieślniczą w Poznaniu!

Rozbijanie społeczeństwa polskiego w wsch. Małopolsce

Z inicjatywy Koła Lwowskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich powstał we Lwowie Komitet „Tygodnia Pomorskiego” ku uczczeniu dzieńsię rocznicy odzyskania morza. Na pierwszym zebraniu, które odbyło się 7 z. m. ustalono ogólne ramy programu, a nadto powołano komitet honorowy, do którego uchwalono uprosić m. i. również i mieszkających we Lwowie członków Komitetu Narodowego w Paryżu. Jednak na drugim posiedzeniu, na które nie zaproszono widocznie celowo, szeregu organizacji reprezentowanych na pierwszym posiedzeniu, zreasumowano uchwałę powyższą, ograniczając skład Komitetu tylko do oficjalnych reprezentantów władz i urzędów. Delegaci młodzieży akademickiej na znak protestu przeciw odsuwananiu od obchodu tak zasłużonych dla odzyskania morza ludzi jak profesorowie Grabski, Romer i Czekanowski wystąpili z Komitetu.

Podobnie postąpili następni delegaci Koła Lwowskiego Stronnictwa Narodowego i Narodowej Organizacji Kobiet, składając odpowiednio oświadczenie. Oświadczenie Koła Str. Nar. brzmi:

„Wobec reasumpcji przez Komitet Tygodnia Pomorskiego formalnie i prawnie powziętej uchwały, aby do protektoratu nad Tygodniem Morskim zaprosić mieszkających we Lwowie członków Komitetu Narodowego w Paryżu, Stronnictwo Narodowe stwierdza, że działalność Komitetu Tygodnia Pomorskiego przybiera charakter partyjny i w związku z tem przechodzi do porządku nad rzetelnymi zasługami ludzi wybitnych, którzy przedewszystkiem przy uroczystości Tygodnia powinni być uczczeni, gdyż oni to otworzyli Polsce dostęp do morza. Zważywszy to wszystko, Stronnictwo Narodowe wycofuje się od współdziałania i deklarację tę ogłosi publicznie”.

Związek Tow. Przemysł. i Rzemieśln. — a podatki

W dniu 20 lutego br., wystąpił zarząd Zw. Tow. Przem. i Rzemieślniczych w Poznaniu przez Izbę Rzemieślniczą poniższe pismo pod adresem Wielkopolskiej Izby Skarbowej, które ze względu na ważność podajemy w całości:

Do Izby Rzemieślniczej w Poznaniu.

Nawiązując do okólnika WPańoz 15 bm. w sprawie konferencji w Wielkopolskiej Izbie Skarbowej z Komisją odwoławczą podatku przemysłowego, podajemy poniżej nasze postulaty, zestawione na podstawie protestów Tow. Przemysłowych czy Rzemieślniczych całego województwa poznańskiego a przestrzegania których stanowczo domagać się musimy:

1. Przestreganie przez wszystkie władze skarbowe art. 8 p. 5 ustawy o podatku przemysłowym według interpretacji N. T. A. (Orzecznictwo Sądów Pol. z roku 1928 nr. 96 i z roku 1929 nr. 353) w myśl której „rzemieślnik pracujący tylko z jedną siłą, jest zupełnie zwolniony od płacenia podatku przemysłowego czy to w formie świadczeń przemysłowych, czy też podatku obrotowego;

2. ponieważ rzemieślnik i drobny przemysłowiec zazwyczaj nie jest w stanie prowadzić prawidłowej księgowości, należy bezwzględnie uwzględnić jako materiał dowodowy jego zapiski i wyciągi od dostawców surowca. Przedewszystkiem nie należy ich traktować jako hytrych oszustów, czyhających na Skarb Państwa, gdyż są to lojalni obywatele Zach. Ziem Pol. i nie należy ich stawiać na równi z tym czy innym żydem b. Kongresówki;

3. Sposób egzekwowania podatków jest niespotykany w żadnym innym państwie. Zabiera się narzędzia pracy etc. oraz sprzedaje zajęte przedmioty za śmieszne sumy, które pokrywają w konsekwencji za ledwie koszty a nie sam podatek, — nieuwzględniając wcale przepisów obowiązujących jeszcze starych ustaw pruskich według których nie było wolno na licytacji sprzedawać przedmiotów poniżej 50 procent faktycznej jego wartości. Poza tem częste ogłaszanie jednej i tej samej licytacji (gdy podatek coś upłaci) naraża podatnika na zupełnie niepotrzebne koszty i podkopuje zaufanie jego dostawców;

4) lustracje przeprowadza się często w bardzo podstępny sposób, by tylko wydość jaknajwiększe sumy z krzywdą dla rzemieślnika. Uczni, którzy miast pomóc często tylko przeszkadzają, liczy się za pełnych robotników, powiększając w ten sposób obroty i dochód rzemieślnika;

5) wobec ogólnej niżki cen płodów rolniczych i ogólnej ciężkiej sytuacji gospodarczej, zmniejszyły się obroty rzemieślników i drobnych przemysłowców w stosunku do roku 1928 co najmniej o 30 — 40 proc.

Zlikwidowano w roku 1929 jakieś 10 — 15 proc. warsztatów rzemieślniczych;

6) specjalnie należy uwzględnić jaknajspieszniej 30 klm pas graniczny którym rzemieślnik nasz i drobny przemysłowiec znajduje się w bardzo ciężkich, rozpaczliwych nieraz warunkach i pracuje przy minimalnych dochodach, nie mogąc płacić tej jednakże opłaty. Powodem tego jest: 1) odejście małych miasteczek od okalających je wiosek, które często zostały po drugiej stronie kordonu, 2) przemycane towary niemieckie, które bardzo konkurują z naszymi.

Ponieważ otrzymujemy wprost alarmujące protesty, prosimy o przyjęcie tym ludziom w pomoc, przez jaknajliberalniejsze stosowanie ustaw podatkowych.

Z poważaniem

Za Zarząd:

z pol. (—) Tadeusz Piotrowski, syndyk.

Z za kulis dymisji min. Grzesinskiego

Wielką sensację w całych Niemczech wywołały okoliczności, związane z ustąpieniem pruskiego ministra spraw wewnętrznych socjalisty Grzesinskiego. Okazało się, że przyczyną jego dymisji były zarzuty natury osobistej, jakie przeciw niemu podniesiono z różnych stron.

P. Grzesinski mianowicie od szeregu lat nie żyje ze swoją żoną, która mieszka w Kassel i zarabia sama na swoje utrzymanie. Jej mąż natomiast od dłuższego czasu utrzymuje bliższe stosunki z pewną aktorką, z którą mieszka razem w jednym ze swych mieszkań.

To zachowanie się ministra oddawna już budziło oburzenie w sferach urzędniczych i w opinii publicznej. Wskazywano z jednej strony na to, że wskutek sposobu życia p. Grzesinskiego cierpi opinia całego stanu urzędniczego, z drugiej zaś strony na to, że tenże sam Grzesinski, który domaga się dla siebie całkowitej swobody w dziedzinie swego życia prywatnego, wtrąca się często w sposób brutalny do życia osobistego podwładnych sobie urzędników.

Bardzo ostro krytykowała ten stan rzeczy nie tylko prasa prawicowa, ale także republikańska. W końcu doszło do tego, że członek partii socjalistycznej, prezydent senatu w wyższym sądzie administracyjnym Grütznier zwrócił się listownie do premiera pruskiego Brauna, wskazując na konieczność wystąpienia przeciw Grzesinskiemu. Ostatecznie pod tak silnym naciskiem opinii publicznej Grzesinski musiał ustąpić.

Jako rzecz interesującą podkreślić należy, że wystąpienie p. Grützniera przeciw Grzesinskiemu nie znalazło uznania wśród większości partii socjalistycznej, która uznała, że sprawy natury moralnej nie można łączyć ze sprawami natury politycznej. W związku z tem zarząd partii socjal. — demokratycznej w dniu 4 marca wykreślił Grützniera z listy członków partii.

Wreszcie zaznaczyć należy, że jak stwierdza kilka dzienników, usunięty minister Grzesinski był z pochodzenia żydem.

Kłopoty Włocławka

Włocławek, 6. 3. (AW.) Bank Gospodarstwa Krajowego z powodu niewypelnienia zobowiązań pieniężnych przez magistrat miasta Włocławka obłożył aresztem dodatki do podatków państwowych. Dług miasta w Banku Gosp. Kraj. wynosi przeszło pół miliona zł. Miasto znajduje się w bardzo ciężkiej sytuacji finansowej.

Samobójstwo w pociągu

Warszawa, 6. 3. (Tel. wł.) W pociągu pospiesznym z Krakowa do Warszawy popełniła wczoraj wieczorem w okolicy Grodziska samobójstwo żona lekarza Jadwiga Junowiczowa. Wraciała ona z kuracji w Ojcowie i wyszła do umywalni. Gdy długo nie wracała, zaniepokojony mąż udał się za nią i znalazł ją wiszącą na wieszaku. (w)

Wynalazek Mojżeszka

Gdańsk, 6. 3. (AW.) „Danziger Volksstimme” opisuje wynalazek ściganego w Polsce za tajne gorzelnictwo Ludwika Mojżeszka, któremu podobno udało się z ekskrementów ludzkich i zwierzęcych wydożyć wysoko procentowy alkohol. W obecności sfer gorzelniczych i przedstawicieli prasy miał on przeprowadzić z doskonałym wynikiem proces wytwarzania alkoholu. Mojżeszek uważa, iż wynalazek jego wywoła przewrót w całym przemyśle gorzelniczym.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sokoli ku czci prof. Piaseckiego

Uroczystość wręczenia dyplomu członka honorowego gniazda śródmieście

Najstarsze poznańskie gniazdo sokole, Poznań I. śródmieście, dumne jest z tego, że wśród członków swoich ma męża tej miary, jak dr. Eugeniusz Piasecki, dyrektor studium wychowania fizycznego przy Uniwersytecie Poznańskim, na którego z okazji jego 30-letniego jubileuszu pracy zawodowej, patrzy dzisiaj z uznaniem cała Polska, doceniająca znaczenie wychowania fizycznego narodu, a którego równocześnie zna prawie że cały międzynarodowy świat gimnastyczny, choćby z okazji jego odbytej niedawno misji delegata Ligi Narodów.

Złożyć hołd tej zasłudze społecznej i narodowej, było Sokola poznańskiego miłym obowiązkiem, którego dopełnił w środę 6 bm. na uroczystym zebraniu, wręczając dr. Piaseckiemu dyplom członka honorowego, a temsamem włączając go w zaszczytny łańcuch zasłużonych, którego pierwszym ogniwem był niestrudzony bojownik narodowy ks. prałat Stychel a ostatnim dotąd wiele zasłużony twórca Powszechnej Wystawy Krajowej, prezydent miasta Poznań dh. Cyryl Ratajski. Z okazji uroczystości tej sala zebrania przy św. Marcynie 65 zapelniała się po brzegi druhami gniazda miejscowego jak i delegatami innych gniazd poznańskich, których obecnie jest już 16, dzięki nowoutworzonym i znakomicie rozwijającym się gniazdom żeńskim. Władze sokole reprezentowali prezes Dzielnicy Wielkopolskiej dh. Antoni Wolski oraz dh. Jaskrowski jako przedstawiciel zarządu Okręgu Poznańskiego. Licznie reprezentowany był Uniwersytet Poznański, w osobach J. Magnificencji rektora prof. dr. Kasznicy, prof. dr. Grabowskiego, prof. dr. Gantkowskiego i prof. dr. Kostrzewskiego. Poza tem obecni byli również przedstawiciele innych organizacji, Czerwonego Krzyża p. Winiewicz, Uczestników Powstania p. Koch i inni.

Po wstępnym, powitalnym przemówieniu prezesa gniazda dh. dr. Czesława Meissnera załatwiono kilka bieżących spraw organizacyjnych, po czym przechodząc do części uroczystościowej zebrania, wygłosił dłuższe przemówienie dh. prof. dr. Gantkowskiego. Wielce ten zasłużony działacz narodowy i sokoli, a przytem znany krasomówca w lot zdobył sobie uwagę i serca słuchaczy. Uwzględniając obecność licznej drużyny czołowych druhow, sięgnął mówca na wstępie do źródeł ideologii sokolej, wyrosłej z

świeżych, krwawych wspomnień powstania 1863 roku w kresowym bohaterskim Lwowie, przypominając, że przy kolebce Sokolstwa polskiego stał ojciec dzisiejszego Jubilata, śp. dh. dr. Wenant Piasecki, a następnie na tem tle barwnie sumując obraz pracy i zasług Jubilata dla Sokolstwa i Polski w dziedzinie wychowania fizycznego i sokolego, oraz apelując w końcu do drużyny sokolej, aby idąc za tym wzorem spełniała zawsze swój obowiązek sokoli i narodowy.

Gdy przebrzmiała burza oklasków, pochylił się sztandar sokoli, a prezes gniazda dh. prezes dr. Czesław Meissner, w serdecznych słowach zwracając się do Jubilata, wręczył mu dyplom członka honorowego wśród gorącego aplauzu całego zgromadzenia. Na owację tą wzruszonym głosem odpowiedział dh. Jubilat, na wstępie hołd składając pamięci swego ojca, który był mu źródłem i bodźcem do pracy naukowej w dziedzinie wychowania naukowego, a w praktycznej pracy sokolej w szczególności, a następnie obrazując doniosłe znaczenie tej pracy, złożył zapewnienie, że dzień ten uroczysty, miłszy mu od wszelkich innych uznań i odznaczeń, będzie dla niego stałym napomnieniem, aby w przyszłości — nie licząc lat swoich — wydać z siebie jak najwięcej pracy w dążeniu ku wytkniętym celom.

Milem uzupełnieniem tej uroczystości uczczenia zasług druha Jubilata było uznanie owocnej pracy gniazda samego. Głos zabrał prezes Dzielnicy dh. Wolski, który po serdecznym przemówieniu, nawiązaniem do uroczystości, wręczył przesowi gniazda dhowi dr. Meissnerowi dyplom honorowy Polskiego Związku Związków Sportowych, przyznanyemu z okazji 10-lecia tegoż Związku gniazdu sokolemu Poznań I. za jego wybitną działalność gimnastyczno-sportową. Ze działalność ta jest żywą, dzięki niezmordowanej pracy naczelnika gniazda dha Stefana Weselika, o tem zaś świadczył bezpośrednio potem fakt rozdania nagród kilku druhow gniazda, którzy w różnych zawodach gimnastyczno-sportowych zdobyli zwycięskie wawrzyny.

Piękny i podniosły ten wieczór uroczysty, świadczący o żywym zawsze tętnie pracy sokolej, zakończono mocnym wezwaniem do twórczego czynu, symboliczną pieśnią „Do pracy, razem do pracy!” (w)

miejsca. Oskarżają dr. Japa i Hejmowski. Po załatwieniu formalności mec. Gidyński złożył imieniem obrońców deklarację podnosząc zgodnie, że wiceprokurator dr. Japa otrzymał nominację na sędziego i w myśl art 98 nie może występować jako oskarżyciel. Dr. Japa wyjaśnia, że dekret nominacyjny odebrał 28 lutego rb. W tej właśnie sprawie odbył z władzami przełożonymi konferencję i doszli do wniosku, że decyduje tu termin zwolnienia, a tego jeszcze nie otrzymał. Również obrona miała pewne zastrzeżenia co do powództwa cywilnego. Trybunał po naradzie uchwalił dopuścić wiceprokuratora dr. Japę jako oskarżyciela publicznego, oraz mec. Z. Nowosielskiego jako powoda cywilnego Kasy Emerytalnej.

Trybunał przystępuje do badania oskarżonych: B. Szymańskiego, St. Romanowskiego, L. Szypra, Ign. Mellera i Stefanję z Jarzębowski Ernsta. Następnie odczytano akt oskarżenia.

W pierwszej części oskarżenia zarzuca się śp. Fillingerowi i Szymańskiemu, że obaj jako pełnomocnicy kasy emerytalnej celowo rozporządzali ze skądą tej kasy jej majątkiem t. j. gotówką celem przysporzenia sobie i innym korzyści majątkowych. Mianowicie zarzuca się, że dopuścili do wypłaty 80.650,55 zł tytułem t. zw. renumeracji i kosztów reprezentacyjnych — dla siebie oraz innych osób. Obaj współdziałali w wydawaniu uchał i wykonywali je zarządzając natychmiastową wypłatę uchwalonych kwot, często nawet bez żadnych uchał zarządu. Ponadto czyni im oskarżenie zarzut, że z okazji wybudowania oraz poświęcenia sanatorium w Choździeży i związanych z tem nadmiernych i nieuzasadnionych wydatków, jak śniadania, obiady, wieńce, potrawy, libacje i t. d. pomimo osobnego likwidowania oraz wypracowania sobie uszczerbku zarobku, noclegów, wynagrodzeń za różne czynności — spowodowali wypłatę ponadto 24.495,87 zł.

Ś. p. Fillinger i Szymański byli głównymi członkami zarządu K. E. Jak mówi uzasadnienie pierwszej części zarząd K. E. wymyślił renumerację, i kosztu reprezentacyjne. Na tem się jednak nie kończyło, bo wreszcie likwidowano i asygnowano do wypłaty rachunki za różne świadczenia związane z wyjazdami wspomnianych dwóch oskarżonych. Kwoty w ten sposób pobrane nie oparte na żadnej statutowej podstawie są — jak mówi uzasadnienie — sprzeczne. Dla stworzenia pozorów legalności tego rodzaju uchał, udzielano również innym renumeracje.

Przy płaceniu gotówki opuszczono wszelką skomplikowaną manipulację, jaka praktykowana jest w inn. kasach, a ograniczono się do zupełnej prymitywnego sposobu. Mianowicie, pentent zgłaszał się do Fillingera i często na jego ustne polecenia wydawano gotówkę nawet bez pokwitowania. Gdy chodziło o diety i wynagrodzenia za posiedzenie zarządu to otrzymywano gotówkę bez tej nawet prymitywnej formalności.

Przewodniczący odczytał poza tem dalsze części oskarżenia, które osobno jeszcze będą rozważane. Na stole przedyjalnym nagromadzono całe pliki różnych akt podręcznych. Po skończeniu odczytywania całego oskarżenia jak i uzasadnienia trybunał powrócił ponownie do części pierwszej t. j. do kwestji renumeracji i kosztów podróży — badając kolejno oskarżonych. (z)

Pod kołami parowozu

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) telefonuje:

Dzisiaj rano na tutejszym dworcu pełnił służbę ekspedjent pocztowy Wincenty Kusy, zamieszkały w Róży pod Gniezmem. Po przybyciu pociągu pocztowego o godz. 7.48 Kusy przewoził pocztę z jednego peronu na drugi. W tym momencie nadjechał ranżerujący parowóz na peronie, na którym znajdował się w tej chwili Kusy. Parowóz uchwycił Kusę tak nieszczęśliwie, że koła przeszły przez pierś, rozdwarzając go. Śmierć nastąpiła natychmiast. Kusy liczył lat 43, był żonaty i ojcem 4 małoletnich dzieci.

KALENDARZYK

Czwartek, 6 marca 1930.
Słońce: wschód 6.30 — zachód 17.40 —
długość dnia 11 godzin 10 min.
Księżyc: wschód 8.24 — zachód — przed
i kwadrę.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Czwartek, godz. 7 rano Temperatura powietrza miarkow 0 st. Cels., Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 759 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. Cels., najniższa 0 st. Cels. Ilość opadu 3 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,38 m.

Kal. rz.-kat.: Wiktor M — Tomasz z Ak.
Kal. słow.: Wojsław — Błogowit Bł.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Gałodzienna adoracja przypada w kościele pod wezw. N. Serca Jezusowego na Jeźcach w piątek, dnia 7 bm. Początek o godzinie 6, o godz. 18.15 droga krzyżowa, o godz. 19 odśpiewanie ostatnich godzin, kazanie, poczem procesja i błogosławieństwo. W czwartek od godz. 4-tej okazja do spowiedzi św.

OSOBISTE

— * Srebrne gody obchodzą dnia 8 bm. pp. Józef Górski z małżonką Marią z d. Buelych. Msza sw. na intencję jubilatów odbędzie się w kościele parafialnym w Lusowie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Z Ligi Katolickiej. Przypominamy, że dzisiaj 6 bm. o godzinie 8 wiecz. odbędzie się na sali Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1, p. tr., zebranie przedstawicieli katol. społeczeństwa i organizacji w sprawie religijnego wychowania młodego pokolenia.

— * Z Tow. św. Wincentego a Paulo, Konferencja męska. Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godz. 18 na salce Księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22, I. Rano zaś o godzinie 8 odprawi się w kaplicy Przemienienia Pańskiego przy placu Bernardyńskim msza św. na intencję Towarzystwa, podczas której przystąpić powinni do komunji św. członkowie Konferencji miejscowych oraz ub. z. J., wspierani przez Towarzystwo O liczny udział członków i sympatyków prosi Rada Wyższa dla archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej.

— * Młodzież Wszechpolska. Dzisiaj o godzinie 20, w lokalu Młodzieży Wszechpolskiej przy św. Marcynie 65 (podwórko i piętro), odbędzie się zebranie I grupy sekcji kandydatów. — Obecność obowiązkowa.

ŻYCIE SOKOLE

— * Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Poznań XVI. Jeźce. Plenarne zebranie odbędzie się dzisiaj w czwartek 6 bm. o godzinie 20 w sali amarantowej przy ulicy Słowackiego 26.

WIECZORY, KONCERTY

— * W dzień urodzin P. Prezydenta T. G. Masaryka, t. j. w piątek, dnia 7 bm. o godz. 20.30, odbędzie się staraniem Towarzystwa Polsko-Czeskosłowackiego w Poznaniu w auli Uniwersytetu Poznańskiego uroczysta Akademia. — Wstęp wolny.

— * Sodaliczka św. Piotra Klawera urządza w dniach 16 i 18 bm. przedstawienia sztuki „Gdy obłubieniec na gody zawola”, w sali Ogrodu Zoologicznego. — Sztukę tę wyreżyserowano z wielką starannością i nakładem pracy; niemalo przyczyni się do podniesienia jej wartości nastrojowa ilustracja muzyczna. — Kto lubi sztuki wesole, tego rozśmieszysz rozpoczynając przedstawienie jednoaktowa komedjka p. t. „Jak trwoga, to do Boga czyli jak Europejczyk stał się murzynem”.

WYCHOWANIE, KURSY

— * Z Pozn. Okręgu Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Okręg urządza w każdy wtorek i piątek o godzinie 19.30 kursy dla zarządów swych 18 Stow. Otwarcie kursów nastąpiło 4 bm. wykładem sekr. gen. ks. dyr. Jarosza, który w barwnym wykładzie przedstawił sposób racjonalnego i pożytecznego kierowania pracą stowarzyszeń. Przyszłymi prelekcjami oraz pokazami praktycznymi kierować będą delegaci Związku. Zjawienie się wszystkich zarządów stowarzyszeń pożądane.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Wynik konkursu na odznaki kongresowe Zw. Przedsiębiorstw Komunikacyjnych w Warszawie. Na posiedzeniu sądu konkursowego w osobach p. prezesa J. Budkiewicza i pp. profesorów Politechniki Warszawskiej J. Lenartowicza i R. Podolskiego przyznano pierwszą nagrodę p. Zofji Olszowskiej z Krakowa, drugą zaś p. Melanii Ostrowskiej z Poznania. — Na konkurs zgłoszono ogółem 178 prac.

KRONIKA POLICYJNA

— * Kradzieże i włamania. P. Napierale Janowi przy ul. Marc. Mottego 7a skradziono pozostawiony przy ul. Pocztowej rower męski, czarno lakierowany, nr. 4028 836. — P. Zandeckiej Antoninie 5

Dzisiejszy numer 23

Wielkopolskiej Ilustracji

zawiera

ciekawą, bogato ilustrowaną korespondencję

ziomka naszego Sielskiego
mieszkającego od długich lat na
wyspach Filipińskich (Ocean Spokojny)

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Z tajemnic Kol. Kasy Emerytalnej

Wielki proces o nadużycia rozpoczął się dziś — Jakie zarzuty stawia akt oskarżenia

Sensacyjna afery wielkich nadużyć w Kolejowej Kasie Emerytalnej w Poznaniu weszła we fazę decydującą. Wielka sala sądu okręgowego przedstawia dziś od rana już niecodzienny obraz. Na ławie podsądnych zasiadło 5 oskarżonych, przeważnie wyższych urzędników kolejowych względnie Ka-

sy Emerytalnej, a nieco niżej — ich obrońcy adwokaci Gidyński, Krzyżaniewicz, Rosner i Racyński. Świadców na dziś nie wezwano. Galeria przepelniona.

Punktualnie o 9.15 wkracza na salę komplet wyrokujący z sędzią dr. Cyprjanem na czele i zajmując swe

Nowejwsi pow. Brodnica skradziono w pociągu między Czempinem a Poznaniem 450 franków franc. i 4 paszporty (polski, francuski, belgijski i niemiecki). — P. Topolskiemu skradziono z warsztatu przy Górnej Wildzie 27 wiertarek wart. 700 zł. — Do lokalu „Kresowianka” przy ulicy Marsz. Focha 39, włamali się złodzieje przez szybę w oknie i skradli większą ilość czekolady, cukierków, likierów, zakąskę i inne przedmioty, łącznej wartości 1000 zł. — Włamano się do mieszkania p. Króla Stanisława w koszarach 57 p. p. i skradziono 3 ubrania, spodnie w paski, płaszcz męski, 4 pary trzewików, 2 aparaty fotograficzne, walizkę zawierającą 10 koszul, kilka par kałesonów, chusteczki do nosa i kołnierzyki, razem wart. 2000 zł. — Ze składu cygar p. Szymańskiego przy ul. Chwaliszewo 15 skradziono po wybiciu górnej części okna wystawowego cygar za 95 zł. — Do warsztatu Polskiej Wytwórni Catgututu przy ul. Dąbrowskiego 159 włamali się złodzieje i skradli narzędzia ślusarskie i przybory do samolotu oraz inne przedmioty, wart. 500 zł. — P. Singerowi Hejmanowi, ulica Mickiewicza 9, skradziono skórzaną brązową torebkę zawierającą 180 zł. parę rękawiczek skórzanych koloru szarego, kołnierzy futrzany (lis) i platynową broszkę, razem wart. 700 zł. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Zasadzka na szosie kórnickiej.** W tych dniach pewien cyklista natknął się na szosie między Kórnikiem a Gądkami na przeszkodę w postaci sosny z gałęziami, położonej wprost przed sobą. Okazało się jednak, że nie była to umyślna zasadzka na samochody, lecz ślad kradzieży drzewa. (k)

— * **Niezwykłe zuchwałego napadu** dokonano na szosie między Czarnowem a Piotrowem w pobliżu majątności Annagóra (pow. szamotulski). Oko jadący samochodem szofer Alojzy Sobkowiak i uczeń tapicerski Adam Błaszczak z Wroniek, zmuszeni byli zatrzymać się celem naprawy motoru. W tym czasie wyskoczyło z lasu 4 zamaskowanych osobników i pod groźbą użycia broni zabrali Sobkowiaka rewolwer bębnowy oraz 2372 zł w gotówce. Po napadzie, bandyci zbiegli do lasu niepoznanii. (k)

— * **Usiłował powiesić swą żonę.** W tych dniach aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Środzie, gospodarza Jana Korczyka z Gułtów, pod zarzutem usiłowanego zabójstwa. Korczyk chciał pozbawić życia przez powieszenie swą żonę Jadwigę. Zwałił ją do stodoły i narzucił pętlę. Krzyk Koryzkowej usłyszał sąsiad Nowaczyk, który przybiegł i uratował nieszczęśliwą kobietę. (k)

— * **Zatrucie skażonym spirytusem.** W stogu słomy na polach dworu Boguszyna w powiecie jarocińskim, znaleziono zwłoki 69-letniego Antoniego Szymańskiego z Boguszynka. Jak się okazało podczas obdukcji, Szymański zmarł na skutek zatrucia skażonym spirytusem. (k)

— * **Padający słup przyniósł dziecko.** W majątności Jarogniewiczach w powiecie kościańskim, podczas wjeżdżania na podwórze, fernal Kazimierz Salewski uderzył wozem w bramę. Obalający się słup przyniósł 2-letnią Marjanę Markiewiczównę. Z pod gruzów wydobyto już tylko zwłoki. Przywołany lekarz stwierdził śmierć z powodu zgniecenia czaszki. (k)

— * **Tragiczny wypadek.** W młynie Tadeusza Kramera w Krzyszówku (pow. międzychodzki) zatrudniony tam czeladnik młynarski Eryk Ruks, znaleziony został z urwaną nogą. Szczegółów tragicznego wypadku nie zdołano narazie wyświecić. (k)

— * **8 rodzin bez dachu.** W majątności Sapadice w powiecie poznańskim własności Arnolda Thiemanna spalił się z nieustalonej przyczyny dom mieszkalny, w którym miało schronienie 8 rodzin. — Straty oblicza się na około 80 tysięcy złotych. (k)

— * **Pod zarzutem podpalenia.** W Inowrocławiu, aresztowano pod zarzutem podpalenia Jana i Stefana Kaczmaków, synów właścicieli składu galanterii i fajansów przy ul. Kościelnej 11, Magdałeny Kaczmarkowej. W dniu 25 ub. m. wybuchł pożar w składzie M. Kaczmarkowej, a pewne poszlaki wskazują na rozmyślnie spowodowanie ognia w celu uzyskania premii asekuracyjnej. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Międzychód n. Wartą.** (Pomoc dla bezrobotnych.) Miasto liczy wielką ilość bezrobotnych, których kiedyś sprowadziła praca przy wyrębie lasu dotkniętego sówką chojnowką. Wyręb i eksport drzewa jest na ukończeniu, to też wielkie masy robotników pozostają bez zajęcia, chodzą po ulicach i szukają sposobów wyżywienia swych rodzin. Magistrat postanowił przyjąć im z pomocą przez wydawanie bonów żywnościowych na artykuły pierwszej potrzeby; dotychczas wydano bonów za kilka tysięcy złotych.

— (Kradzież roweru.) W dniu 1 b. m. wysłał ogrodnik miejski Nowicki swego pomocnika po zakupy do miasta. Pomocnik pozostawił rower przed domem i wszedł do sklepu. Gdy po chwili z sklepu wyszedł, roweru już nie było. (mark.)

— * **Żniń.** (Z Powiatowej Kasy Chorych.) Przed pięciu laty mieściła się Powiatowa Kasa Chorych w gmachu dyrekcji żnińskiej kolejki powiatowej i tam zajmowała tylko dwa lokale. Dziś posiada

ona własny gmach z obszernymi ubikacjami przy ul. Szkolnej. Dyrektorem Powiatowej Kasy Chorych w Żninie jest p. Kazim. Deichsel. Budżet w ogólnych zarysach obejmuje w dochodach i wydatkach sumę 677 436 złotych. Większość dochodów stanowią składki, preliminowane w wysokości 648 000 zł. Po stronie wydatków preliminuje się na świadczenia 75% składek, czyli 512 000 zł. Z tego przeznaczono na zasiłki w chorobie, pologowe i pogrzebowe 124 000 zł; na płace personelu leczniczego 149 000 zł; na środki apteczne, opatrunki itd. 115 000 zł; na koszty leczenia w szpitalach i zakładach leczniczych 96 000 zł; na akcję profilaktyczną 2 680 zł; na przewóz chorych i lekarzy 24 000 zł. Przy preliminowaniu dochodu ze składek uwzględniono ciężkie warunki gospodarcze. Kasa przewiduje 7 900 członków, podczas gdy liczba ubezpieczonych przez cały rok 1929 wynosiła przeciętnie 7 831. Budżet inwestycyjny na utworzenie 4 nowych placówek sanitarnych w powiecie żnińskim preliminowano na ogólną kwotę 10 500 zł. W Kasie Chorych pracuje 9 osób prócz dyrektora.

— (Z Bractwa Kurkowego.) Walne zebranie zebrało i przewodniczył mu prezes p. Józef Bukowski, który też przedstawił działalność bractwa w ub. roku. Bractwo liczy 94 członków, w tem 2 honorowych. Królem kurkowym był p. Józef Jagodzki, zaś zniwnym p. Emil Beyer. Urządzono wieczornicę ku czci króla Jana Sobieskiego, a ponadto bractwo brało udział w uroczystościach kościelnych i narodowych oraz w Kongresie Wszepolskim w Poznaniu. Uchwalono budżet na rok bieżący w wysokości 6 600 zł. Wybór zastępcy komendanta padł ponownie na p. T. Joachimowskiego. Do komisji rewizyjnej weszli ponownie pp. Stanisław Steiniker, Szymański i Ebel. Jako delegatów na roczny zjazd Zjednocz. i Okręgu Bractw Kurkowych wybrano pp.: Kościeleckiego i Dutkiewicza, na zastępców pp. Kopczyńskiego i Joachimowskiego.

Z POMORZA

— * **Grudziądz.** (Dziesięciolecie kolejniwa pomorskiego.) W dniu 1 bm. odbyła się piękna uroczystość 10-lecia objęcia kolejniwa na Pomorzu. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem, które odbyło się w kościele farnym. Mszę św. odprawił ks. Mańkowski, który od stóp ołtarza wygłosił okolicznościowe kazanie. Po mszy św. organizacje kolejowe stanęły do pochodu z orkiestrą kolejową na czele. Po południu w salach Domu Towarzystw odbyła się akademja. Wielka sala Domu Towarzystw wypełniła się po same brzegi. (a)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Kółko Cyklistów przy Wszczęstanowym Związku Białych Rycerzy Poznań-Tum.** Zebranie plenarne w piątek, dnia 7 bm. o godz. 19,30 w ognisku, Chwaliszewo 35.

— **Z Tow. Młodzieży pod wezw. św. Antoniego, Poznań - Wilda.** Zebranie Pap. Dzieła Rozkrzewienia Wiary odbędzie się w piątek, dnia 7 bm. o godzinie 20, w salce parafjalnej.

— **Tow. Młodzieży Obywatelskiej parafji Archikatedralnej.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 7 bm. o godzinie 20 na sali Domu Katolickiego na Śródcie. Po zebraniu strzelanie.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 7 bm. na sali restauracji Zamkowej, św. Marcin 40, o godzinie 19,30. Referat o morzu wygłosi kol. Krzyszka Florjan.

— **Tow. byłych wychodźców pod Białym Orłem.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 7 bm. o godzinie 19 w lokalu zebrań u p. Figla, Wierzbicze 27.

— **Stow. Porządku Publicznego dzielnicy VI Jeżyce - Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 7 bm. o godz. 20 na sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16.

— **Tow. Sportowe Wędkarzy „Warta”.** Z okazji 4 rocznicy powstania Tow. odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie w sobotę, dnia 8 bm. o godzinie 19 w lokalu p. Dudzińskiego przy ul. Wronieckiej 4.

— **Związek b. n. funkcyj. Pol. Państw.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 8 bm. o godzinie 19,30 w lokalu p. Dudzińskiego, Poznań, ul. Wroniecka 4.

— **Eacność elektromonterzy Z. Z. P.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 8 marca r. b. o godzinie 19 w lokalu p. Świtalskiego przy ul. Podgórznej 13.

— **Tow. Czeladzi Cukierniczej.** Zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godzinie 8 wieczorem.

— **Koło Absolwentów IV. Szkoły Wydziałowej Poznań - Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godzinie 20 na auli IV Szkoły Wydz.

— **Tow. byłych żołnierzy i pułku Strzelców Włkp.** Walne zgromadzenie odbędzie się 8 bm. o godz. 20 na sali Królowej Jadwigi.

— **Towarzystwo Marynarzy.** Miesięczne zebranie członków i sympatyków odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godzinie 8 wieczorem w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— **4 Komp. Marynarzy Powstańców im. A. Białoszyńskiego.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godzinie 10 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

SPORT
Pięściarstwo

Finał o mistrzostwo drużynowe Polski, które obecnie dzierży „Warta” odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Słońce” pomiędzy nią, a doskonałym zespołem z G. Śląska „BKS”. Jest to bardzo ciekawe spotkanie, bowiem w ringu ujrzymy szereg najlepszych naszych naszych pięściarzy, a kilka spotkań zapowiada się wręcz atrakcyjnie, że wymienimy chociażby: Moczki z Forlańskim (dwaj najlepsi nasi przedstawiciele danej kategorii), Wienczorka z Wiśniewskim (tak samo) i in. W barwach „Warty” startują (według kolejności wag): Forlański, Stępiak, Warecki, Gostyński, Arski, Majchrzycki, Wiśniewski i Bączkowski. Przedsprzedaż biletów w firmie „Camera (ul. Fr. Ratajczaka). Specjalny puhar dla zwycięskiej drużyny ufundował POZB.

Piłka nożna

O mistrzostwo kl. A. POZPN odbędą się w niedzielę następujące spotkania: o godzinie 11: „Legja” — „HCP” na boisku Cegielskiego; godz. 15: „Poznanian” — „OKS” na boisku „HCP”. W Ostrowie walczą „Ostrowia” z gnieźnieńską „Stellą” o godz. 14, w Jarocinie „Wiktorja” — z „Wartą” o godz. 15.30. W Lesznie gra „Sokół” ze „Spartą” poznańską o godz. 14.30.

Wedle komunikatu w. g. i d. ukarani zostali następujący gracze: Tomczak (Liga) za nieposłuszeństwo wobec sędziego na zawodach 4-tygodniową dyskwalifikacją; Lakomy (Liga) za niebezpieczną grę 2-tygodniową dyskwalifikacją. Kunca Lucejan (Liga) za niebezpieczną grę, oraz niesportowe zachowanie się 4-tygodniową dyskwalifikacją. Gendere (Warta) za zwracanie uwag sędziemu 2-tygodniową dyskwalifikacją. Sworowskiego (Mewa-Chodzież) za niedozwolone podpisanie karty zgłoszeń do T. S. Noteć z Chodzieży 4-miesięczną dyskwalifikacją.

Wskutek odwołania się K. S. Poznanian do zarządu POZPN zniesiona została dyskwalifikacja graczy tegoż klubu Plich, Stemplewskiego i Redzyńskiego.

Na nowych członków uchwała POZPN przyjęła następujące kluby: T. S. „Unja” Poznań, i T. S. Maraton” Poznań z przydziałem do kl. C.

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie K. S. Pogoń odbędzie się w piątek godz. 20 w lokalu p. Modzelewicza przy ul. Grunwaldzkiej. Przybycie wszystkich członków jest konieczne ze względu na bardzo poważne sprawy.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, we czwartek „Szwanda dudziarz”. W piątek „Polska krew” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Sendeckim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt. W sobotę, 8 bm. po raz 35 „Hrabina Marica” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim; kapelmistrz p. Leszczyński

W niedzielę o godz. 15 po cenach znizowanych „Halka” z pp. Marynowicz, Majem, Perkowiczem i Zatheyem, kapelmistrz dyr Wojciechowski. Wieczorem ulubiona operetka „Kryśka Leśniczanka” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt.

„Frasquita”, operetka Lehara, ujrzy światło kinkietów w środę, 12 bm. W głównych partjach wystąpią pp. Fontanówna, Grabowska, Bratkiewicz, Raczkowski i Sendecki; kapelmistrz p. Latoszewski; reżyseruje p. Sendecki. Nowe dekoracje art.-mal. p. Jarockiego.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro ostatnia nowości repertuarowa, świetna komedia genialnego pisarza rosyjskiego Mikołaja Jewreinowa „Teatr wieczystej wojny”. Na przedwczorajszej premierze publiczność, zapelniająca teatr do ostatnich miejsc, owacyjnie oklaskiwała sztukę i wybornych wykonawców. W sobotę wielka komedia W. Szekspira „Kupiec wenecki”, którą gremjalnie odwiedza publiczność i uczyła się młodzież z miejscowych i okolicznych zakładów naukowych.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś sensacyjna sztuka amerykańska znakomitej spółki autorskiej Dunning'a i Abbot'a p. tyt. „Rywale”. Sztuka ta osnuta jest na tle wielkiej wojny światowej i mimo poważnych konfliktów zawiera dużo przemownych, rozmieszczonej do lez sytuacji. W roli Charmain niezrównana jej odtwórczyni p. H. Cieszkowska.

Jutro, w piątek „Ten, który zmienił nazwisko”. W sobotę rekordowa sztuka p. tyt. „Rywale”.

Najbliższą premierą Teatru Nowego będzie głośna sztuka amerykańskiej spółki autorskiej Watters'a i Hopkins'a p. t. „Artyści”. Barwna i żywa akcja sztuki rozgrywa się na tle zakulisowego życia amerykańskich music-hallów.

Występ francuskiego pianisty

ROBERTA CASADESUS

Robert Casadesus wystąpi w Poznaniu z jedynym koncertem we wtorek, dnia 11 marca, wiecz., o godz. 8 w Auli uniwersyteckiej. Casadesus należy bezspornie dziś do rzędu najwielkich genjuszy gry fortepianowej, to też prasa zagraniczna stawia Casadesusa w rzed tych pianistów jak Paderewski, Fugue i Planła.

„Le Monde Musical” w Paryżu pisze o artyście: „Koncert, którym obdarzył nas Robert Casadesus, nie można w żaden sposób porównać z występami pianistów, posługujących się akrobacyjną techniką, celem zaimponowania słuchaczom. Gra Casadesusa jest poezją, jakiej dotąd nie słyszeliśmy, nawet od najgłośniejszych dziś pianistów. Casadesus jest prawdziwym zpoštolem swej sztuki”.

Wtorkowy występ Casadesusa, który przed dwoma laty po raz pierwszy u nas koncertował i który ubóstwiany był przez tłumnie zebraną publiczność, będzie o tyle rewelacyjnym, ponieważ z powodu olbrzymiego honorarium jakie wielki ten artysta pobiera, zdobył się na angażowanie Casadesusa w całej Polsce tylko dwa miasta: Poznań i Warszawa. Dyrekcja koncertów „Rozmarynowicza” wyznaczyła bardzo przystępne ceny biletów, które nabyć można w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, poczynszy od 3 złotych.

zw 21 906

The Revellers Utica Jubilee Singers w Poznaniu

The Revellers Utica Jubilee Singers, słynni śpiewacy Ameryki, wywołujący obecnie w Europie niebываły zachwyt wśród publiczności, która wypełnia doszczętnie salę na ich koncertach, podziwiając ich fenomenalną intonację oraz artystyzm w najwyższym stopniu — wystąpią jedyne raz w Poznaniu w nadchodzącą sobotę, dnia 8 marca r. b., o godz. 11 wiecz., w teatrze „Słońce”. CHÓR MURZYŃSKI - Utica REVELLERS — to najslawniejsza na świecie grupa śpiewaków murzyńskich. Jest to zdaniem nie tylko publiczności ale również krytyków muzycznych. Oto niektóre głosy prasy: New York Telegram z dnia 21. 2. 27.: „Rzadko zdarza nam się słyszeć coś tak nawskroś artystycznego i przyjemnego jak program chóru murzyńskiego — Utica Revellers. „Passaic Daily News” z dnia 12. 1. 27.: „Członkowie tej grupy artystycznej nie tylko pozwolili nam usłyszeć swe piękne wyszkolone głosy ale odśpiewali pieśni z niebываłym wprost wczuciem oddając motywy ludowe, które stały się częścią ich duszy. Włożyli w nie tyle emocji i sentymentu i odtworzyli nam coś tak milego, że bezwzględnie należy im się podziękowanie za miłe chwile, które nam dali. Berlin: „Berliner Zeitung” z dnia 13. 8. 27.: „Murzyński Chór Utica śpiewaczy” został tu przyjęty z nadzwyczajnym entuzjazmem. Publiczność była zachwycona i wywołała ich wielokrotnie. Tonacja bez zarzutu a pianissimo bogate i pełne... Murzyński Chór Utica Revellers na poznańskim swym koncercie wykona wspaniały program złożony z najpiękniejszych pieśni ludowych murzyńskich, pieśni południowych, pieśni robotniczych, wesolych i innych — program, który wywoła wielki zachwyt wśród naszej publiczności. Niewątpliwie jedyny występ tego znakomitego zespołu murzyńskiego — wywoła najsilniejsze zainteresowanie w Poznaniu i zgromadzi w komplecie wszystkie kulturalne sfery naszego miasta. Pomimo wielkich kosztów ceny biletów bardzo przystępne. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38. zw 22 140

Teatr Wielki

DZIŚ — „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Piątek, 7. 3. „Polska krew”, operetka Ned-bala.
Sobota, 8. 3. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Niedziela, 9. 3. popoł. „Halka”, opera Moniuszki.
Niedziela, 9. 3. wiecz. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Poniedziałek, 10. 3. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.
Wtorek, 11. 3. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczonej nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Teatr wieczystej wojny”.
Piątek, 7. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Sobota, 8. 3. „Kupiec wenecki”.
Niedziela, 9. 3. popoł. „Kopciuszek” (po raz ostatni).
Niedziela, 9. 3. wiecz. „Teatr wieczystej wojny”.
Poniedziałek, 10. 3. „Nad polskiem mórzem”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale”.
Piątek, 7. 3. „Ten, który zmienił nazwisko”.
Sobota, 8. 3. „Rywale”.
Niedziela, 9. 3. o godz. 3,30 po poł. „Dziecię szczęścia”, bajka dla dzieci.
Niedziela, 9. 3. wieczorem „Dobrze skrojony frak”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zvearłowski, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI
Macierzy Szkolnej w Gdańsku
pod dyr. Bol Brzeskiego
„Ogniem i mieczem”
sztuka w 5 aktach
według powieści H. Sienkiewicza

7. 3. — Gostyń.
8. 3. — Leszno.
9. 3. — Kościan.
10. 3. — Rawicz.
11. 3. — Koźmin.
12. 3. — Krotoszyn.
13. 3. — Odolanów.
14. 3. — Ostrzeszów.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

UMARŁ WIELKI ARTYSTA

ZGON JÓZEFA ŚLIWIŃSKIEGO

Nadeszła z Warszawy smutna wiadomość o nagłym prawie zgonie Józefa Śliwińskiego. Przed kilku jeszcze dniami grał Śliwiński w Filharmonii warszawskiej, gdzie jako szczególny ulubieniec Warszawy święcił wielkie triumfy. Na koncercie tym zajął się, z czego wywiązało się ostre zapalenie płuc a już w dwa dni potem nastąpiła katastrofa.

Imię Śliwińskiego zapisało się tak głęboko w dziejach naszej muzyki, że zbyt rzadko byłoby i niewłaściwym uświadamianiem ogółu o ciężkiej stracie, jaką poniosła z jego śmiercią nasza kultura muzyczna. Wszyscy znaliśmy Śliwińskiego jako indywidualność wybitną i samorodną. Wszyscy ceniliśmy w nim jego impulsywny geniusz odwrócony — szczególnie jeśli chodzi o interpretację Chopina, w której dał wzory nieprzemijające, tworząc niejako swą szkołę. Śliwiński nie był jedy-nym w Polsce chopinistą, lecz styl jego był bliższym ogółowi, bardziej zrozumiałym i przystępnym, niż styl wielkiego Paderewskiego lub innego wybitnego chopinisty — Michałowskiego.

Gra Śliwińskiego była niejako transmisyją utajonego w głębi mas stosunku do muzyki Chopina — była tego stosunku uczuciowym i dynamicznym wykładnikiem. Tem też tłumaczył się jej szeroki wpływ, jej siła i zdolność do narzucania stylu i wytwarzania tradycji. W impulsywnej interpretacji Śliwińskiego nie było nigdy niejasności a jej bezpośredniość była tak przekonująca, że słuchaczowi zdawało się zawsze, jakoby odnajdywał w niej samego siebie i swój własny stosunek do muzyki Chopina, że tak właśnie on sam (słuchacz) chciałby to zagrać.

Pozbawiony wszelkiej refleksji w swej sztuce Śliwiński zależny był zawsze od własnego usposobienia, w którym lada wietrzyk mógł wywoływać decydujące zmiany. Znany był z tej swej zmienności i za nią też lubiany. Wybaczano mu różne niedokładności techniczne, które przy złym usposobieniu szczególnie się uwydatniały; wybaczano mu, że raz grał porywająco, raz blade; wybaczano mu to wszystko za tę głęboką i szczerą poezję, szlachetny lecz porywający temperament i wykwintny smak, te bowiem zalety dominowały ponad wszystkim i głęboko ujmowały. Ze Śliwińskim schodził do grobu jeden z przedstawicieli wielkiego stylu pianistowskiego dawniejszej daty i artysta o wyjątkowo szlachetnym profilu.

Technice Śliwińskiego zarzucano niedokładność i niejednorodność — miał on też z nią niemało kłopotów, przedstawiając ją trzy razy — raz u Strobla (początki), raz u Leszetyckiego i wreszcie u Antoniego Rubinstejna. Zmiany te były też prawdopodobnie przyczyną owej niejednorodności, która mu wyraźnie w pracy pedagogicznej przeszkadzała. Lecz i technika jego podlegała kaprysom usposobienia i w zależności od niego ton brzmiał donośnie, pięknie, głęboko i barwnie, oktawy dzwoniły szpilem, biegniki perliły się precyzyjnie, lśniąco i wnikliwie — lub też wszystko zacierало się, mazało i brzmiało głucho.

Romantyk w całej swej psychice, nie znajdował upodobania ani w muzyce współczesnej ani w stylu dzisiejszej techniki fortepjanowej. Pięknie i z zamiłowaniem grał Schumanna a czasem i Liszta, do czego jego środki techniczne doskonale się nadawały.

Poza działalnością koncertową — której się głównie poświęcał (grając prawie we wszystkich znacniejszych miastach Europy i Ameryki) zajmował się pedagogią i przez pewien czas dyrygował orkiestrą symfoniczną. W czasie wojny był przez kilka lat dyrektorem konserwatorium w Saratowie nad Wołgą. Pochodził z rodziny muzycznej (ur. w r. 1865 w Warszawie) i chociaż od dzieciństwa zdradzał wybitne zdolności muzyczne jednak rodzice uchronili go od kariery cudownego dziecka, dzięki czemu mógł rozwijać się i dojrzewać normalnie z nieocenionym dla polskiej kultury muzycznej pożytkiem. Cześć Jego pamięci!

St. Wiechowicz

Poznań.

PRUSKI POLICJANT O „WYWROTOWYM“ POZNANIU

(Ze wspomnień regionalnych).

Prasa poznańska z roku 1871 — Dyrekcja policji i jej sprawozdawca — Uczucia narodowe „zamarły”, ale chce się je wskrzesić — Potęga organizacji — Rodzaj rządu narodowego — „Laestige Auslaender” jak kierownicy prasy — Dobrowolski i Belza — Ordon i Albin Cohn — „Sobótka” Mieczysława Leitgebę — Co to jest emigrant? — Kogo nienawidzi i co chce wywrócić — Przebudowałyby Europę — Ważnią Polaków z Niemcami — Najlepiej ich wydaląc.

Zachowało się w Poznańskim archiwum Państwowym sprawozdanie dyrekcji policji poznańskiej z dnia 31 października roku 1871, dotyczące nastrojów ludności polskiej w zaborze pruskim, oraz propagandy prasowej w Poznaniu. Obejmuje ono ośm stron folio, jest więc gruntowne. Streszczamy poniżej tok myśli, rozwiniętych przez sprawozdawcę, utrzymując je w tonie i nastroju takim, jaki przesyca jego elaborat.

Na wstępie więc zaznacza sprawozdawca, że partja reprezentująca dążenia niepodległościowe Polaków prowadzi od szeregu już lat bezustanną pracę w kierunku, by uczucia narodowe, które według opinii referenta faktycznie już u ludności polskiej zamaryły, na nowo ożywić a pozyskanych w ten sposób ludzi użyć do przeprowadzenia planów i zamierzeń separatystycznych. Przykład Czechów spowodował, że agitacja polska w ostatnich czasach znacznie się wzmogła. Polskie organy partyjne stawiają postępowanie Czechów jako wzór dla Polaków i wyrażają przekonanie, że agitacja polska tylko wówczas osiągnie cel zamierzony, gdy cała ludność tłumnie będzie w niej brała udział, przez co będzie można rządowi pruskiemu pokazać imponującą potęgę ruchu. Jako konieczne przygotowanie do takiej tłumnej i skutecznej agitacji uważają Polacy całkowitą organizację towarzystw już istniejących oraz wzywają do zakładania coraz to nowych, które swą działalnością obejmowałyby wszystkie dziedziny życia.

Rozpoczęta w roku 1863 a prowadzona z wielkim zapalem i poświęceniem praca nad zorganizowaniem elementu polskiego posunęła się już tak daleko, że z końcem października 1871 r. wystąpiła „Gazeta Toruńska” z projektem utworzenia wydziału składającego się z 180 członków, który zabierałby głos we wszystkich sprawach publicznych. Byłby to rodzaj rządu narodowego: w ten sposób uwieńczono i ukończono dzieło organizacji narodowej. Temu projektowi przeciwstawia się „Dziennik Poznański”, ponieważ uważa ten krok za przedwczesny. Według opinii „Dziennika Poznańskiego” będzie centralizacja organizacji narodowych dopiero wówczas posiadała swą wartość, gdy będzie się rozchodziło o potężny ruch, o akcję, w której udział biorą wszyscy, interes zaś każdego będzie skłaniał do posłuszeństwa względem wspólnych władz centralnych.

Bardzo wybitny wpływ na agitacyjne stanowisko prasy polskiej w Poznaniu, oprócz przykładu Czechów wywierają przebywający tu emigranci, pod których bezpośrednim kierownictwem prawie cała prasa codzienna się znajduje. Naczelnym redaktorem najważniejszej politycznej w Poznaniu gazety „Dziennika Poznańskiego” jest Franciszek Dobrowolski, były członek rządu narodowego z roku 1863, który pochodzi z Królestwa i dawniej był poddanym rosyjskim, obecnie zaś zdołał uzyskać obywatelstwo królestwa saskiego. Najwybitniejszymi współpracownikami tego pisma to emigranci z Paryża, Wersalu, Lyonu i Zurychu, którzy prawie codziennie nadsyłają korespondencje i artykuły.

Przebywający tu od dwóch prawie lat emigrant Władysław Belza rozpoczął od 1 października 1871 r. wydawać tygodnik dla dzieci pod nazwą „Promyk”, który stawiał sobie za zadanie we wrażliwe dusze dziecięce wpaść idee separatystyczne, oraz pozyskiwać ich umysły dla myśli wskrzeszenia i odbudowy państwa polskiego. Belza zaś posiada wybitny talent poetycki i daje w „Promyku” wyidealizowane opisy bohaterów, którzy walczyli w obronie niepodległości Polski, opowiadania o najważniejszych wypadkach z historii polskiej oraz wierze- szej przepojone uczuciem patriotycznym. Belza jest poddanym rosyjskim, z powodu nielojalności musiał Rosję opuścić, udając się do Krakowa, skąd go jednak policja wydalila za udział w jakimś zbiegowisku ulicznym w roku 1869.

Wydawany przez Edmunda Calliera naukowo-literacko-artystyczny tygodnik „Przegląd Wielkopolski” wykazuje wybitne tendencje polsko-separatystyczne. Współpracownikami tego pisma są Władysław Belza, Władysław Ordon i Albin Cohn. Obaj ostatni przebywają również stale w Poznaniu.

Ukazujący się tu nakładem i pod redakcją księgarza Mieczysława Leitgebę tygodnik ilustrowany p. t. „Sobótka” ma w liczbie swych współpracowników również emigrantów Belzę, Ordon, Wiktora Hłaskę i Albina Cohna. Czasopismo to beletrystyczne również wykazuje tendencje separatystyczne. Wiktor Hłaska, pochodzący z gubernji suwalskiej, musiał opuścić strony rodzinne z powodu udziału w powstaniu w r. 1863.

Jak szkodliwym i niebezpiecznym jest wpływ wspomnianych emigrantów na prasę poznańską można ocenić najlepiej, jeżeli uświadomi się jakże oni żywią przekonania. Emigrant polski to partyjnik, który obrał sobie jako zawód rewolucyjną propagandę. Pełen zasad wywrotowych, którymi nasiąkł podczas pobytu we Francji lub w Szwajcarji, hołduje z reguły poglądom politycznym jak najbardziej radykalnym i wszędzie, gdzie się nadarzy okazja, propaguje swoje wywrotowe poglądy. Odczuwa on głęboką nienawiść ku wszystkiemu, co trąci autorytetem państwowym, nienawidzi Niemców i Rosjan, których oskarża bezustannie o nieszczyście polityczne Polski i których uważa za odwiecznych wrogów narodu polskiego z którymi pogodzić się Polacy nigdy nie będą mogli.

Wszystkie te poglądy i zasady wywrotowe odzwierciedlają się, o ile na to zezwalają ustawy, w prasie poznańskiej od czasu, kiedy przeszła pod kierownictwo emigrantów. Cele, które sobie te czasopisma stawiały i do których dążą są: w polityce zagranicznej starają się o przebudowę Europy — zapomocą koalicji przeciw Prusom i Rosji, lub za pomocą powszechnej rewolucji — możliwie na podstawach republikańsko-federalistycznych, z perspektywą wskrzeszenia państwa polskiego. W polityce zaś wewnętrznej (specjalnie dla prowincji poznańskiej) propagują staranne rozdzielenie pod względem politycznym i gospodarczym ludności polskiej od niemieckiej. Cele wytknięte sobie co do polityki wewnętrznej zamierzają Polacy zrealizować za pomocą legalnej agitacji i do niej przyciągnąć całe masy, by w ten sposób rozwinąć wobec rządu imponującą potęgę.

Uważając przeto działalność emigrantów przebywających w Poznaniu za wysoce szkodliwą i niebezpieczną, proponuje sprawozdawca wydaląc z granicy państwa następujące osoby: Władysława Belzę, Ordon, Albina Cohna i Wiktora Hłaskę. Ostatecznie uważa referent, że to poskutkuje najlepiej i spowoduje pewne złamanie się dotychczasowego stanowiska czasopism poznańskich. Dalej wyraża nadzieję, że „rozsądna i trzeźwo patrząca” część społeczeństwa polskiego przyjmie to z zadowoleniem.

Zaznaczyć warto, że wydalono jedynie Belzę i Ordon! Albina Cohna i Wiktora Hłaskę zostawiono na razie w spokoju. Jan Miskowiak.

Poznań.

Archiwum Państwowe na górze Prze-mysława. Akta „Polpraes. II. A. 470.

Pisma nadesłane

„Przyjaciel Szkoły”. Nr. 5. Treść: M. Mściż: „Nowe programy a nauczanie geografji na 5 i 6 roku pracy szkolnej”. — F. Hanas: „Nauczyciel a postęp rolnictwa w Polsce”. — Dr. A. Klęsk: „Kajety zdrowia”. — Irys: „Wychowanie w duchu pojedynania”. — M. Smigielski: „Nauczyciel a studjum Platona”. — Lekcja konkursowa: Nasze drogi wodne — stan obecny i plany na przyszłość, opracowana przez B. Wytrążka i J. Milenkiewicza. — Konkurs na wzór lekcyjny. — Odpowiedzi informacyjne. — Różne wiadomości. — Nowości wydawnicze.

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Oddział Poznański odbędzie posiedzenie w piątek, dnia 7 marca b. r. o godzinie 19-tej w sali chemicznej Uniwersytetu Poznańskiego (Coll. Minus, III p.). Na porządku dziennym referat Mg. K. Boratyńskiego p. t. „O postępkach w oznaczaniu stężenia jonów wodorowych” z pokazami i przeżyciami.

Władze Instytutu Wschodniego. Z Włna piszą nam: Na zebraniu członków Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej uchwalono budżet oraz dokonano wyboru władz. Prezesem Instytutu został prof. dr. J. Rozwadowski. Do rady administracyjnej zostali powołani z uczonych: prof. dr. S. Arnold, prof. dr. Bujak, prof. dr. C. Ehrenkreutzowa, prof. dr. S. Ehrenkreutz, prof. J. Kucharzewski, prof. dr. K. Nitsch, prof. dr. W. Zawadzki, prof. dr. M. Zdziechowski. (nw)

LITERATURA

Dom wypoczynkowy literatów. Z Łodzi piszą nam: Znany wśród Polonii amerykańskiej, a później na terenach plebiscytowych Warmji działacz społeczny, ks. Józef Gogolewski ofiarował T-wu Literatów. Dziennikarzy Polskich dom w Tusznynie pod Łodzią przeznaczając go na schronisko wypoczynkowe. Dom ten składa się z murowanego budynku o 5-ciu pokojach na dole oraz z obszernego piętka. Otacza go półtoramorgowy ogród. W pobliżu znajduje się przystanek kolei elektrycznej, łączącej Tusznyn z Łodzią. (lw)

„Serce na ulicy”. Ze wszystkich naszych powieściopisarzy, Kiedrzyński jest najbardziej „feljetonowym”, tj. najbardziej interesująco wychodzi w odcinku powieściowym pisma codziennego. Prowadzi intrygę żywo, o budowę niewiele się troszczy, ale ciągle na nowo zaciekawia pikantnymi zwrotami akcji. Figury kreśli szkicowo, bez wielkich pretensyj do psychologii, że jednak ma w ręku drogę doskonałego rysownika, więc każda z tych sylwek wydaje się prawdopodobną i ciekawą. — W dodatku przedstawia Warszawę pod kątem sensacji, podanej nie bez smaku i nawet nie bez pewnego moralu społeczno-narodowego. Każdy chętnie przypomni sobie w jego opisach te natłoczone modne cukierki, te wibrujące życiem ulice pryncypalne, i bez trudu wyobrazi sobie, że tacy właśnie ludzie siedzą przy stolikach „Europy” lub „Italji” i płaczą się po podejrzanych salonach baronowej Goetke. — Świat emigrantów rosyjskich również interesujący, intryga zadzierzgnięta dokoła sowieckiego szpiegostwa. — słowem dał Kiedrzyński wszystkie ingredjencje, jakich trzeba, aby ragout było pikantne i smakowite. Taka literatura „sensacyjna” rehabilituje sensację, której tego bardzo potrzeba. (ln)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

„Stary portret”. Z Krakowa piszą nam: W połowie marca b. r. otwarta zostanie w salonach Pałacu Sztuki wystawa starych portretów ze zbiorów prywatnych. Dyrekcja Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych zwraca się do wszystkich właścicieli portretów z przed 1830 roku o zgłaszanie tych dzieł pod adresem: Kraków, Pałac Sztuki, pl. Szczepański 4. (pk)

MUZYKA

Nowy dyrektor Lwowskiego Tow. Muzycznego. Ze Lwowa piszą nam: r. Adam Soltys objął dyrekturę naszego Tow. Muzycznego po ojcu swoim, ś. p. Mieczysławie. Dr. Soltys przeszedł jak najpoważniejszą studjówką: kompozycji uczył się u swego ojca, a później u K. L. Wolfa, Roberta Kahna i u Georga Schumanna w Berlinie; tamż przeszedł muzykologię u Kretzschmara, Jana Wolfa i Karola Stumpfa, uzyskując doktorat filozofji. — Już w r. 1914 dyrygował koncertami w zastępstwie chorego ojca, potem został profesorem harmonji, kompozycji i historii muzyki w Konserwatorium lwowskim, gdzie także prowadził klasę chóru i orkiestry. W ostatnich latach dyrygował całym szeregiem poważnych dzieł współczesnych i klasycznych, przez rok prowadził zastępstwo dyrekturę Tow. Muzycznego i Konserwatorium, a teraz objął to stanowisko na stałe. Liczy dopiero lat 38, cieszy się najpoważniejszym uznaniem jako kompozytor, pedagog dyrygent i organizator. (ml)

TEATR

„Wóz Thespisa” we Włoszech. Italia ma wogóle prawie same teatry objazdowe, lecz podróżują one utartym szlakiem po większych skupieniach ludności, omijając małe miasteczka i oczywiście wsi. Ma zaradzić temu specjalny teatr objazdowy pod firmą „Wóz Thespisa”, który — coś jak nasza Reduta — zajazdza tam, gdzie gmachów teatralnych niema, albo stoją stale pustkami. W ostatnich trzech miesiącach dano takich przedstawień 84 a to w 42 miasteczkach i wsiach, objechawszy 13 prowincyj, widzów było razem około 300 000, z tego wielu takich, którzy nigdy w życiu teatru nie widzieli. Najbliższym objazdem „Wozu Thespisa” będzie objazd Sycylja i Włochy południowe. (zo)

Józef Śliwiński, znakomity pianista, niedościgniony Chopinista, zmarł onegdaj w Warszawie. (Patrz artykuł w dzisiejszym „Dziale Kultury i Sztuki“.)

Protest dzwonów całego świata

Nadeszły do Rzymu zawiadomienia od wszystkich biskupów diecezji katolickich na całym świecie, że podczas gdy Ojciec św. będzie odprawiał w bazylice św. Piotra w dniu 19 marca mszę św. na intencję prześladowanych w Rosji sowieckiej, dzwony wszystkich kościołów będą dzwoniły bez przerwy.

Wielki gest Forda

Sto milionów dolarów na wychowanie młodzieży.

Henryk Ford ogłosił w prasie amerykańskiej, jak donosi paryskie wydanie „New York Herald’a”, iż zamierza poświęcić ostatnie lata swego życia wychowaniu młodzieży, i że na cele propagandowe dla swego postanowienia wyda co najmniej sto milionów dolarów. Król przemysłu samochodowego z Detroit oświadczył, iż dążeniem jego będzie stworzenie odpowiednich dróg dla przygotowania młodzieży do przyszłego zwalczania walki o byt. Projektuje więc m. in. wybudowanie licznych szkół w Stanach Zjednoczonych — gdzie one powstaną i w jakiej ilości dotychczas wiadomo — podstawą ich organizacji jednak będzie „Edison Institute of Technology”, wybudowany w roku ub. w Dearborn z okazji 50-lecia wynalazku żarówki elektrycznej. — Ford jest zdania, że wszyscy młodzi powinni się nauczyć rzemiosła, któreby mogło ich ochronić przed próżnowaniem w godzinach wolnych od nauki i zabezpieczyć przed szkodliwymi teoriami społecznymi. Poza to, młodzież powinna się specjalizować w poszczególnych pracach. Dyplom wyższych szkół w uniwersytecie nie wystarczy dzisiaj już dla wywalczenia sobie bytu we współczesnym świecie. S. F.

Smutna doła wynalazcy

„Biednemu wiatr w oczy“ — mówi przysłowie. A już chyba huraganem nazwać można udękę, jaka przypadła w udziale niemającemu człowiekowi, jeżeli do codziennej walki o wypłynięcie na wierzch dołączy się niepowodzenie — zły los.

Coś jakby urzekło młodego, niezmiernie zdolnego, ale niezamożnego inżyniera francuskiego, Rere Cousineta.

Młody, zaledwie 25-letni wynalazca budował model jakiegoś niezmiernie pomysłowego samolotu. Aparat jego różnił się od uznanych powszechnie typów tem, że posiadał trzy motory, umieszczone w sposób, zapewniający samolotowi dużą równowagę. Prócz tego, podczas lotu można było z łatwością dostać się do każdego z silników, puścić go w ruch lub zreparować w razie zepsucia, czy zatrzymania aparatu. Ponadto sam aparat czyli szkielet jego, był obliczony na to, że mógł się z powodzeniem opierać najgroźniejszym nawet wichrom. Zdawało się, że wynalazek zostanie natychmiast wykorzystany. Możeby i tak było, gdyby Cousinet miał dostateczny fundusz. Ale, że nie miał nic, więc spotkał się z oporem i niechęcią bogatych i potężnych przemysłowców.

Napróżno pukał do różnych urzędów i ministerstw młody wynalazca.

Wreszcie gotów był nawet zrezygnować ze wszystkiego, gdyby nie przyjaciele i koledzy, którzy przyszli mu z pomocą złożywszy między sobą niezbędne środki na wybudowanie pierwszego aparatu. Otrzymał on nazwę „Arc en Ciel” (co znaczy: Tęcza).

I tu się zaczyna następna serja niepowodzeń. Kiedy aparat był już gotów do wylotu do Ameryki (w roku ubiegłym) pilot Drouhin, jeden z najlepszych lotników francuskich, podczas lotów próbnych,

zaczął wyczyńać w powietrzu takie koziołki na wielkiej maszynie, że w końcu stracił panowanie nad posłusznym dotychczas narzędziem i spadł na ziemię. Drouhin w kilka dni później zmarł. — „Arc en Ciel” choć nie strzaskał się, jednak doznał poważnych uszkodzeń i trzeba go było odbudować na nowo.

Wierni przyjaciele znów wykrobalili pieniądze i to za kilka tygodni z nastaniem ciepła odrodzona tęcza miała wyruszyć w tę samą drogę z Europy do Ameryki.

Kilka tygodni temu wybuchł pożar w warsztatach, gdzie budowano samolot. Podobno w kroszarni zapaliły się papiery od rozgranego piecyka. Spaliły się rysunki, modele „Arc en Ciel” i kilka pomniejszych samolotów, przygotowanych na sprzedaż lub stalowanych. Niszczycielski żywioł strawił kilkuletni dorobek Cousineta stanął wobec zadania rozpoczęcia na nowo, i znów bez środków, gdyż fundusze przyjaciół i bliskich są wyczerpane. Mógłby co prawda otrzymać znaczne zasilki od Niemców lub Anglików, ale nie chce. Uparł się, że wynalazek jego jako Francuza, powinien należeć do Francji. Czy uda mu się utrzymać na tem stanowisku — trudno przewidzieć.

Jeden z deputowanych, R. Richard, ma wystąpić do parlamentu z propozycją wyznaczenia funduszy na budowę trzeciego „Arc en Ciel”. Czy Izba na wezwanie odpowie przychylnie (zważywszy na wpływ niechętnych) — najbliższa przyszłość pokaże.

Opaly, w jakich byli inni

W poszukiwaniu pożywienia. — Straszne sąsiedztwo. — Cud nocy polarnej.

Komandor Fithug Green, podróżnik - badacz amerykański, który uczestniczył w wielkich wyprawach do stref podbiegunowych, doznając licznych a niezwykłych przygód, przytacza w swej świeżo wydanej książce „Opaly w jakich byli inni” sensacyjne przeżycia różnych jednostek.

W największych zdaje się „opałach” znajdował się pewien Eskimos z okolic Smith - Sund’a, nazwiskiem Metok, który owo zdarzenie Greenowi osobiście opowiadał.

Było to podczas jednego z lat „głodowych”. Metok oraz dwaj inni Eskimosi znajdowali się, wraz z ich zaprzężonymi w psy saniami, na lodach zatoki Baffin-Bay, w poszukiwaniu pożywienia dla głodujących żon i dzieci. W pewnej chwili zerwał się gwałtowny wicher, który poruszył kry lodowe, począł je z wolna zapęczać ku morzu.

— Pojęliśmy odrazu — mówił Eskimos jakiego straszne niebezpieczeństwo nam groziło. Już wielu ludzi w podobnych warunkach postradało życie. Nawróciliśmy więc sanie pędząc co sił z powrotem, staraliśmy się jaknajprędzej dotrzeć do lądu. Ponieważ moje psy pociągowe były najsłabsze, więc pozostałem w tyle za moimi towarzyszami. W wielkiej trwodze, lecąc na oślep przed siebie, nie zauważyłem w czas rozwierającej się czarnej smugi. Psy przeskoczyły, pociągając za sobą sanie — ja zaś wysadzony mocnym szarpnięciem z siedzenia, runąłem na lód i pozostałem, jak się zdawało, sam jeden na krze szybującej ku otwartemu morzu...

Położenie było rozpaczliwe. Wiedziałem, że czeka mnie niechybna śmierć, straszne powolne konanie, o ile wicher nie zmieni kierunku; ale za nim by to nastąpiło, mogłem znajdować się już na falach oceanu...

Tymczasem z największym przerażeniem spostrzegłem, że na bloku lodowym nie byłem sam... W odległości kilkudziesięciu kroków zauważyłem olbrzymiego białego niedźwiedzia. Potężny drapieżnik uwięziony wraz ze mną na pływającej lodowej wyspie, kołysząc się z lekką, przypatrywał mi się uważnie. Nie spuszczając zwierzęcia z oka, skoczyłem na zwal śniegu... Dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności, byłem w posiadaniu noża myśliwskiego, za pomocą którego wyłobiliśmy w lodzie i śniegu jamę, w której się skryłem, chroniąc się zarówno przed szalejącym huraganem jak i moim niebezpiecznym towarzyszem.

Po pewnym czasie posłyszałem w bliskim sąsiedztwie głuche pomruki; widocznie niedźwiedź trawiony głodem, począł się moją osobą interesować. Każdej chwili spodziewałem się ujrzeć sylwetkę potwora u wejścia do mojej kryjówki. Lecz niedźwiedź, prawdopodobnie zbity z tropu przez zamieć śnieżną, nie pojawił się. Natomiast w pewnym momencie spostrzegłem wdrapującą się na krę, fokę. Nie bacząc na dokuczliwe zimno, wysunąłem się ostrożnie z mojej nory, i pelzając w śniegu zdołałem podejść zwierza i zadać mu cios śmiertelny nożem. Poćwiartowawszy szybko zdobyć część mięsa pozostawiłem niedźwiedziowi na pożarcie, resztę zaś uniosłem do swego schroniska. Ponieważ fokę dość licznie pojawiały się na bloku, więc miałem dostateczną ilość pożywienia, którym sumiennie dzieliłem się z moim niebezpiecznym towarzyszem. Polowanie ułatwiał mi harpun, sporządzony z włókien odzieży i noża, jedynej broni jaką posiadałem.

Niedźwiedź o ile był syty, zdawał się o mojej obecności zapominać; lecz kiedy głód począł mu dokuczać, przybierał wobec mnie groźną postawę. Schodziłem mu wówczas możliwie z drogi i całymi dniami pozostawałem w ukryciu.

W tych warunkach przeżyłem kilka tygodni...

Pewnej nocy rozbudzony zostałem ogłuszającym hukiem i trzaskiem. Wysuną-

szy się z mego legowiska, zdołałem wnet przy blasku zorzy północnej, rozpoznać, co się wydarzyło. Stał się cud. Oto kra lodowa, uderzywszy widocznie o skałę podwodną, pękła na dwoje i... mój białoskóry towarzysz pozostał na tamtej połowie!

Pozbywszy się w ten sposób groźnego sąsiada, odetchnąłem z wielką ulgą. Fatalna karta mego losu odwróciła się; po kilku dniach, blok wędrowny przywarł do nadbrzeżnego pola lodowego, po którym udało mi się przedostać na ląd stały. Kr.

Co pan woli — kamienicę czy znaczek pocztowy?

Najłatwiej i najbezpieczniej odpowiedzieć na to pytanie: „I jedno i drugie, o ile chałupa jest nowa, nieobdłużona i możliwie rentująca, a znaczek nieuszkodzony i cenny”.

Czyż jednak te dwa przedmioty, np. trzypiętrowa kamienica i półtora, lub dwa cm. „mierzący” kawałek drukowanego papieru (który już kilkadziesiąt lat temu utracił swą niewielką wartość użytkową), mogą być pod jakimkolwiek względem do siebie przyrównane?

Na to pytanie należy odpowiedzieć nie tylko twierdząco, lecz i zaznaczyć, że porównanie może w niektórych wypadkach wypaść na korzyść znaczka.

Gdy przeglądamy bogato ilustrowany, gruby tom katalogu „Ivert-Talier”, odrazu dostrzegamy olbrzymi różnicę między cenami znaczków Obok wielu pozycji 10-20 centimowych figurują także i 100-200 i więcej frankowe

W rzeczywistości są to różnice jeszcze większe, gdyż znaczek zwykły ma wartość zaledwie dziesiątej części centima.

A taki naprawdę „biały kruk”? Przeglądając bacznie katalog, spostrzegamy, że niektóre znaczki kosztują... 100, czasami 200, to znów 300 tysięcy franków, czyli od 30 do 100 tysięcy złotych!

A w Nowym Jorku podczas wystawy filatelistycznej można było oglądać znaczki ocenianymi na 40 tysięcy dolarów, czyli około 350 tysięcy złotych!

Tych, którzy placą takie ceny za „białego kruka” o tak wysokiej wartości, nazywają ideowymi filatelistami. Co jednak skłania tych ludzi do placenia tak zawrotnych sum za mały skrawek papieru, lub niewyzywania się go za dobre pieniądze?

Należy to wytłumaczyć iście „antykwarjackimi” upodobaniami niektórych filatelistów. Specjalnie wysokie ceny niektórych „Mauritiusów”, „Trinidadów” i „Gwian” są związane z ich rzadkością, „starożytnością” i... błędami w druku

A ponieważ zapalonych filatelistów ciągle nie brak na świecie, więc wolałbym dostać w prezencie znaczek pocztowy wartości katalogowej 150 tys. złotych, niż trzypiętrową kamienicę wartości 100 tysięcy, gdyż „Mauritiusa” i sprzedać łatwiej, i remontować nie trzeba i nie potrafi on zalegać z komornem...

Raczej znaczek, niż kamienicę!

St. Cz.

Z różnych stron Polski

Wzrost bezrobocia w Zagłębiu Dąbrowskim.

Z dniem 1 marca kopalnia „Czeladź” z powodu braku zamówień zredukowała 400 robotników, w najbliższym zaś tygodniu zredukowanych zostanie dalszych 200 robotników. Praca na kopalni prowadzona jest obecnie na jedną zmianę.

Ucieczka więźnia z pociągu.

Niejaki Bórczon Józef, eskortowany z wojskowego więzienia śledczego w Wilnie do domu karnego w Grudziądzu, gdzie miał pozostać jeszcze do roku 1936, zbiegł

z pociągu na szlaku Toruń—Grudziądz. W chwili wjeżdżania pociągu na jedną ze stacji, więzień wybił okno wagonu, wyskoczył, i zanim eskortujący sierżant zdołał zatrzymać go, znikł w pobliskim lesie. Zbiega dotychczas nie schwytano.

Wielki proces aferzystów w Warszawie.

Przed sądem okręgowym w Warszawie rozpoczął się proces karny przeciwko b. aspirantowi policji Bachradzowi i towarzyszom, oskarżonym o fałszowanie paszportów zagranicznych. Są pewne poszlaki, że banda ta współdziałała w oszukiwaczej aferze, w którą są wmiészani także współpracownicy konsulatu amerykańskiego. Główną rolę — jak zwykle — odgrywają tu oskarżeni Żydzi. Do rozprawy, która potrwa prawdopodobnie przez szereg dni, zawezwano 90 świadków.

Weksel z 58 żyrami.

Jeden z urzędów pocztowych w Warszawie otrzymał weksel, który poblił wszystkie dotychczasowe rekordy. Weksel wystawiony jest na sumę 25 złotych przez niejakiego Łukomskiego z Międzyrzecza. Jest on długości 2 metrów i całkowicie pokryty żyrami. Na wekslu znajduje się „nie mniej” jak 58 żyr. Weksel, który odbył niezwykłą wędrowkę, został już przesłany do inkasa.

Elewator zbożowy w Gdyni.

Czynnik miarodajne mają wybudować w Gdyni wielki elewator zbożowy, celem utworzenia z naszego portu głównej podstawy eksportowej zboża krajowego.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Noakowie 25 zł; — F. Gardyńska 10 zł; — St. Formanowicz 2 zł; — Wiktor Szkudliński, Poznań 6 zł; — J. O. z Główniej z prośbą o błogosławieństwo dla domu 5 zł; — C. S. 5 zł; — W. S. 10 zł; — W. Binkowski, Pobiedziska 5 zł; — Inż. Alfred Van Roy, Inowrocław 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 359,50 zł.

Na chleb św. Antoniego: K. Z. Przemysłowa 34 — 2,50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 48,50 zł.

Przestrzegamy

naszych Interesentów przed wysłaniem pieniędzy dla nas w listach, gdyż — jak z otrzymywanych reklamacyj wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też otrzymujemy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przesyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztovej Kasie Oszczędności (P. K. O.) w Poznaniu nr. 200 149 (blankiet nadawczy kupić można na każdej poczcie za 5 groszy, porto nie opłaca się) lub przekazem pocztowym, którego opłata wynosi do 10 zł 20 groszy, do 25 zł 35 groszy.

Administracja.

Skutki eksplozji w rafinerji alkoholu z zakładów Standard Oil Co. w Ameryce. Zginęło przytem 16 osób, a 57 jest rannych, którym w przeważnej części grozi utrata wzroku.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Jeszcze o niemowlątach robotnic

Rozporządzeniem ministra pracy o żłóbkach niemowlęcych przy fabrykach zajmowaliśmy się w swoim czasie w feljetonie p. t. „Koszt utrzymania niemowlęcia miesięcznie... 1.200 zł.” Opowiedzieliśmy wówczas dzieje urzędzonego przy jednej z fabryk poznańskich żłóbka, przeznaczonego dla niemowląt kobiet pracujących w tejże fabryce. Pracodawca, zobowiązany wspomnianem rozporządzeniem do utrzymania żłóbka, urządził wzorową „nursery”, higieniczną, zaopatrzoną w odpowiednie urządzenia, w personel lekarski, pielęgniarski i pomocniczy. I co się okazało? Okazało się, jak nas informują, że wszystkiego było pod dostatkiem, tylko nie rzeczy najważniejszych, bo... niemowląt. Mimo właściwej liczby kobiet — pracownic (ponad 100), nie było niemowląt, a raczej było ich tak mało, że koszt „przechowania” niemowlęcia wyniósł nie mniej, nie więcej jak zł 1.200 przez miesiąc.

Podobnych wypadków było ponoć więcej na terenie całego państwa. Zdaje się, że przekonały one ministerjum o, powiedzmy, nierealności zarządzenia. Tem się tłumaczy, że, jak głoszą wieści z Warszawy, ministerjum opracowało projekt noweli do ustawy o żłóbkach. Projekt ten przewiduje utrzymanie zasady obowiązkowego utrzymywania żłóbków przy fabrykach, zatrudniających ponad 100 kobiet. Pod tym względem nie zmienia niczego. Zato mamy w nim dla odmiany znaczne rozszerzenie obowiązków pracodawcy na rzecz opieki nad dzieckiem, gdyż nakłada on obowiązek także na przedsiębiorstwa, zatrudniające mniej niż 100 kobiet. Z chwilą wejścia w życie projektowanej noweli każdy przedsiębiorca, zatrudniający więcej niż 5 kobiet, będzie musiał płacić od nich pogłównie w wysokości 1 zł tygodniowo od każdej zatrudnionej kobiety. Za te pieniądze kasy chorych, magistraty i instytucje społeczne urządzić będą i prowadzić publiczne żłóbki dla niemowląt. Zakłady, zatrudniające więcej niż 100 kobiet, mogą ubiegać się w ministerjum pracy o zwolnienie od obowiązku urządzania żłóbka i zamiast tego obowiązku na pogłównie po 1 zł od każdej zatrudnionej kobiety.

Pewne pismo łódzkie wyliczyło, że nowela ta kosztować będzie wielki przemysł włókienniczy 52.824 zł tygodniowo oraz że nowy ten podatek stanowić będzie 1,5 proc. ogólnego zarobku robotników wzgl. 3 proc. zarobku kobiet przy pracy przez 6 dni. Przy pracy zredukowanej do 3 dni podatek ten podwyższałby kosztą czystej robocizny o 3 procent, a koszt pracy kobiet o 6 proc. I to wszystko w dobre zalecanie przez rząd oszczędności, ograniczenia inwestycji, ułatwienia działalności przemysłowej!... Zaiste, słusznie domaga się prezes „Ligi Pracy”, p. inż. Drzewiecki połączenia ministerjów opieki społecznej i przemysłu-handlu w jedno ministerjum pracy. Wiedziałyby wówczas ręka lewa, co robi prawica.

Co się zaś tyczy istoty samej reformy, wskazać należy na jej nonsens, polegający na budowie żłóbków publicznych, które — z konieczności oddalone będą mniej lub więcej od zakładów pracy. Jak w takich warunkach zapewnić matkom możliwość karmienia dzieci dwa razy podczas czasu pracy? Przecież zajęłoby to w większości wypadków 2 godziny conajmniej.

Ze też ministerjum pracy niczego nauczyć się nie może! Niechby zgodziło się przynajmniej na „rozejm”, na czas trwania kryzysu.

Krótkie informacje gospodarcze

— Przemysł piwowarski, który walczy z poważnymi trudnościami z powodu nielojalnej konkurencji poszczególnych browarów, przygotowuje projekt konwencji, która usunęłaby anormalny stan na rynku zbytu.

— Produkcja węgla w południowej Walji w ciągu listopada i grudnia r. b. oraz stycznia r. b. była największą z notowanych w ciągu tego okresu czasu od 1924 r. W tym samym okresie przed rokiem produkcja była o 14 proc. niższa.

— Jak wykazują statystyki Państw. Urzędu Pośrednictwa Pracy w Częstochowie, co piąty dorosły mieszkaniec tego miasta jest bezrobotny.

Handlowi polskiemu grozi ruina

Głos naczelnej reprezentacji kupiectwa polskiego

Donosiliśmy już krótko o zebraniu naczelnej reprezentacji kupiectwa polskiego w Warszawie. W wyniku całodziennych obrad zjazd delegatów Rady Naczelnej Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego powziął szereg rezolucyj, które podajemy w obszernym streszczeniu:

W obliczu ruiny handlu polskiego

Wypełniając swoją ciężką i niewdzięczną rolę rzeczniczką spraw handlu polskiego organizacje, wchodzące w skład rady naczelnej, były i pozostaną dalekie od demonstracji i łatwej demagogii. Wyczuwając jednak powagę chwili, zjazd stwierdza, że handel w Polsce znajduje się dziś na progu klęski, która może przekreślić rolę kupiectwa polskiego w życiu gospodarczym państwa. Konsekwencją upadku kupiectwa odczuwa już dziś życie gospodarcze, np. w obrocie ziemiopłodami.

Zjazd uważa za swój obowiązek przestrzec społeczeństwo, czynniki rządowe i ciała parlamentarne przed skutkami dalszego odwiekania akcji naprawy handlu, niezbędnej dla uzdrowienia życia gospodarczego Polski.

Zasady programu naprawy

Zjazd apeluje do rządu o niezwłoczne zadeklarowanie oraz rozwinięcie programowej i konsekwentnej akcji naprawy i uzdrowienia handlu. Podstawowym warunkiem tej akcji musi być ześrodkowanie całej polityki gospodarczej w odniesieniu do handlu w ministerstwie przemysłu i handlu, przez odpowiednie rozbudowanie wydziału handlu wewnętrznego tego ministerstwa i zaktywizowanie jego udziału w państwowej polityce gospodarczej. Akcja naprawy musi objąć w pierwszym rzędzie:

1) planową ochronę handlu przed konkurencją zagraniczną, przez odpowiednią politykę podatkową, kredytową i traktatową; 2) zreformowanie prawodawstwa handlowego; unormowanie warunków konkurencji, wzmocnienie ochrony prawnej handlu, przyspieszenie i ułatwienie realizacji wierzytelności, usprawnienie procedury sądowej i egzekucyjnej; 3) reformę systemu podatkowego, nie tylko pod kątem redukcji obciążeń, ale równorzędnie ze stanowiska uzdrowienia obrotu towarowego oraz usunięcia bezwzględności przy wymiarze i egzekucji.

W sprawie nowelizacji podatku obrotowego zjazd stwierdza, że całe kupiectwo w Polsce, pogrążone w uczuciu najcięższego zawodu i głębokiej gorczy. żyje dziś oczekiwaniem, że w sprawie tej zrealizowane będą wreszcie minimalne postulaty, ustalone przez radę naczelną.

Reforma procedury podatkowej

Uznając obecną procedurę podatkową za zbyt krzywdzącą moralnie i ma-

Protest kupiectwa pomorskiego

przechtwo wycofaniu przez rząd ulg podatkowych

Ostatnie wiadomości o wycofaniu przez rząd ulg podatkowych dla handlu uderzyły w kupiectwo nasze jak grom z jasnego nieba.

Jak wiadomo kryzys, jaki przeżywa kupiectwo, przybiera katastrofalne rozmiary i ostatnią nadzieję uzdrowienia handlu pokładano w zapowiedzianych, choć minimalnych, ulgach podatkowych.

Pociągnięcia rządu są poprostu niezrozumiałe, to też wywołały oburzenie i poruszenie. Wyrazem tego są liczne depesze i telefony pod adresem centrali Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, solidaryzujące się z energiczną kontrakcją centrali.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Uchylenie zakazu przywozu bydła i nierogacizny z Polski do Austrii. Austriackie min. rolnictwa uchyliło wydane dawniej zakazy przywozu bydła i świń ze wszystkich powiatów Polski, z wyjątkiem czterech. Rozporządzenie powyższe wchodzi w życie z dniem 9 marca. Zakaz przywozu z powodu chorób zakaźnych pozostaje nadal w mocy tylko odnośnie czterech powiatów, a mianowicie Biała i Zamość woj. lubelskie. Oborniki woj. poznańskie i Złoczów woj. tarnopolskie. W kołach komisjonerów wiedeńskich sądzą, że zniesie-

terjalnie uczciwy handel i lojalnych płatników zjazd domaga się:

1) zwolnienia i złagodzenia egzekucyj, faktycznego stosowania instrukcji w tym zakresie; 2) przyspieszenia procedury odwoławczej, umożliwiającej załatwienie reklamacyj w przepisany terminie, przedewszystkiem przez powiększenie ilości komisji odwoławczych; 3) rozszerzenie uprawnień władz skarbowych I i II instancji do odraczania egzekucyj i przyznawania ulg płatnikom, którzy znaleźli się w trudnościach materialnych; 4) stosowanie faktycznej jawności okólników przez jak najwcześniejsze podawanie ich do wiadomości publicznej; 5) przeprowadzenie z wczesną rewizyją norm średniej dochodowości za rok 1929, ścisłe stosowanie jawności procedury przy wymiarze i odwołaniu w stosunku do podatku dochodowego, przewidzianej prawnie; 6) zalecenie władzom skarbowym ustalania obrotów za rok 1929 w wysokości rzeczywistej, bez analogii z rokiem 1928, który był rokiem najlepszej konjunktury; 7) rozłożenie na raty i odroczenie terminów płatności reszty podatku obrotowego za rok 1929, pierwszych dwóch zaliczek na podatek obrotowy i pierwszej połowy podatku dochodowego.

Najaktualniejsze zadania zrzeszeń kupieckich

Osobna rezolucja w tej sprawie domaga się równouprawnienia handlu przez usunięcie przeszkód zewnętrznych, które uniemożliwiają organizacjom kupieckim pracę nad podniesieniem i reorganizacją handlu i zniechęcają ogół kupców do racjonalnej pracy zawodowej. Pomimo, że czynniki miarodajne nie zrobili prawie nic dla złagodzenia i racjonalizowania warunków bytu kupiectwa — zjazd wzywa wszstkie swoje organizacje, by podjęły we własnym zakresie pracę nad podnoszeniem i usprawnieniem handlu, szukając na tej drodze środków do trwałego łagodzenia skutków kryzysu. Pracownicy wyższe objąć winny w pierwszym rzędzie:

1) wszechstronne rozwijanie poradnictwa zawodowego oraz planową rozbudowę organizacji branżowych handlu; 2) jak najściślejszą współpracę z Instytutem badania konjunktur i cen w zakresie badań ankietowych sytuacji handlu; 3) ścisłą współpracę z przedstawicielami przemysłu i handlu na terenie izb oraz z organizacjami rolniczymi, przedewszystkiem w zakresie polityki cen i warunków płatności, regulowania produkcji i zbytu, rozszerzania krajowych źródeł kredytowych dla handlu i uprawnienia organizacji handlu ziemiopłodami i artykułami niezbędnymi dla rolnictwa.

3 równych ratach po pół miliona funtów szterlingów w miesiącach marcu, kwietniu i maju.

(k) Bilans Banku Polskiego. Bilans Banku Polskiego za 3 dekadę lutego r. b. wykazuje zapas złota 701 mil. 55 tys. zł., tj. o 51 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądże i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia zwiększyły się o 4 mil. 573 tys. zł. do sumy 360 mil. 481 tys. zł., niezaliczone do pokrycia o 1 mil. 168 tys. zł. do sumy 100 mil. 400 tys. zł. Portfel wekslowy spadł o 1 mil. 874 tys. zł. i wynosi 668 mil. 446 tys. zł., natomiast pożyczki zastawowe wzrosły o 813 tys. zł. do kwoty 70 mil. 269 tys. zł. Inne aktywa wynoszą 118 mil. 343 tys. zł., zatem o 18 mil. 391 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 96 mil. 603 tys. zł. (456 mil. 435 tys. zł.). Obieg biletów bankowych wzrósł o 116 mil. 511 tys. zł. (1.281 mil. 759 tys. zł.). Stosunek procentowy pokrycia oblięgu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 40,30 proc. (10,33 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszczo - walutowe 61,07 proc. (21,07 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko oblięgu biletów bankowych wynosi 54,69 proc.

(k) Walne zebranie tow. „Ochrona Kredytu”. Dnia 11 marca br. o godz. 20-tej w salce Izby Przemysłowo Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31 odbędzie się walne zebranie towarzystwa „Ochrona Kredytu w Handlu i Przemysle”. Ze względu na proponowane rozszerzenie działalności Towarzystwa, zarząd prosi wszystkich członków i zainteresowanych o liczny udział w Walnym Zebraniu.

(k) Przywóz towarów reglamentowanych w II kwartale 1930. Izba przem. handlowa w Bydgoszczy komunikuje, że podania o zezwolenie na przywóz towarów reglamentowanych w II kwartale 1930 r. będzie przyjmować do 19 marca r. b. wyłącznie. Podania winny być składane na przepisowych formularzach, które otrzyma można w Izbie, oddzielnie na każdy artykuł i oddzielnie na towar z każdego kraju. Do składanych podań należy dołączyć fakturę, fakturę-proforma, oferty i zamówienia, ewentl. korespondencję i inne dowody, stwierdzające istotność transakcji. Każdy wniosek należy zaopatrzyć w znaczek stemplowy za 3.— zł., każdy załącznik do wniosku w znaczek za 50 gr. oraz dołączyć doń opłatę manipulacyjną. Podania o zezwolenie na przywóz towarów z Czechosłowacji należy kierować bezpośrednio do min. przemysłu i handlu, dołączając do nich faktury ostemplowane przez czechosłowackie min. handlu w Pradze lub jego ekspozyturę w Bratisławie.

Z ZAGRANICY

(z) Stalin o kolektywizacji rolnictwa. Prasa sowiecka ogłasza artykuł Stalina, w którym autor, podnosząc poważne zdobycze kolektywizacji rolnictwa, — uprzedza przed zbytym przecenianiem osiągniętych rezultatów. Według ostatnich danych przeszło 50 proc. warsztatów rolnych włościańskich zostało kolektywizowanych — Plan kolektywizacji obliczony był na 5 lat. Dokonano kolektywizacji z nadwyżką dwukrotną w stosunku do planu. Eksploatacja obszarów skolektywizowanych dostarczyła 36 mil. ctr. ziarna dla zasiewów wiosennych, tj. 90 proc. przewidywanego w planie. Stalin uważa, iż w konsekwencji dokonanych prac można uważać za zapewnione przejście wsi sowieckiej z władania prywatnego ku socjalizmowi. Stalin ostrzeża organizację przed wprowadzaniem kolektywizmu siłą i wskazuje na konieczność ześrodkowania specjalnej uwagi i ostrożności w szczególności w tych okolicach, którym brak warunków sprzyjających dla natychmiastowej organizacji ustroju kolektywistycznego.

(z) Eksport masła z Polski. W roku 1929-yj wywieziono z Polski ogółem 150.813 q. masła wartości 88.068.000 zł. gdy w r. 1928-yj tylko 109.744 q. na sumę zł 66.372.000. — Eksport na poszczególne rynki przedstawiał się w roku ub. następująco (cyfry w nawiasie za rok 1928): Anglja 35.395 q i 20.664 tys. zł. (12.802 q i 7.889 tys. zł.), Austrija 783 q i 430 tys. (1.250 q i 729 tys.), Danja 1.603 q i 953 tys. (419 q i 271 tys.), Francja 74 q i 46 tys. (0), Niemcy 110.030 q i 64.217 tys. (93.297 q i 56.209 tys. zł. — Jak widać z powyższego zestawienia wywóz masła nie zatracił swego charakteru jednostronnego, lecz przeciwnie jeszcze w większym stopniu uzależnił się od dwóch tylko rynków, a mianowicie niemieckiego i angielskiego. Nowych rynków eksport nasz nie pozyskał a cyfry dotyczące innych państw świadczą bądź to o transakcjach pionierskich (Francja) lub o powolnej utracie dawniejszego sta- tużo posiadania (Austria). Udział Danji tłumaczy się tem, że kraj ten sprowadza dla własnej konsumpcji masło gorze a wywozi natomiast towar jakościowo wyborny. Wogóle kwestja nowych rynków zbytu jest bardzo trudna do rozwiązania, gdyż gospodarstwa mleczne poszczególnych państw za wyjątkiem Niemiec i Anglii są bądź to samowystarczalne, bądź też produkują, nawet więcej niż konsumują. Sezonowo wszakże wchodzi dla nas pod uwagę rynek szwajcarski, francuski, austriacki a poniekąd duński i holenderski.

nie zakazu nastąpiło skutkiem pomyślnego stanu zdrowotnego wśród bydła i nierogacizny w Polsce.

(k) Angielska pożyczka dla Państwowe- go Banku Rolnego. W związku z pożyczką udzieloną Państw. Banku Rolnemu przez grupę banków londyńskich pod przewodnictwem banku Hambro oraz Banca Commerciale Italiano przy pomocy Banku Handlowego w Warszawie w wysokości 1.500.000 funtów szterlingów (blisko 65 milionów złotych) — prasa angielska podaje, iż pożyczka ta, przeznaczona na zakup nawozów sztucznych, wypłacona będzie w

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Zenon Sylwester Sarbaczewski 2 m. 12 dni. Gertruda Bethmannowa z d. Sturmówna, wdowa, 60 l. Józefa Gdeczykowa z d. Łukasikówna, wdowa, 76 l. Lidja Szlezakówna 5 l 27 d. Marja Iłska z d. Stanicka, 54 l. Józef Gendek, kowal, 53 l. Marta Pfeiferówna, urzędniczka, 50 lat. Irena Fliegerówna 10 m. 11 d. Nieznany mężczyzna około 27-28 lat.

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 7 marca 1930 r.

Poznań (335 m.) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien., zbożowej i cen targowych Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.05 odczyt p. t. „Z terenów misyjnych” (wygl. p. Kazimierz Kapitańczyk); godz. 17.25 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram i komunikaty okazyjne; godz. 19.55 komunikaty lotnicze (wygl. p. Czajkowski); godz. 19.55 odczyt p. t. „Wrażenia z podróży po Francji” (wygl. dr. Marja Swinarska); godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 odczyt z cyklu „Holandia współczesna” (wygl. dr. Marjan Jedlicki); godz. 23.15 in-

...ale gdy przyjdzie do tłumaczenia...

Wtedy nagle brakuje nam słów. Wiemy, że istnieje odpowiednie wyrażenie, a jednak... nie podobna go znaleźć. Wówczas dopiero oceniamy wartość słownika, który w sposób prosty i jasny oddaje do naszej dyspozycji całe bogactwo języka.

SŁOWNIK ILUSTROWANY JĘZYKA POLSKIEGO M. ARCTA obejmuje 75.000 dokładnie, a zwięźle objaśnionych wyrazów. Ostatnie wydanie w 2-ach oprawnych tomach jest do nabycia we wszystkich księgarniach. Szczegółowy prospekt na żądanie.

nr 9.09

terludjum muzyczne z płyt gramofonowych; godz. 23.30 akademja czeska dla uczczenia 80 rocznicy urodzin Prez. Massaryka. (Transmisja z Auli U. P.) Program: 1. Hymn fanfaryowy z op. „Libusza” (ork. 57 p. p. pod batutą por. Vorela). 2. Przemówienie prezesa Tow. Polsko-Czechosłowackiego (wygl. p. dyr. Leonard Glabisz). 3. Hymn narodowy czeskosłowacki (ork. 57 p. p.). 4. Chór „Hasło” (odsp. pieśni czeskie). 5. Odczyt o Prezydencie Massaryku (wygl. p. prezes Jarochoowski). 6. Pieśni Dvoraka, Smetany i Ruttego (odspiewa p. Włodzimiera Jarochoowski). Akompanjuje p. Jadwiga Komorowska. 7. Chór „Hasło”. 8. Przemówienie konsula czeskosłowackiego p. Matouska. 9. Hymn narodowy polski (odegra ork. 57 p. p.) W przerwach — program teatrów poznańskich oraz program radiostacji na dzień następny; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolańska” w wykonaniu orkiestry węgierskiej Joski Nyari.

Muzyka na fali warszawskiej.

W piątek, dnia 7 marca o godz. 17.45, podczas specjalnej audycji z okazji 80-letniej rocznicy urodzin Teodora Massaryka, Prezydenta Republiki Czechosłowackiej, orkiestra „Polskiego Radja” pod dyr. Józefa Ozimińskiego wykona koncert popularny muzyki czeskiej. W programie utwory Dvorzaka, Smetany i Leopolda. O godz. 20.15 stacja warszawska nada z Filharmonji warszawskiej interesujący koncert symfoniczny pod batutą wybitnego kapelmistrza rumuńskiego — G. Georgescu i z udziałem światowej sławy pianisty francuskiego — Roberta Casadesu, który odegra m. in. brawurowy koncert Es-dur Liszta i rzadko słyszalną „Balladę” G. Feure'a. W orkiestrowej części koncertu zwraca uwagę najwybitniejszy z poematów symfonicznych Straussa „Przygody Sowizdrzała”, oraz suita z baletu „Lalita” A. Wieniawskiego. Koncert ten poprzedzi interesująca pogadanka muzyczna p. Stromengera.

80-ta rocznica urodzin Prezydenta Massaryka w „Polskiem Radjo”.

Z okazji 80-letniej rocznicy urodzin wielkiego patrioty czeskiego, Prezydenta Republiki Czechosłowackiej Teodora Massaryka, stacja warszawska „Polskiego Radja” przygotowała na piątek dnia 7 bm u-

roczystą audycję specjalną o godz. 17.45, która będzie transmitowana przez wszystkie stacje krajowe. Koncert popularny muzyki czeskiej w wykonaniu orkiestry „Polskiego Radja” pod dyr. J. Ozimińskiego poprzedzi interesujący odczyt, w którym prof. Henryk Mościcki opowie radjostuchaczom o życiu i zasługach Prezydenta Massaryka, jednego z największych twórców niepodległości i państwowości czechosłowackiej.

Samochód

limuzynę mało używaną, znaną europejską markę

sprzedam

z powodu wyjazdu zagranicę. Łaskawe zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 10, 123 Pw 9 833-10 123

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych — Konto P. K. O. 207 470.

M. Jaworska, Poznań 5.-	St. Łukowski, Bydgoszcz 5.-	Filipińska Srem 1.-
Dr. Puntschert, przez Bank 10.-	L. Szwarec, Miejska Górka 10.-	Pawłowska Srem 0.50
Związku Spółek Zarobk. 10.-	J. Warszawska, Złotniki Wielkie 10.-	Zwierzycka Srem 2.-
M. Górecki, przez Bank 10.-	Zarząd Gminny Tychy 10.-	X. St. Łukowski Lwów 2.-
Wz. Pom. 10.-	T. Karolewski, Odolanów 5.-	Fr. Michalski, Parkowo 25.-
St. N., przez Bank Wz. Pom. 5.-	Sodalija Urzędniczek, Kalisz 20.-	X. A. Wnek Tuchów 5.-
M. Sz., przez Bank Wz. Pom. 20.-	A. Kaznowska, Lwów 5.-	H. Lipińska Inowrocław 5.-
W. Skarbińska, przez Bank Wz. Pom. 1.-	Wl. S'oma Aleksandrowo Tow. Ogr. Działkowych - Kepno 20.-	J. Godlewska Proszowice 2.-
Rozjemca XV okr. prot. nr. 328 z dnia 31. I. 30 przez Bank Wz. Pom. 20.-	Urząd Gminny, Michałowice 50.-	P. Jankowska Dysiek 5.-
A. Brodziakowa, ku czci imienia sp. X. B. Żychlińskiego przez B. W. P. 100.-	St. Berezińska, Lwów 2.-	E. Wroniecki, Września 2.-
Dyr. St. Zakrzewski, przez P. B. Z. 20.-	Szkoła Bruczków 12.-	J. Darnowska, Poznań 10.-
N. N., przez Pozn. Bank 1.-	St. Buchwald, Poznań 5.-	H. Szymańska, Nowe Miastko 3.-
Ziem. 1.-	E. Jeliński, Poznań 5.-	St. Ruta, Bolewice 3.-
X. Dr. J. Kozłowski, przez Pozn. Bank Ziemian 10.-	Srokowie, Domasłowo 25.-	W. Kujawska, Wierzbick 10.-
Buśkowa, przez Pozn. Bank Ziemian 20.-	Z. Zdanowska, Król. Huta J. Wojciechowska Gniew kowo 5.-	J. Piłarczyk, Rogoźno 5.-
Wl. Rakowski, przez Bank Miasta Poznania 10.-	Komitet Organ. IV Powz. Zjazdu Polsk. Lekarzy Weter. Poznań 100.-	T. T. Łekno 10.-
Kurjer Poznański 1.530.90	Za pośrednictwem X. M. Lewandowicza, Miejska Górka, zebrane na weselu u p. Brzeskwiniwiczów 40.50	J. Bluezanka, Komaszyc 3.-
Danusia i Wiesława Ziegenhagen 10.-	zebrane na zebraniu Pań. II rata, X. M. Lewandowicz 18.60	N. N. T. G. 10.-
Za pośrednictwem X. Prał. Rankowskiego, J. Kaja 10.-	razem zł 80.10	Wl. Szulcowa, Gniewkowo 5.-
Ka. H. 10.-	Bank Ludowy, Pogorzela 50.-	P. W. Magdziarz, Wągrowiec 10.-
Fr. Kolendowicz 20.-	St. Paszkiewiczowa Września 10.-	P. Palicki, Szubin 5.-
T. Czerniecka, Poznań 50.-	J. Mielcarz, Dobrzyca 5.-	T. Pawlak, Poznań 2.-
Za pośrednictwem O. Nowakowskiego, Tow. św. Zyty 21.-	Cz. Witecki 3.-	X. A. Gostyński, Niedospielin 5.-
X. Z. Bilski, Przemysłany 5.-	S. Skrzypczakówna, Piaski 5.-	Magistrat m. Klecko 5.-
X. Prałat Z. Fijałkowski, Krasiniec 5.-	Brzezińska, Srem 1.50	F. Stankówna Leszno 3.-
Br. Pawczkowski - Rogoźno 10.-		Gen. Dzierżanowski, Poznań 10.-

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej, na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

JEDNA TYLKO LAMPA MOŻE ZASTĄPIĆ LAMPĘ PHILIPSA JEST NIĄ NOWA LAMPA PHILIPSA MINIWATT

ZALÓŻCIE NOWE LAMPY!

nr 9107

Dnia 5 marca 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy i ukochany ojciec, ś. p.

Marcin Kozak

gospodarz z Miękowa

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8. 3. 1930, o godz. 9.30 przed poł., z kaplicy cmentarnej w Owińskach.

W ciężkim smutku nieutulone dzieci.

zw 22 135

Wielebnemu ks. Dziekanowi, Szanownemu Magistratowi oraz Szanownej Radzie Miejskiej, Tow. Kółka Spiewackiego, wszystkim Przyjaciolom, Znajomym i Krewnym, którzy z powodu zgonu naszego brata, szwagra i wujka, ś. p.

Józefa Galusińskiego

stali wierni i wyrazy współczucia oraz oddali Zmarłemu ostatnią przysługę, składa na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Ciężko strapiona rodzina.

Kobylin, 5. 3. 1930.

Dnia 5 b. m. rano, o godz. 5.45, zasnęł nagle na udar serca, opatrzony Olejami św., mój najdroższy mąż i nasz najukochańszy ojciec, ś. p.

Józef Gądek

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8 b. m. po południu, o godz. 15, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążona żona z dziećmi

Najstarszy Zakład pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14, telefon 2769.

Kupujemy po najwyższych cenach nasiona koniczyzny każdego rodzaju, tymotki, buraków nastawnych oraz jęczmień browarniany. Prosimy o ofertę z większymi próbkami

Bauerngenossenschaft, Gdańsk, Hundegasse 109.

nr 4255

Dnia 5 marca r. b. o godz. 22 zasnął w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w 59 roku życia, mój najdroższy mąż, nasz najlepszy ojciec, ukochany brat, stryj i wuj, ś. p.

inz. Witold Wyszyński

b. wice-preses Polskich Kolei Państwowych, kawaler orderu „Polonia Restituta”.

Nabożeństwo żałobne z wigiljami odprawi się w sobotę, dnia 8 marca r. b. o godz. 10.30 w kościele św. Marcina. Pogrzeb z domu żałoby, Wały Zygmunta Staroego 4a, tego samego dnia o godzinie 15.30.

zw 22145

W ciężkim smutku pogrążeni żona, dzieci i rodzina.

Poznań, 6 marca 1930 r.

W środę, o godz. 7 wieczorem zasnęła po długich, ciężkich z wielką cierpliwością znoszonych cierpieniach, nasza najukochańsza matka, teściowa i babcia

z Seiffertów Paulina Justowa

wdowa, I. voto Woynowska

przeżywszy lat 67, o czym zawiadania w imieniu wszystkich pozostałych

rodzina Woynowskich, Warszawa.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9 marca, o godz. 4 po poł. z kostnicy cmentarza św. Łukasza przy ul. Grunwaldzkiej. Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

nr 9410

Dnia 5 marca 1930 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św. mój najdroższy mąż ojciec, dziadek i teść, ś. p.

Walenty Konieczny

w 77 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9 III. 30 o godz. z Przytuliska Starców na Śródcie na stary cmentarz św. Jana.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

zw 22144

Tokarkę

rewolwerówkę mało używaną sprzedam za połowę ceny. Strzelecka 15. Telefon 20-14. Pw 9820-10, 180

W środę, 5 marca 1930 r., zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana matka, córka i siostra, s. p.

Konstancja z Baków Grzymalowa

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, o godz. 3 po południu, z domu żaloby w Jeżewie, o czym zawiadamiają wszystkie Krewne i Znajomych.

W głębokim i nieutulonym żalu pogrążeni
mąż z synami i rodzina.

Jeżewo, Naclaw, 6 marca 1930 r.

zw 2:185

Żałobne Kapelusze

stale na składzie Pw 9245-7,179

T. LUDWIG

POZNAN — UL. SZKOLNA 9.

Kapelusze żałobne

poleca najtaniej

Z. Borowicz,
ul. Wielka 8,
parter i I. piętro.
Pw 9506-9,256

Radością życia jest

Ichtimentol

usuwa bowiem wszelkie bóle mięśniowe, postrzał, łamania, gościec, bóle reumatyczne szybko i pewnie.

Ichtimentol

Wszędzie do nabycia.

Wyrób i skład wysyłkowy Pw 9106-72,81

Laboratorium chemiczne aptekarza

Mra Szymona Edelmana
we Lwowie, Teatyńska 16.

Czas już odzież wiosenną oddać do odświeżenia

firmie

„BARWA“

wł. S. Kałamajski

Poznań: Plac Wolności 18, narożnik W. Garbar ul. Marsz. Łochy 49. Włocławiec 49. Rynek Jeżycki 1, narożnik ul. Kraszewskiego

Gorn: Szaroka 21. Jarow: Rynek 28. Lesno: Rynek 25. Meslina: ul. Łąkowa. Pw 9128-4,17

„ROLNIK“ w GOSTYNIU
ofiaruje po niższej cenie większą partję nasienia buraków pastewnych półokrowych, gwarant. jakości, pierwszorz. hodowl. dw 44:0

Zdrowie niemowlęcia,

urodę dziecka

zapewnia

FOSFATYNA FALIERA

Znana mączka odżywcza gorąco zalecana w okresie odstawiania dziecka od piersi oraz jego rozwoju.

WSZĘDZIE DO NABYCIA

Pw 1078

Celem realizacji konkurencyjnego

PATENTU

w przemyśle bateryjnym poszukuje się kapitalisty w granicach od 30,000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 22134

Regały

duże i mniejsze, kramole (lady) kilkaset kartonów dla branży żelaznej, biurka, kasa ogniotrwała itd. natychmiast tanio na sprzedaż.

SKŁAD ŻELAZA, ul. Wielka 20.

Pw 98-011

Sprzedam lub wdzierżawię wolne zaraz ubikacje fabryczne

obszerne, w całości lub częściowo, gdzie wskaże ekspedycja Kurjera Poznańskiego zw 22130

POPY-LIBERTI

IDEALNY LAKIER DO PAZNOKI

Pw 1-72

Fabryka grzejników elektrycznych poszukuje przedstawiciela

z pierwszorzędnymi referencjami. Oferty sub: „Elektrogrzejnik“ do Tow. Reklamy Międzynarodowej Rudolf Mosse, Warszawa, ul. Marszałkowska 124. Pw 1175

Wylegarki

elektryczne na 110 i 220 Volt, na 140 - 150 jaj własnego pomysłu, za które gwarantuję. Obejrzeć można obecnie w uzyciu. zw 2-099

WŁ. CZERNIAK,
Zakłady Elektrotechniczne
27. Grudnia 19.

Zakup - sprzedaż znaczków pocztowych Cennik główny 1929/30 bezpłatnie! Ostatnie nowości filat. poleca Dom Filatelistyczny J. A. N. WITKOWSKI Poznań, św. Marcin 62. II. ptr., dom tylny. Pw 9768-11,964

Pałacą kwestję mieszkaniową

rozwiązuje

HERAKLITH

tania, lekka, ogniotrwała wysoce izolująca
plyta budowlana

PLYTAMI HERAKLITHOWEMI buduje się szybko, ekonomicznie i tanio, budynki ciepłe i suche.

PLYTAMI HERAKLITHOWEMI można wybudować całe domy lub też wznosić nadbudówki, wykorzystywać poddasza i w ten sposób stwarzać nowe ubikacje mieszkalne.

ZIMNE i WILGOTNE MIESZKANIA na skutek izolacji płytami HERAKLITHOWEMI przemieniają się w zdrowe i wygodne mieszkania.

LEŻY ZATEM W INTERESIE TYCH, którzy zamierzają obecnie budować względnie przebudowywać, by przed sporządzeniem planów zaznajomili się ze zaletami PŁYTY HERAKLITHOWYCH

PROSIMY DZIŚ JESZCZE zwrócić się do nas i żądać nader pouczających i szczegółowych prospektów.

Z PRZYJEMNOŚCIĄ TEŻ WPANA poinformujemy bezpłatnie i bez zobowiązania.

Autoryzowane zastępstwa:

Tow. Handl. Przemysł. Mieczysław Zagajski S. A. Warszawa, Żórawia 3
Rejon zastępczy: województwa: warszawskie, poznańskie, pomorskie, lubelskie i kieleckie.

Tow. Handl. Przemysłowe Mieczysław Zagajski S. A. Oddział Katowice Mickiewicza 12
Rejon zastępczy: Górny Śląsk, Zagłębie Dąbrowskie i okręg częstochowski.

F-a Edward Rzechaczek, Biała koło Bielska, ul. Graniczna 5
Rejon zastępczy: Śląsk Cieszyński i okręg krakowski.

F-a Bracia Mund, Lwów, ul. Sykstuska 23
Rejon zastępczy: wojew. lwowskie, stanisławowskie, tarnopolskie i wołyńskie.

F-a G. Piotrowski, Wilno, ulica Trocka 11, m. 9
Rejon zastępczy: wojew. wileńskie, nowogrodzkie, poleskie i białostockie.

F-a Beton wł. M. Matz, Łódź, ul. Srebrzyńska 6
Rejon zastępczy województwo łódzkie.

Tw 1148

Posadzkę parkietową

wyborowej jakości, absol. suchą z ułożeniem lub bez dostarcza Fabryka Parkietu, Inż. G. CHOJNACKI, Sp. z o. p. Roda, Pomorze. Tel. 5. Tw 10:9

Do upraw wiosennych poleca wysadki drzew iglastych i liściastych

po cenach konkurencyjnych

Nadleśnictwo **BABKI,**
poczta Krzesiny.

zw 22142

Z powodu wyjazdu do Niemiec sprzedam wypłacalnym moje 2 wspólne domy położone w mieście garnizonowym, i to:

Cukiernia i restauracja kawiarnia z ogrodem dyl. tancz. pawilon, centrum miasta. Pośrednictwo wykluczone. Łaskawe oferty pod zw 22123 do ekspedycji tego pisma.

Kontroler

rzutki energiczny, do lat 50 bezwarunkowy trzeźwy, wysłużony wojskowo (możliwie b. zawodowy) po rzeźny zaraz Zgłoszenia tylko na piśmie z dołączeniem życiorysu i odpisów świadectw do „POTOP“, Poznańskie Towarzystwo Strzeżenia z o. p. zw 22132
Poznań, ul. Podgórna nr. 1.

MINERWA 8/40PS kryta

6 cylindrowa, 30.000 km. przebytych, w jaknajlepszym porządku, jak nowa, na nowych gumach

okazyjnie za pół ceny

do sprzedania. Cena 11,800 zł. Oferty pod nr. 53,380 do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 98-9-3880

MIESZKANIA

jeszcze mam do wynajęcia:

2 po 2 pokoje i 1 trzy pokojowe z wszelkimi wygodami. Zgłoszenia zw 22141
Górna Wilda 75, **HOFFMANN.**

Dobrze prosperująca drogerja

w większym mieście powiat. wojew. Poznańskiego z kompletnym i pierwszorzędnym urządzeniem, przy wpłacie zł 25 000,—, zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 22139

DOM

z wielk. ogrodem, 12 pokoi, z wszelk. wygod., światł. elektr., garaż., ogrzew. centr., nadaj. się dla lekarza miejsc. o 1600 mieszk., w pobliżu Frankfurtu n/Odr. na sprzedaż. Wpłata mk 20 000,—. Oferty pod 432 do Biura Ogl. Kosmos, Poznań, Zwierzyniecka 6 nw 9405

Ekspedjent z kilkoletnią praktyką w branży artykułów męskich przyjmie posadę **wolontariusza**

w det. lub hurt. bławatów i jedwabi. Łaskawe oferty proszę składać do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 22131

Pomocnik dekorator

w zastępstwie szefa na Górny Śląsk, Katowice oraz

uczeń

do oddziału w Poznaniu poszukiwani. Zgłoszenia

W. LEWANDOWSKI i S-ka

Poznań, ulica Wielka 11.

Pw 9887-10.155

Browar na prowincji szuka od 1. 4. r. b.

książkowego

(konto korrent buchalterja), obeznanego ze stenografią i pisaniem na maszynie, około lat 25, władającego poprawnie językiem polskim i niemieckim. Zgłoszenia w języku polskim i niemieckim, odpisy świadectw, referencje, wymagania i fotogr., kierować do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 22 143

Mniejsza Stocznia w Polsce szuka zaraz

majstra i przewodnika

Uwzględnione będą tylko zgłoszenia osób absolutnie trzeźwych, energicznych i doświadczonych w reparacji okrętów. Życiorys, odpisy świadectw, oraz wymagania uprasza się kierować do Kurjera Poznańskiego pod nw 9403

Poszukuje się

lokalu na biuro

(parter lub I. piętro) 2 pokoje z osobnym wejściem i telefonem, w pobliżu Placu Wolności. Oferty przesłać **R. Raschig, Łódź, Sienkiewicza 70** zw 21995

50 000 złotych

poszukuję pożyczki na I. hipotekę nowej kamienicy, która przynosi 46 000 zł rocznie. Zarzycki, poczta Kobylnica, Poznań. zw 22 125

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Handlowiec

rutynowany

Większe przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe w Poznaniu **poszukuje** dla odciążenia i zastąpienia szefa

pierwszorzędnej siły zaufanej mogącej wykazać się dłuższą praktyką na stanowiskach samodzielnych. Wymagana szybka orientacja, znajomość organizacji biurowej i sprzedaży, biegłość w korespondencji polskiej, niemieckiej i możliwie francuskiej. Uwzględnia się tylko zgłoszenia z wyczerpującym curriculum vitae, odpisem świadectw i podaniem wymagań oraz referencyj prywatnych. Oferty należy składać do ekspedycji „Kurjera Poznańskiego” pod zw 22105

Szofer - mechanik

kawaler, potrzebny do majątku. Oferty ze świadectwami, życiorysem, warunkami i fotografią nadsyłać Kurjer Poznański zw 22 122

Dr. jur.

zamierzający pracować w branży ubezpieczeniowej z sp. osobnością i rychłego objęcia stanowiska **dyrektora-zastępcy** może się zgłosić z podaniem życiorysu i pensji. Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 22138

Sprzedam

blochy brzożowe

4, 3, 2 1/2 i 2 calowe, wagonowo. Oferty Kurjer zw 22 128

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

UCHWAŁA

Na wniosek **Jana Mrozińskiego**, budowniczego i właściciela przedsiębiorstwa budowlanego, składu materiałów budowlanych, opałowych i sztucznych nawozów w Ostowie (Pozn.) — przedłużyć się temuż Janowi Mrozińskiemu **termin odroczenia wypłat** o dalsze trzy miesiące tj. do dnia 3 czerwca 1930 r. nw 9277

Ostrów, dnia 1 marca 1930 r.

Sąd Powiatowy.

PRZETARG PUBLICZNY

Oddział Drogowy Poznań I. D. O. K. P. wyda w drodze przetargu publicznego z dniem 1. 4. r. b., prace **czyszczenia kominów w domach kolejowych** na następujących szlakach kolejowych:

1. Na szlaku Poznań — Drawski Młyn — od stacji Poznań do st. Kiekrz włącznie.
2. Na szlaku Poznań — Dziembówko — od stacji Poznań do stacji Gołęczewo włącznie.
3. Na szlaku Poznań — Zbąszyń — od stacji Poznań do stacji Zbąszyń włącznie.
4. Na szlaku Zbąszyń — Międzychód — od stacji Zbąszyń do stacji Gorzyń włącznie.
5. Na szlaku Poznań — Stęszew — od stacji Poznań do stacji Granowo włącznie.
6. Na szlaku Poznań — Mosina — od stacji Poznań do stacji Mosina włącznie.
7. Na szlaku Poznań Wschodni — od stacji Poznań Wschodni do stacji Strzałkowo włącznie.

Oferenci winni podać ceny jednostkowe za czyszczenie przewodu kominowego bez względu na wysokość budynku, rodzaj kominu i palenisk, na odległość w jakiej znajduje się dany budynek i t. d., czyli że oferowana cena ma objąć wszystkie świadczenia, wchodzące w zakres robót kominarskich. zw 22 136

Oferty w zalakowanych kopertach z napisem: „Oferta na prace kominarskie” — składać należy w Oddziale Drogowym Poznań I. (Dworzec Główny), do dnia 20. 3. 1930 r., godz. 12 w południe, w którym to czasie nastąpi otwarcie ofert.

Naczelnik Oddziału Drogowego
(—) Inż. Zakrzewski.

Zarząd Kasy Emerytalnej rozpisuje niniejszem

przetarg ofertowy

na instalacje oświetlenia elektr.

domów mieszkalnych przy ul. Rolnej — Łanowej w Poznaniu. Warunki przetargu w Zarządzie Kasy Wierzbicice 6, w godzinach od 9—12 za opłatą 5,— zł.

Przy składaniu ofert należy złożyć wadium w wysokości 2 000,— zł (dwóch tysięcy złotych). Niezależnie od wyników przetargu Zarząd K. E. zastrzega sobie prawo dowolnej decyzji oddania prac wzgl. unieważnienia całego przetargu.

Ostatni termin składania ofert wyznacza się na dzień 12 marca 1930 r., godz. 12. dw 4437

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu przyjmie zaraz

dwóch praktykantów

z ukończonymi studjami prawniczymi oraz kilku

praktykantów

z ukończonym wykształceniem szkoły średniej lub wydziałowej. Zgłoszenia z własnoręcznie napisanym życiorysem i odpisami dyplomów wzgl. świadectw, należy skierować w terminie do 10 marca r. b. Pw 9824-10.109

PARCELE

pod budowę will, w nadzwyczaj uroczym położeniu, graniczące z lasem, w którym znajduje się śliczne duże jezioro. Parcele leżą przy linii kolejowej Poznań — Gniezno, 8—10 minut od stacji kolejowej Promno, 350—400 metrów lasem do jeziora, oddaje Magistrat po 600,— zł za jedną morgę na dogodnych warunkach. dw 4436
Plan sytuacyjny można obejrzeć w godzinach urzędowych od godz. 8—17 każdego dnia prócz niedziel i świąt.
Magistrat m. Poblędzisk
z dw. Burmistrza
Klapecki.

Partja drewna użytkowego bukowego

klasy 21—30 cm grub. 226.31 m³, 31—40 cm — 476.94 m³, ponad 40 cm 577.33 m³ razem 1280.58 m³, do sprzedania loco skład przy stacjach kolejowych Ustroń, Wisła, Skoczów (Śląsk Cieszyński) w całości lub częściowo. nw 9276
Oferty z podaniem ceny wnosić można do dnia 15 marca 1930 r., pod adresem:
Państwowy Zarząd Lasów i Dóbr
w Cieszynie.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 7 lutego r. b., o godz. 11 przy ul. Wolności 2 (w podwórzu), odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
3 maszyn do pisania, 3 maszyn do szycia, 3 luster, 3 szafy do rzeczy, 2 biurka, 5 maślarek (Perliki), 2 zegarów, lampy elektrycznej, lampy gazowej, platformy, umywalki, 2 maszyn do wyrobu karmelków, 2 łóżek, 2 wiader, 3 taborecików, 5 stołów, 1 para firan, 3 obrazów, lawki, 2 szafy żelaznych, płyty stołowej, szafy kuchennej, radioaparatu, szafki żelaznej, walizy, 4 par obuwia, wafu materiału i garderoby męskiej.
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 5 marca 1930.
Magistrat XIII/4

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

2 suknie
sprzedam Młyńska 3, III., lewo. zdw 30 110

Skład
kolonialny i żelaza, wieś kościelna, stacja i szkoły w miejsku. — Szczepan Mikołajczak, Kazmierz, powiat Szamotuły. zdw 31 252

Meble
na raty, za gotówkę taniej poleca Stanikowski Woźna 12 (Butełska). zdw 28 238

Żelazna
szafa na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer zdw 31 106

2 domy
masywne, blisko Puszczykowa pod Poznaniem zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 31 126

Hotel i restaurację
z pełną koncesją sprzedam wprost od właściciela, dom II, piętrowy. Cena 80 tysięcy, wpłaty od 40—35 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 31 122

Skład
do dyspozycji przy ruchliwej ulicy Poznania. Przyjmuje przedstawicielstwo, współpracownika, ewentualnie wydzierżawie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 152

Plac
budowlany 1.000 kwadratowych metrów w Poznaniu przy ulicy Dolina korzystnie na sprzedaż. Adres wskazuje „Par. Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 9819-10.46

Pończochy, skarpetki
od najtańszych do najwykwintniejszych hurtowo i detalicznie po cenach fabrycznych poleca dom handlowy „Julpol”. Rzeczypospolitej 3, podwórce, parter. (Przawo). zdw 30 327

50 móróg
pszennych, budynki, żywy, marny inwentarz, cena 25.000, wpłaty 19.000. Oferty Kurjer Poznański pod dw 4417.

Kapustę kiszoną
i jakości dostarcza wagonowo po cenie według umowy, we własnych beczkach za zwrotem po opróżnieniu. — Fryderyk Daum, właściciel dóbr Kobylanka Poniańska koło Grudziądza, telefon Grudziądz nr. 543. zdw 31 349

Motocykl
„Harley Davidson” 1.200 ccm, z przyczepką, bardzo dobrze utrzymany z elektrycznym światłem i syreną, za 3.300 zł do sprzedania B. Tornow, Tczew, M. Piłsudskiego 21. zdw 31 347

Parcele
budowlane zaraz do sprzedania. Wiadomość: Dąbrowskiego 149, jw 3475

Tania
sprzedaż posezowna Jankowska, Podgórzna 10 Pw 9 133-8 100

Druk kółczasty
ocynkowany, używany tanio rozsprzedaje Przewodnik, Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcina 30. Pw 9 653-9.383

Okazyjnie
pierwszorzędny skład towarów krawieckich, konfekcji damskiej, mekskiej, galanteria, w najlepszym punkcie miasta powiatowego, gdzie wyższe szkoły, garnizon, wraz mieszkaniami tanio do nabycia. Gotówki potrzeba około 15.000. Oferty Kurjer zdw 29 047

Puszczykółko
parcele budowlane od 2 złotych za m kw. na sprzedaż Zgłoszenia „Tekstyl”. Kaniaka 6. zdw 29 987

Wózków
dziecięcych wybór „Świątek dziecięcy”. Kraszewskiego 11. zdpw 30 661

Powózka
półowczyk korzystnie do nabycia. Adres wskazuje Kurjer zdw 30 883

Parcele
pod budowę, Mosina, natychmiast do sprzedania, Agencji wykluczeni, Urbanowski, Mosina. zdpw 30 772

Samochody!
Wyjątkowa okazja! Sprzedam za bezcen wspaniałą limuzynę albo samochód otwarty. Kurjer zdw 30 785

Mam
kilka parcel w Solaczu korzystnie do nabycia od 5—15 kw. r. Hipoteka korzystnie do kupienia. Kościelna 27, parter, przawo. zdw 31 393

Skład
artykułów męskich przy ul. Wronieckiej dobrze zaprowadzony sprzedam, dzierżawa miesięczna 150 zł. Zgłoszenia poważnych re-flektantów do Kurjera Pozn. zdw 31 028

Motocykl
„Indian Scout” 2 cyl. 6 KM z elektrycznym światłem, jak nowy Motor „Deutz” 4 KM na gaz miejski w dobrym stanie sprzedaż tanio: — „Montan”. Ostrów Wlkp. Raskowska 26. zdw 30 314

Bernardynka
z czterema młodemi czyste rasy z powodu przeprowadzki zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia H. Hadryś, ul. Matejki 56. zdw 30 835

Mamy
na sprzedaż używane 2 tokarnie najnowszej typu, w bardzo dobrym stanie i frezarka pionowa. Oferty upraszamy do Kurjera Poznańskiego pod zdw 31 410

Minorki
czyste rasy, dobre nioski, jaja wylęgowe kilka ładnych kur i kogutów dwuletnich sprzedaż Skotarek, Poznań, Przemysłowa 35. zdw 31 423

Skład
z towarem, mieszkaniami na Łazarzu z powodu wyjazdu spieszenie sprzedam Oferty Kurjer zdw 31 422

Skład
artykułów męskich od gospodarza, bez długu, z urządzeniem, towarem, przyległym pokojem, 2 okna, światło elektryczne, za 3.500, w tem roczna dzierżawa liczona. Jankowiak, Krotoszyn, Kaliska. zdw 31 428

Piekarnia
dobrze prosperująca z powodu zgonu właściciela, 3 pokojowe mieszkanie, natychmiast za 6.500 zł do objęcia Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 31 427

Skład
z przyległym mieszkaniem w najruchliwszym punkcie, nadającym się na każdą branżę, zaraz odstąpię. Osiański, Mogilno, zdw 31 430

Domokrążni
i wozaczy! Artykuł pokupny można dobrać, każda gospodyni kupi. Wzory dla miejscowych u p. Łabuszowski, Półwiejska 31, Poznań, Warda, Król, Jadwigi 18, Bydgoszcz. zdw 31 442

Rzeźnicy!
Pieńki (Hauklitz) okazjynie na sprzedaż, 25% rabatu, Warda, Bydgoszcz, Król, Jadwigi 18, zdw 31 441

Restauracja
kawiarnia, całkowite urządzenie, mieszkanie, dobre położenie, sprzedam. Adres Kurjer zdw 31 374

Fortepian
skrzydło i maszyna krawiecka tania na sprzedaż, Wielkie Garbary 43, III. piętro, lewo. zdw 31 383

Bockbüchslinte
z luneta i Juliusza Kossaka sprzedam. Oferty Kurjer zdw 31 382

Skład
tania sprzedam, Wierzbicę 24b, zdw 31 504

16 uli
pszczoł na sprzedaż, Wielkość ramki 42x26 Ruchwałd, Pamięt-kowo, pow. Poznań, zdw 31 443

Dom
rodzaj willi, z ładnym ogrodem, w mieście powiatowym, gdzie wyższe szkoły, blisko stacji, z wolnym mieszkaniem, sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Cena 25 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 31 403

Flirt salonowy
nowe wytworne wydanie 1.50 w składkach papieru lub Kulfiński, Mickiewicza 13. zdw 31 456

Maszynę
do pisania, doskonale utrzymaną, z szerszym walkiem, sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 483

Pianino
elektryczne tania sprzedam, Dąbrowskiego 45, podwórce, prawo. zdw 31 480

Parcela
Rataje przy Miasteczku 3.000 m² po 4 złote. Oferty Kurjer zdw 31 477

Zakład fryzjerski
z najnowszym urządzeniem, w śródmieściu przy bardzo ruchliwej ulicy na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 31 593

Powózka
półkryta na sprzedaż, Stanikowski, Woźna 12. zdw 31 613

Czarna
jadalnia na sprzedaż, Stary Rynek 76, III. piętro. zdw 31 613

Łóżka
składane z materacem dla służby (a 20 zł), Adamski, Piaskowa 6-7, zdw 31 545

Powózka
dorożka konna koncesja lub bez. Kowalski, Bukowska 9. zdw 31 554

Pianino
krzyżowe zagraniczne — tania sprzedam, Kościelna 20/31, I. ptr., prawo. zdw 31 604

Pianino
zagraniczne tania sprzedam Szamarzewskiego 1 II ptr., lewo. zdw 31 602

Meble
najtaniej kupuje się w firmie J. Szlachta, Wrocławska 15. zdw 31 689

Skład
kolonialny 2 pokoje, kuchnia 2200 wtem rok dzierżawy odda „Komis”. Sew. Mielżyńskiego 25 a, zdw 31 605

Jadalnię
dębowa, solidna, bogato rzeźbiona biurko dzieciece sprzedam tania. Stolarska Bukowska 9. zdw 31 687

„Agawa”
Niebawym wynalazek usuwa po trzech dniach piegi, plamy, zmarszczki, Cena 5, z przysyłką 6.50. Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6, II. zdw 31 699

Sprzedam
krzesło kolsyane, Towarowa 21, I. prawo. zdw 31 702

Parcele
śródmieście, Łazarzu, Jeźyczach, Wildzie, Ratajach, Solaczu, Winiarach, Deben, Puszczykowie pod dowolną budowę, dogodnych warunkach, Sprzedaż, Zgłoszenia: Hodowianek, „Biuro Pracy”, pl. Wolności 9. zdw 31 577

Kapelusze
damskie poleca w najnowszych fasonach po przystępnej cenie. — Magazyn mód. N. Sznajder, Dąbrowskiego 54. zdw 31 574

Szafa
dąb 180 szeroka z bieliźniarką rozbiorną bardzo tania. Śniatecki, Chwaliszewo 66. zdw 31 661

Skład
urządzenie, dwa pokoje kuchnia 3.500, Piast, św. Marcina 47. zdw 31 676

Zegarki
szwajcarskie od 10 do 100 zł, zegary stołowe, salonowe, budziki, ceny przystępne. Własna pracownia, Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 31 556

Skład
z pokojem i kuchnią w najlepszym punkcie Wroniek, wydzierżawiaj zaraz Lewandowski, Poznań, Górna Wilda 114. zdw 31 557

Sypialka
kompletna, lustro, szafonierka, regulator. Skarbowska 13, III. zdw 31 534

Sprzedam
pracownię obuwia. Adres Kurjer zdw 31 537

Sprzedam
szafę żelazną, salonik, suknie, frak. Spokojna 15a. zdw 31 210

Wózek
dziecięcy (Brennabor) dobrze utrzymany korzystnie sprzedam Piwońska, Rybaki 8. zdw 31 607

18
móróg ziemi pszennej, budynki obszerne, masywne, miasto 12.000 wpłaty 9.000 Agencja, Długa 5. zdw 31 627

Restauracja
centrum Poznania mieszkaniami, dobrym biegiem zaraz do wynajęcia do objęcia potrzeba 8.000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18 97. zdw 31 632

Sprzedam
skład z urządzeniem i przyległym pokojem Oferty Kurjer Poznański zdw 31 630

Zakład fryzjerski
damsko męski tania sprzedam. — Adres Kurjer zdw 31 633

Wózek
dziecięcy dobrze utrzymany biały na pasach tania do sprzedania. św. Wojciech 28, parter, prawo. zdw 31 637

Kamienice
narożnikowa, skład, 3 mieszkania 9.000. Kamienice 1914 budowana, 2 składy, 4 mieszkania, elektryczność, wodociąg, składy, mieszkania wolne 19.000 sprzedam z powodu wyprawki. Stefan, Kolecki, Wronki. zdw 31 649

Skład
towarów krótkich i bielizny w miasteczku na Kujawach 4.000 mieszkańców, dobra okolica do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 647

2 domy
ogród, duże podwórce, w tem kuchnia i warsztat kłodziejski w powiatowym mieście, nadające się na każde przedsiębiorstwo, sprzedam. Cena według umowy, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 447/8

Sprzedam
dom w Sremie, wpłaty 10 tysięcy. Adres Szczepan Dolacjak, Srem, Przemysłowa 7. zdw 31 461/2

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryncarz Wielka 13 Klienteli! zamieszko-woi odstawiamy własnym samochodem Pw 9 095/6

2 konie
robocze, sprzeda Edmund Jankowski, spedytor, Poznań, Zwierzyniecka 29. Pw 9841 10.138

Parcele
2.500 m² w Naramowicach sprzedam za 3.500 zł. Oferty Kurjer rw 8 975

Parcele
budowlane przy Poznaniu na dogodnych warunkach sprzedam zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 502

Sprzedam
szafę żelazną salonik, 162cczko, suknie, frak Spokojna 15 a. zdw 31 210

Sprzedam
gabinet męski skromny, Szamarzewskiego 11, III. piętro, drzwi nr. 7. zdw 31 581

Pianino
z pianola prawie nowe 1800 zł. Obejrzeć 1—4, Ratajczaka 17, II. front. zdw 31 585

Młyn
wodny gospodarstwem dobra okolica sprzedam zaraz także dom główny ulicy miasta ruchliwego, ogrodem za 15.000, właściciel. — Oferty Kurjer zdw 31 673

Aparat
do wody sodowej w dobrym stanie na sprzedaż, S. Łukowski, Pleszew. zdw 31 684

Dom
ze składem w mieście garnizonowym w Poznaniu za 50.000 zł wraz z opróżnieniem się mieszkaniem na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 682

Piekarnia
w mieście powiatowym w bardzo dobrym położeniu, w pełnym biegu zaraz do objęcia. Cena według umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 680

Dobra lokata kapitału!
Na sprzedaż nieruchomości z ogrodem i zbiorem z ogrodów, z powodu innego przedsięwzięcia na sprzedaż. — Odpowiednia dla kapitalistów. Oferty zdw 31 679 Kurjer Poznański.

Sprzedam
za gotówkę pierwszorzędny specjalny skład kawy, czekolady i cukrów w najlepszym położeniu, ca. 20 lat istnienia, dobrze zaprowadzony z większym, obszernym mieszkaniem, w mieście powiatowym, gdzie wojsko i wszystkie wyższe szkoły. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 677

5 KUPNA
Dwa motory elektr. używane 3—5 KM prąd stały 220 volt kupie. Oferty Meantkowski, Półwiejska 24. zdw 31 625

Brylanty
złoto, srebro id kupuje F. Tar-kowska, Poznań, Plac Wolności 11. Pw 9656-10.111

Kupię
używaną kryta karoserje stosowaną na Fiat 501. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 018

Cieżarówkę
używaną 1½ do 2 tonn, otwartą, dobrze utrzymaną, kupię zaraz za gotówkę Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 31 395

Angorę
kotkę kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 31 404

Koncesję
samochodową kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 416

Kufer
podróżny kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 451

Pianino
korzystnie kupię. Oferty Kurjer zdw 31 478

Piec
kapielowy (węglowy) używany kupię Waligórski, Dąbrowskiego 60. jw 3481

Sierść
świńska, włosy bydlęce czyste, suche do wycielki 200 kg kupię. Oferty z ceną Kurjer zdw 31 501

Wóz
rzeźnicki bez resorów (lekki) kupię. Ludkiewicz, Żydowska 6. zdw 30 369

Poszukuję
konna 1 garnituru kółczastych walców (Brechtwalze) wymiary: szerokość walca 420 mm, postumi 490 mm, do cegielni, używanych, dobrze utrzymanych, ewentualnie nowych. Oferty do Kurjera zdw 31 484/5

6—10 móróg ziemi
w Górczynie ewentl. innej dzielnicy kupię za gotówkę. Oferty z podaniem ceny i położenia Kurjer zdw 31 546-7

Kupię
w Poznaniu dom nowoczesnie zbudowany, z wolnym mieszk. od 4 do 7 pokoi. Oferty przyjmuję Kaczanowski, rektor em., Gniew, Pomorze. zdw 31 685

6 KAMIENICE
Wille
6 pokojowa, centralne ogrzewanie, przy tramwaju, 25.000 wpłaty, sprzedam, Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 30 935

Kamienicę
moją narożnikową w najlepszym stanie, położeniu, z dużym podwórkiem, przy kościele, nadającym się do budowy, w której mieści się skład kolonialny sprzedam korzystnie przy dogodnych warunkach wpłaty i spłaty, Maserałk Poznań, Stary Rynek 44 wchód Woźna. zdw 31 582

Wille
komfortowa 6 pokojowa ogród o wocowy, cała wolna minuta od tramwaju, cena 55.000, wpłaty 25 tys. sprzeda „Krakus”, Pocztowa 30. zdw 31 659

Zamienię
kamienicę komfortową, w dobrej dzielnicy, dochód roczny 21 tys. na kamienicę w centrum, z dopłatą od 60 tys. i więcej. Oferty Kurjer zdw 31 665

Kamienicę
pełen komfort ze składami, dochód 22 tys. tania sprzedam bez pośrednictwa wpłaty 150 tys. — Oferty Kurjer zdw 31 664

7 PIENIADZ
10 000 złotych
włóże do intratnego handlowego interesu. Wynagrodzenie pewna gwarancja pensja. Oferty Kurjer zdw 30 328

Przyjmę
wspólnika, później oddam na własność przedsiębiorstwo spożywcze, wyrób własny, potrzeba 6—8 tysięcy zł. Pierwszeństwo ma kupiec zdolny podróżniacy. Oferty Kurjer zdw 30 698

50 zł
poszukuję do 1 kwietnia procent zapewniony. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 814

30 — 35 000
pożyczki na I. hipotekę na młyn parowy i gospodarstwo wartości 200.000 poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 378

Wypożyczam
pieniądze pod zastaw samochodów, motocykli. Oferty Kurjer zdw 31 406

5 000.—
pożyczki poszukuję kupiec z zupełnie pewną gwarancją i dobrem oprocentowaniem. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 501

Włózę
kilka, kilkanaście tysięcy za dobrem zabezpieczeniem jako pożyczkę lub udział w korzystnym interesie. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 31 522

Wspólnika
czynnego (pensja miesięczna 500 zł) z kapitałem 17.000 zł udziałem w zyskach celem powiększenia drukarni w Poznaniu poszukuję się zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 445

Od 3 — 5 tysięcy
poszukuję wspólnika, wspólniczkę do rentującego przedsiębiorstwa, pożądanym kupiec. Oferty do Kurjera zdw 31 506

Wspólnika
przyjmuje, mam w centrum Poznania przy najruchliwszej ulicy skład z wielkim oknem wystawowym. Proponuję uprasza się do Kurjera Poznańskiego rw 8 978

5.000 zł
poszukuję przemysłowca. Wysoki procent, zabezpieczenie. Oferty Kurjer zdw 31 634

Poszukuję
wspólnika natchetniej szofera z kapitałem 4—6 tysięcy zł. Wysoki zysk i pewna gwarancja — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 656

1.000—2.000 zł
potrzebuje zaraz Wysoki procent Oferty Kurjer zdw 31 642

8 DO WYNAJĘCIA
Zaraz
2 pokoje i kuchnia 2-letni czynsz (elektryczność, gaz, łaźnia) do wydzierżawienia

Komendant Policji miasta Poznania

szukuje mieszkania 2-3 pokojowego z kuchnią i łazienką bez dostępnego za czynszem miesięcznym. Zgłoszenia bezpośrednio Kurjer zdw 31 094

500 zł
dam temu, który umożliwi otrzymanie 3-4 pokojowego mieszkania z wygodami na normalnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 411

Solidny
szukuje 3 pokoi, kuchnię, możliwość orzódka, przedmieście lub godziną koleją. Czynsz do 300 zł. Oferty Kurjer zdw 31 465

Wprost
od gospodarza poszukuje 2-3 pokojów z kuchnią 3 osobowa rodzina. dzierżawa zgóry podług umowy. Pośrednicy wykluczeni. Wolna, ul. Długa 11, u p. Kijewskiej. zdw 21 449

Pokoju
z kuchnią ewentualnie umeblowaniem śródmięscie, poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 31 618

Mieszkania
2 pokojowe, słoneczne poszukuje inteligentne małżeństwo. — Czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 31 551

Pokoju
i kuchni śródmięscie szukam, płace rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 31 598

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
frontowy, słoneczny zaraz lub 15. naprzeciw Hotelu Polonia Grunwaldzka 5. II. prawo. zdw 31 098

Pokój
z użyciem kuchni małżeństwu lub dwóm panom. Adres Kurjer zdw 31 387

Pokój
dla 2 panów zaraz do wynajęcia. Średler, ul. Śniadeckich 16. zdw 31 419

Pokój
dla pani. Półwiejska 6, podwórko, lewo, I. prawo. zdw 31 435

Pokój
dla paniątek. Strzelecka 28 a, parter, lewo, II. drzwi. zdw 31 375

Pokój
bez pościeli dla dwóch pań od 15. III. do wynajęcia. Młyńska 13, I. prawo. zdw 31 492

Pokój
z ganek, frontowy z balkonem obszerny, słoneczny z wszelkimi wygodami i całonocnym utrzymaniem od 15 III 30. Plac Wolności 14a, II. piętro, prawo. zdw 31 491

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem dla dwóch akademików. Rybakiego 21a, II. prawo. zdw 31 520

Pokój
umeblowany, słoneczny wynajme zaraz. Balcerzak, Kraszewskiego 20. zdw 31 514

Pokoik
wynajme, Niegolewskich 14, podwórko, Stachurski. zdw 31 512

Pokój
elegancki w centrum, osobne wejście, telefon, natychmiast do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 482

Pokój
duży, słoneczny, umeblowany do wynajęcia. Reja 2, front, wysoki parter, prawo. zdw 31 481

Pokój
dla dwóch osób wynajme, Koczwińska, Wyspiańskiego 19, oficyalna lewa. zdw 31 475

Pokój
wynajme 2 panom, elektryczność. Nowak, Szkolna 6. zdw 31 614

Pokój
z utrzymaniem lub bez. Zielona 3, I. lewo. zdw 31 544

Centrum!
Pokoju wynajme starszemu panu bez pościeli, niekrepujące wejście. Mikołajska, Sew. Mielżyńskiego 3. zdw 31 160

Pokój
frontowy solidnemu panu, pani wynajme. Ratajczaka 13, II. zdw 31 542

Pokój
frontowy wolny zaraz. Ul. Poplińskich 11, I. pr., lewo. zdw 31 541

Pokój
frontowy, słoneczny, elektr., (gabinet) z telefonem wynajme solidnemu panu. Wielkie Garbary 29, III., prawo. zdw 31 606

Pokój
1-2 osobowy używalność kuchni — bez. wynajme. Reja 1, I. prawo. zdw 31 621

Niekrepujący
bez lub z utrzymaniem zaraz. Prusa 2 ostatnie piętro. zdw 31 631

Pokój
Witkowska, Śniadeckich 4, II. r. 8 977

Pokój
dwuosobowy, ładnie umeblowany osobne wejście, elektryczność do wynajęcia. Aleje Marcinkowskie, no 23, Baczkowska. zdw 31 707

Frontowy
pokój na 2 osoby zaraz do wynajęcia. Sw. Marcin 52 53, I. drzwi prosto. zdw 31 638

Pokój
Przemysłowa 12, III., prawo. zdw 31 612

Czysty pokój
dla 1-2 solidnych panów zaraz do wynajęcia. Poplińskich 9, parter, prawo. zdw 31 617

Pokoje umeblowane
poleca „Informator“, Ratajczaka 15, (Pasaż). zdw 31 589

Pokój
dwuosobowy pościel pożądana. — Wrocławska 3, II., prawo. zdw 31 595

Pokój
duży, dobrze umeblowany dla 2 panów z utrzymaniem lub bez zaraz ewentl. 15. 3. Wrocławska 38, III., lewo, dom boczny. zdw 31 572

Od
15. lub 1. 4. poszukuje się próżnego pokoju z użyciem kuchni dla małżeństwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 579

Pokój
zaraz wolny. Młyńska 2, Tułiszka. zdw 31 660

Śródmięscie
1-2 pokoi inteligentnym ewentualnie biuro. Kreta 22, parter, lewo. zdw 31 663

12 SZUKA POKOJU

Dwóch
inteligentnych panów poszukuje wspólnego miłego pokoju w śródmięsciu od 15. III. Oferty Kurjer zdw 31 438

Przyzwolty
pan szuka na stałe pokoju od 1. IV., elektryczność, słońce, łazienka, niekrepujące, kulturalne otoczenie. Najchętniej okolica Teatru Wielkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 471

Pokoju
niekrepującym wejściem, umeblowanego z fortepianem. Oferty Kurjer zdw 31 524

Pokoju
ewentualnie próżnego poszukuje. Zgłoszenia dw 4428

Pokoju
skromnego poszukuje panna. — Kurjer zdw 31 543

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju w pobliżu Bukowskiej. Oferty Kurjer zdw 31 528

Profesor
główny, szuka zaraz lub 15. 3. miłego, niekrepującego pokoiku posciela, elektryka, okolica Łazarz lub centrum. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 667

Próżnego
większego pokoju lub mniejszego z kuchnią poszukuje samotna starsza pani zaraz. Zapłaci ewtl. czynsz za rok zgóry, okolica obojętna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 690

Poszukuje
(panna) czystego, słonecznego pokoju z utrzymaniem przy solidnym, inteligentnej rodzinie. Okolice Jezycze. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 31 573

13 LOKALE

Ubikacje
na składnicę przy św. Marcynie zaraz wdzierżawi Tabat. św. Marcin 11. zdw 31 078

Składu
z przyległymi ubikacjami lub 2 próżne pokoje nie wyżej I. piętra o ile możliwość z telefonem poszukuje zaraz na zakład krawiecki. Warunek śródmięscie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 420

3 wzgl. 4
ubikacji na cele handlowe przy Starym Rynku, nie wyżej II. piętra poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 565

Salka
do zebrań na 50 osób zaraz do oddania. Michalska, Bukowska 5, restauracja. zdw 31 624

14 DZIERŻAWY

Stajnia
do wynajęcia. Śleszewski, Małe Garbary 7 a dw 4420

Oberża
z urządzeniem w pełnym biegu, w mieście powiatowym w rynku za kaucją od 1 kwietnia rb. do wdzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 30 355

Skład
z mieszkaniem przy rynku zaraz wolny, do wynajęcia 3 000 złotych dzierżawy płatne zgóry. Wenge, Kiszkowo, pow. Gniezno. — dw 4424

2 pokoje
z ogrodem owocowym, warzywnym nad jeziorem w Białnie oddam za 65 zł mies. Kaucja 100 zł, 30 minut autobusem do Poznania. — Zgłoszenia przyjmuje Fr. Chwilkowski, Srem. zdw 31 555

Gościniec
ze salką i kolonjalką w dużej wsi do wdzierżawienia. Dobra egzystencja dla dzielnego kupca lub inwalidy. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 31 681

Składu
z ubikacjami lub mieszkaniem poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 391

15 UZDROWISKA

Zakopane - „Januszek“
ulica Chalubińskiego, pensjonat Wandy Kychlickiej z Poznania. Kuchnia wykintna. Pokoje ładne ciepłe. Cena 8.50. zdw 28 512

Zakopane
Agencja Siemianowskiego wdzierżawia na sezon lato i dłuższe pensjonaty od 9 do 30 pokojowe. — n. w 9 406

16 OSOBISTE

Prośba
Panów oficera lub chorążego, który był u mego stróża ub. roku dowiadujący się o p. Smoczyk, Rynek Śródceki 17, proszę uprzejmie o przybycie osobie jak najprędzej. Roszkiewicz, właściciel domu, Rynek Śródceki 1. zdw 30 840

Panu Bolesławowi
działającemu za nadaniem listu, do Kościana nie przybde. Helena. zdw 31 505

21 ZGUBY

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Fr. Tibich unieważniam. zdw 31 417

Zgubioną
książeczkę wojskową P. K. U. Szamotyły rocznik 1905, unieważniam. Tadeusz Sikorski. zdw 31 384

Buciki
znaleziono w sobotę 1. 3. 30 w drodze samochodowej. Odebrać można od 2-3 w południe. 3 Maja 6, II. pr., lewo. zdw 31 678

22 ROZMAITE

Obiady
specjalne dla uczacej się młodzieży po 1.20 tylko za okazaniem legitymacji w Stołowni Szkoły Gospodarczej Zawodowej. św. Marcin 69. Niezależnie obiady od 1.60 do 3.50 z czterech dań, z dodatkami 4 jarzyna oraz leguminy wykintnej. — nwp 9151

Plisowanie
hafty, dekantowanie, meretki wykonuje szybko i tanio Haftopolis. Woźna 10 Pw 8672-4 69

Masaże
lecnicze i kosmetyczne podług prof. Zabłudowskiego masaże ciała przeciw sztywności, krwi, częściowemu paraliżowi. Masaże głowy usuwające bóle łupież i wypadanie włosów oraz masaże twarzy usuwające zmarszczki i wagi. Całkowicie i częściowo naświetlania za przepisem lekarskim H. Giernatowa. Wrocławska 10 parter, dawniej Rom Szymańskiego. Pw 8768.3.106

Trykotaże miarowe
garsonki swetry itp. wykonuje „Tricot“, Rom. Szymańskiego 10 III., śródmięscie. Pw 9504-53.344

Chromantka
przyjezdna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wroży z ręki, kart. Rom. Szymańskiego 8, podwórko, parter, lewo, przy placu Świętokrzyskim. zdw 30 380

Bufetowiec
samodzielny kawaler, władający polskim i niemieckim, obejmie kierownictwo od 1 kwietnia lub 15 marca. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 606

Dywany
reparuje Tabernacki, Raczyskim 2, przy placu Bernardyńskim, parter. — dp 4 425

Fotografie
portrety artystyczne wykonują Bracie Pecherscy, Aleje Marcinkowskiego 8, telefon 39-55. — dw 3 835

Obiadów
domowych, smacznych, także dietetycznych poszukujemy. Oferty Kurjer zdw 31 425

Dywany
na Święta naprawi odświeża Wytownia Dywanów, Kurjer zdw 31 517

Dziewczę
pięćmiesięczne, zdrowe dam na własne. Oferty Kurjer zdw 31 513

Obiady
smaczne, obfite 80 groszy. Półwiejska 9b, I. piętro. zdw 31 450

Pralnia - prasownia
i prężalnia firan, Ostrówek 15, sutereny. zdw 31 452

Sprzedam
wilka (suczka) tanio. Oferty Kurjer zdw 31 570

Przyjmuje
koldry do szycia, przeróbki oraz abażury. Zgłoszenia Matejki 40, H. Dolaty. zdw 31 585

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań, Gwarana 17, II. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny przystępne T. Rowecka. zdw 31 602

Masażystka
dyplomowana poleca się w domu i poza dom. Mielżyńskiego 1, II. pr., prawo. zdw 31 686

Zdrowie
kto szanuje, ten na obiad i kolację popieszy do restauracji Polskiej, Graniczna 5, dojscie do Marszałka Focha, Strusia, Kanałową, Kuchnia wyborowa pod kierunkiem sil fachowych Obiad z trzech dań 1.20 zł. kolacja z dwóch dań od 1.20 zł. Wieczorem koncert. — zdpw 31 654

Spółki adwokackiej
poszukuje, lub przyjme kanceliarz adwokacki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 686

23 OZENKI

Kawaler
lat 24, brunet, szuka znajomości pań do lat 24 celem ożenku. Posag niepożądan. Oferty tylko z fotografią pod ad 31 358

Urzędnik
etatowy, 600 zł miesięcznej pensji, przystojny, szuka żony z dobrej rodziny uczciwej i inteligentnej, posiadającej wyprawę i nowe meble na 3 pokoje i kilka tysięcy gotówki. Łaskawe zgłoszenia uprasza się pod nr. zdw 30 748

Kawaler
zrębny, lat 27, ciemnoblondyna, wzrostu średniego, poszukuje żony. Panie od lat 18 z gotówką od 50 tysięcy zł uprasza o składanie ofert, możliwe z fotografią do Kurjera zdw 31 429

Wdowa
przystojna, mila, dwie dorastające dzieci, pewna egzystencja, ładne mieszkanie, pozna wyższego urzędnika 46-60, przed emeryturą. Cel matrymonjalny, sprawa honorowa. Obszerne oferty z fotografią z celem zaufaniem Kurjer zdw 31 432

Przystojny
pan, średnim wieku, poszukuje towarzyski życia. Oferty Kurjer zdw 31 439

Czwartki
piątki, soboty, stale w Poznaniu, Hotel Centralny, ulica Franciszkańska, Piotr Młocza. zdw 30 400

Wdowa bezdzietna
inteligentna, średniego wzrostu, posiada mieszkanie i skład, poszukuje na tej drodze meża, Pannie z pewną egzystencją i dobrym charakterem w wieku 40 do 50 lat mogą się zgłosić. Wdowiec z dzieckiem nie wykluczony. Uprasza się o ile możliwe o fotografię. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera zdw 31 439

Kawaler
kupiec, lat 26, na kierowniczym stanowisku, szuka znajomości panny w wieku 20-24 lat celem ożenku. Oferty Kurjer zdw 31 470

Pragne
pознаć pana lat 30-45 na stałej posadzie. Cel matrymonjalny. Posiadam własne mieszkanie. Zgłoszenia tylko poważne Kurjer zdw 31 459

Posażna
przystojna, inteligentna, muzykalna panna, pozna samodzielnie kupca. Cel matrymonjalny. — Oferty Kurjer zdw 30 762

Wdowiec
lat 50, dwie dzieci, 4 pokojowe mieszkanie w centrum Poznania, kupiec samodzielny, zdrowy, silny szuka osoby do lat 65, której zależy na spokojnym życiu. Nieco majątku dla wspólnego dobra pożądana. Oferty Kurjer zdw 31 615

Dla
młodych kuzynów dwóch przystojnych blondynów, w wieku 28 lat, na poważnych stanowiskach, poszukuje sympatycznych, inteligentnych panien do lat 25, z odpowiednim kapitałem celem założenia dobrze prosperującego przedsiębiorstwa. Cel matrymonjalny. Łaskawe oferty wraz z fotografią uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 31 562. Rzecz traktuje się serio, za zwrot fotografii ręce słowem honoru, wdówki nie wykluczona.

Szatynka
lat 25, wesola, nie biedna, pragnęłaby w tym roku zamaż wyjść. Oferty do Kurjera zdw 31 629

Gorzeinik
kawaler, przystojny brunet, lat 26, pragnie poznać panie religijne, gospodarna, o miłym charakterze do lat 24 w celu ożenku. Oferty z fotografią do Kurjera zdw 31 646. Rzecz traktuje się dyskretnie.

Wdowa po aptekarzu
właścicielka średniej apteki w jednym z zachodnich województw pragnie nawiązać korespondencję w celu matrymonjalnym z aptekarzem, chrześcijaninem, w wieku 45 do 55 lat, znającym język niemiecki (także wdowcem bez rodziny). Nieanonimowa korespondencja wraz z fotografią, która się zwraca, proszę skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 31 578

Przejmuje
z gotówką około 100 tys. zł pozna w celu matrymonjalnym panna obejmująca większe przedsiębiorstwo handlowe. Oferty Kurjer zdw 31 641

Młody
inteligentny rolnik, właściciel 100 morg. gospodarstwa, pozna uroczą z odpowiednim majątkiem panią. Cel matrymonjalny. Pośrednictwo krewnych chętnie przyjęte. Poważne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 683

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kaniłaka I. II. piętro. zdw 99 900

Tango
nowoczesnego walca uczy w dwóch godz. Piotr Mikołajczak. Pocztowa 29 Kurs dla początkujących rozpoczynam 9 marca. — zdp 30 829

Buchalter
bilansista wyucza buchalterji w kompletach. Zgłoszenia: Różana 28, I. p. zdw 31 213

Akademja tańców Wituszkowskich
rozpoczyna kurs. Przyjmie jeszcze kilka pań i panów. Skarbowska 14. Pw 9 130-8.104

Szkoła Tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33 29. Z początkiem miesiąca rozpoczynam kurs dla początkujących i uzupełniający. Pw 9749-9.354

Pedagogiczna Szkoła tańców nowoczesnych narodowych
Baletmistra Szczerka, gwarancja wyuczenia, Ratajczaka 21 a, Dom Rzemieślnicy, parter. zdw 31 403

Student
potrzebny: łacina, matematyka, francuskie. Ul. Małeckiego 4, II. piętro, prawo. zdw 31 437

Niemieckiej
konwersacji poszukuje. Kurjer zdw 31 495

Nauczycielka
państwowej szkoły średniej udziela lekcji francuskiego, niemieckiego, Wyspiańskiego 11, I. lewa. Zgłoszenia 5-7 zdw 31 459

Niemieckiej
konwersacji z Niemcem lub Niemką poszukuje. Oferty Kurjer zdw 31 519

Do baletu
potrzebne młode panie, nauka na miejscu 4-7 Czechowska, Stary Rynek 44, wchód z Woźnej, III. piętro. zdw 31 523

Where
gives English lessons? Oferty Kurjer zdw 31 503

Qui
donne des leçons français? Oferty Kurjer zdw 31 507

Korepetycji
udzieli student przystępnie — względnie za mieszkanie, Oferty Kurjer zdw 31 446

Kursy kroju
i szycia damskiego. Wpisz przyjmie Klawitrowa, Marii Magdaleny 1, III. narożnik Raczyskich. — dw 4426.7

Kursy
stenografji, pisania na maszynach miesięczne kwartalne i półroczne Tyran-Zaworskiej. — Strzelecka 53, narożnik Placu Świętokrzyskiego zdw 27 609/10

Udziela
obcych języków skuteczność krótkim czasie. Adres wskazuje „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 9838-53.392

25 MUZYKA

Fortepian
(skrzydło) do wynajęcia 25 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 474

Fortepian
wolny do ćwiczeń, Wielkie Garbary 29, III., prawo. zdw 31 608

Skrzypek
rutynowany poszukuje posady w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 31 700

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Stenograf
piszący na maszynie poszukuje zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 30 721

Czeladnik młynarski
który może stawić kaucję szuka posady. Oferty Ignacy Dasuj, Krucz. pow. Czarnków. zdw 31 030

Maszynistka
biegła poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 179

Aptekarska
siła pomocnicza z 10 letnią praktyką, biegła taksatorką i receptariuszką, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 31 002

Przejmę
posadę biurową, znajomość wszelkich prac administracyjnych. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 138

Poszukuje
posady biurowej młody urzędnik Pierwszorzędne świadectwa — skromne wymagania. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 194

Panna
szuka jakiegokolwiek posady za złozenie 200 zł kaucji. Oferty Kurjer zdw 31 402

Gospoia
lat 27, inteligentna, szuka posady, najchietniej do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 31 401

Dziewczyna
uczciwa z dobrmi wiadctwami poszukuje posady z gotowaniem od 15 marca. Oferty do Kurjera zdw 31 408

Panienska
z ukończona szkoła handlowa jest w krytycznym polozeniu, przyjmie jakiegokolwiek posade. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 444

Pokojowa
poszukuje posady z prasowaniem sztywnej bielizny w Poznaniu lub Warszawie. Oferty Kurjer zdw 31 453

Tylko 2,— zł
za godzinę (po południu) szybko i biegle dyktowania (na stenogram lub w maszynę) wszelkiej polskiej korespondencji handlowej, urzędowej etc. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 476

Młodszy
magazynier z branży żelaza poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 458

Dziewczyna
Małopolanka, uczciwa, z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 457

Technik
mechanik, z znajomością elektro-techniki szuka zajęcia, także przyjmie prace godzinowe. Łaskawe oferty Kurjer zdw 31 460

Ogrodnik
znający kwaciarstwo i warzywnictwo poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 494

Wdowa
bardzo ciekim polozeniu prosi o ładne serce o stałą pracę w urzędzie, biur, kina, przyjmie w dom pranie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 388

Poszukuje
posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 455

Ogrodnik
umiejący zakładać większe i mniejsze ogródki przy willach poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 377

Biuralistka
poszukuje zajęcia wieczornego 2 godziny dziennie. Oferty Kurjer zdw 31 440

Szukam
posady za portiera, woźnego lub inkasenta, kaucja według umowy. Oferty Kurjer zdw 31 456

Poszukuje
posady do lekkich prac biurowych od 1. lub 15. Oferty Kurjer zdw 31 424

Samodzielnia
księżkowa - bilansistka, młodsza Wielkopolanka, rutynowana w wszelkich pracach biurowych, przyjmie odpowiednie stanowisko od 1. 4. r. b. Łaskawe oferty zdw 31 426

Posady
woźnego z kaucją poszukuje. Oferty Kurjer zdw 31 421

Młynarz
lat 25 poszukuje posady najchietniej w młynie. Zgłoszenia Ignacy Grzegorzczak, Dolsk, powiat Śrem zdw 31 486

Księgarz
10-letnia praktyka, znający sortyment polski, niemiecki, działant, dział pomocy naukowej i bibliotekarski, poszukuje posady w kraju lub zagranicą. Oferty uprasza Jan Perdoch, Poznań, Warownia II, mieszkanie 14, zdw 31 503

Uczeń
szn uczciwych rodziców, mający zamiłowanie do zegarmistrzstwa szuka posady. Kosiński, Mosina, zdw 31 502

Gwarancje
dam za posade kasjera, inkasenta. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 498

Poszukuje posady
magazyniera, inkasenta lub woźnego, dobrmi wiadctwami i referencjami. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 490

Dzisiaj w kinie
Apollo: „Szampańskie życie”.
Bajka: „Biały Pająk i Niedyskretna Kobieta”.
Casino: „Herszt z bandy potępieńców”.
Dom Rzemieślnicy (ulica Fr. Ratajczaka): „Deszcz Róż”.
Metropolis: „Wenus”.
Odeon: „Niewolnica miłości”.
Słońce: W szponach diablicy.
Stylowe: „Statek Komediantów”.
Wilsona: „Dziewica Orleańska”.

Dekorator
ekspedjent branży biawatów konfekcji, art. dams, męsk., poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 549

Pracznka
poszukuje prania. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 533

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 532

Posługaczka
poszukuje zaraz posługi. Oferty Kurjer zdw 31 531

Służąca
z gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 540

Silna
i zdrowa pracznka poszukuje prania, pierze czysto. Oferty Kurjer zdw 31 538

Służąca
do wszystkich prac domowych poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 604

Biegła
maszynistka szuka popołudniowego zajęcia. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 31 635

Ogrodnik
lat 25, kawaler, zdrowy i energiczny zmieni posade od 15. 3. najchietniej na stanowisko samodzielne. P. Braisa, Nowa Wieś, G. Ślask, 3 Maja 99, zdw 31 658

Kierownik mleczarni
z długoletnią praktyką, w niewypowiedzianej posadzie poszukuje dla polepszenia sobie bytu od 1 kwietnia stałej posady. Specjalista wyrobu rozmaitych serów, ma szkołę mleczarską poza sobą. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 653

Poszukuje
posady od 1. 3. do dzieci lub za pokojową, znam szyć i robótki. Oferty Kurjer zdw 31 651

Asystentka farmacji
młoda, energiczna, sumienna, z praktyką wielkomięjską i prowincjonalną poszukuje posady. Łaskawe oferty: Koman, Łódź, Piotrkowska 217, dla S. zdpw 31 650

Młynarz
samodzielny, lat 25, obeznany z motorami, poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 31 648

Poszukuje
posady jako elew gospodarczy w większym majątku, miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 643

Kołodziej
kawaler z dłuższą praktyką i własnymi narzędziami szuka posady na majątku Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 31 835/6

Poszukuje
posługi przed południem lub po południu. Oferty do Kurjera zdw 31 706

Młoda
pokojówka pracowita, uczciwa, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer rw 8 976

Poszukuje
posługi zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 599

Posługaczka
ze świadctwami poszukuje posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 584

Pracznka
czysta, sumienna, poszukuje prania i prasowania męskiej bielizny. Żydowska 6, Boczek, zdw 31 580

Panienska
do dzieci z dobrmi świadctwami poszukuje posady na majątek od 1. 4. 1930 roku. Oferty Kurjer zdw 31 096

Osoba
inteligentna znająca się na gospodarstwie domowym szuka posady do samotnej osoby lub do starszych dzieci od 15 marca. Oferty Kurjer zdw 31 098

Dziewczyna
z dobrmi świadctwami, w ostatniej posadzie cztery lata z dobrem gotowaniem szuka posady od 1. 4. 1930. Oferty Kurjer zdw 31 097

Dziewczyna
starsza samodzielnia poszukuje posady do wszystkiego ewentualnie jako kucharka od 1. IV., w lepszym domu. Świadctwa długoletnie i bardzo dobre. Zależy mi na dobrej i stałej posadzie. Oferty Kurjer zdw 31 081

Małopolanka
uczciwa, czysta szuka miejsca do dwóch osób za pokojową lub do wszystkiego, najchietniej okolica Łazarz. Oferty Kurjer zdw 31 101

Stenotypistka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 140

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem praniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 139

Blacharz
na karoserję i prace samochodową poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 31 466

Bona
uczciwa, religijna, z dobrej rodziny, z kilkoletnią praktyką, język polski i niemiecki, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer dw 4423

Inteligentna
przystojna panienka z ładnym charakterem pisma i szyća prosi o posade w lepszym domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 569

Gospodyni
dziewczyna szuka jakiegokolwiek pracy ewentl. na kilka dni. Oferty Kurjer zdw 31 566

Pokojowa
uczciwa, pracowita poszukuje posady od 15. 3. Oferty Kurjer zdw 31 568

Gospodyni
szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 564

Osoba inteligentna
zaufana, znająca dobrą kuchnię, gospodarstwo domowe, przyjmie posade u samotnego pana (chętnie gdzie dzieci). Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 8919

Panienska
z lepszej rodziny pragnie się wyuczyć fryzjerstwa. Oferty Kurjer zdw 31 616

Uczciwa
meżatka w przykrem polozeniu prosi o jakiegokolwiek pracę. Oferty Kurjer zdw 31 558

Poszukuje
posady jako ekspedjent w branży zbożowej (pracowałem w jednym z większych młynów), lub też jako ekspedjent w branży kolonialnej. Może się okazać dobrmi świadctwami. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 645

Gospodyni - kucharka
samodzielnia, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 527

Panienska
inteligentna, uczciwa, z dobrej rodziny poszukuje od 1 kwietnia lub wcześniej posady jakiegokolwiek ekspedjentki, najchietniej do składu piekarskiego lub rzeźnickiego z całym utrzymaniem. Początkowo bez wynagrodzenia. Oferty Kurjer zdw 31 510

Dziewczyna
posługaczka sumienna poszukuje posługi lub innej pracy od 15. 3. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 467

Młoda
panienka, uczciwa, sumienna, dobre świadctwem szkolnym, pragnęłaby się wyuczyć jako ekspedjentka w składzie rzeźnickim lub piekarskim. Oferty Kurjer jw 3472

Małopolanka
uczciwa, pracowita poszukuje posady 15 marca do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 31 488

Stenotypistka
polsko-niemiecka poszukuje pracy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 472

Rutynowany
sekretarz adwokacki zmieni posade od 1. IV. 1930, ewentualnie przyjmie posade w większym przedsiębiorstwie. Znajomość języków, koresp. handlowej polsko-niemieckiej i księżkowości. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 518

Szukam
posługi po południu. Oferty Kurjer zdw 31 516

Marszantka
dyrektorka poszukuje posady. Dobrzyńska, Wierzbicice 40, zdw 31 515

Ucznia
przyjmie od zaraz. Kesicki, mistrz malarski, Pobiedziska, zdw 30 740

Poszukuje
pierwszorzędnej siły pedagogicznej do 18 letniego chłopca 6-jej klasy gimnazjum humanistyczn. jako wychowawcę korepetytora. Zgłoszenia proszę skierować Kurjer zdw 31 205

25 złotych
dziennie nietrudno zarobić lekka domowa praca piśmienna. Zgłoszenia z miast i prowincji. F-a „Carbon” Gdynia, zdw 28 106

Mistrz
piekarski zaraz potrzebny. M. Obarska, piekarnia cukiernia, Pobiedziska, zdw 31 089

Solidnych
zastępców dla sprzedaży obligacji państwowych na raty poszukuje jedna wyłącznie chrześcijańska i polska instytucja. Gwarantuje wmy dotrzymanie korzystnych warunków. Zgłoszenia do „Spółdzielczy Bank dla Eskontu i Zaliczek” Lwów, ulica Akademicka 10, nr 9183

Poszukuje
zaraz młodszego pomocnika, tylko pierwszorzędnej siły. Odpisy świadectw z podaniem warunków, przy wolnym stole i stacji, upraszam. 2 uczeni lub wolontariuszy mogą się zgłosić. J. Kozłowski, Kcynia, Rynek 14, hurtowo-detalicznie handel kolonialny, spirytualje, artykuły budowlane, wegle, zdw 4411

Ucznia
uczciwego, z ukończoną szkołą handlową, z dobrmi referencjami przyjmujemy do naszego przedsiębiorstwa branży drzewnej. Zgłoszenia do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 10.44, Pw 9818-10.44

1.000—2.000 zł
miesięcznie mieć mogą zdolni panowie i panie bez różnicy wieku zawodu, kwalifikacji tak pracujący jak i bezrobotni przy sprzedaży obligacji państwowych. Zgłoszenia osobiste lub listowne Generalne zastępczo Banku Nowostawski Poznań Podgórna 7 I. p. nw 8804

Chcesz
otrzymać posade? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicza. Warszawa, Żółwia 42 n. Kursy wycząja listownie: buchalterii, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej stenografii, nauki handlu, prawa, kaligrafii, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego francuskiego, niemieckiego pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadctwo. Zadajcie prospektów. np 9169

Ekspedjentka
(siła pomocnicza) do składu poręczoch potrzebna. Wymagalne kaucja 1.000 złotych oraz poważne referencje. Zgłoszenia Rzeczypospolitej 3. firma „Julpol”, 10—11 rano, zdw 31 620

Kucharka
i dziewczyna do restauracji zaraz. Półwiejska 17 restauracja, zdw 31 622

Krawcowa
młodsza bielizniarka potrzebna zaraz. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 31 623

Służąca
do pracy domowej potrzebna zaraz. Mleczarnia Rosko, zdw 31 640

Dzielnia
ekspedjentka z branży rzeźniczej może się zaraz zgłosić. Mączniski, Wodna 2, rw 8 973-4

Do stolarni
i wypożyczalni samochodów poszukuje się kierownika z gotówką do 6.000 zł. Zapewnia się wysoki zysk. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 644

Młodsza
dziewczyna umiejąca gotować z dobrmi świadctwami potrzebna zaraz. Górna Wilda 56, I. p., lewo, zdw 31 528

Dam
za wypożyczenie 1.000 zł stała dobra posade i procent. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 539

Służąca
umiejąca po polsku i niemiecku do wszelkich prac domowych z praniem zaraz potrzebna. Wierzbicice 15, skład kolonialny, zdw 31 563

Posługaczka
rano potrzebna. Szwajcarska 26, III. prawo, zdw 31 605

Posługaczka
potrzebna przed południem Wyspiańskiego 18, parter lewo, zdw 31 509

Pomocnik
fryzjerski, dobra siła z utrzymaniem zaraz potrzebny. M. Lebiotkowski, Zabikowo Stare, stacja Luboń, zdw 31 464

Apteka
w Śremie poszukuje od 1. 4. do brze poleconego asystenta (ki) z egz. wojewódzkim lub młodszego magistra (ki) z praktyką, do receptury i defektury. Do zgłoszenia proszę dołączyć warunki i referencje. dw 4421

Drogerzystów - podróżujących
dzielnych sprzedawców poszukuje „Delta”, ul. Dąbrowskiego 83/85, jw 3482

Drażetkarza
poszukuje się zaraz. Zgłoszenia wraz z odpisem świadectw i podaniem pretensji skierować proszę Kurjer Poznański zdw 31 601

Fryzjerski
pomocnik potrzebny zaraz. — Wierzbicice 33, zdw 31 552

Młodsza
służąca do wszelkich prac domowych zaraz lub 15. Rybak Gen. Pradzińskiego 48, zdw 31 500

Młynarz
samotny do prowadzenia młyna wodnego na wsi, pensja, prowizyjna kaucja konieczna. Przy zgłoszeniu należy podać wysokość posiadanej kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 511

Marszantka
pierwszorzędna potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 30 695

Młoda nauczycielka
do 8-letniego chłopca z muzyką, francuskim, potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia telefon 69-57, zdw 31 521

Szofer - służący
kawaler, obeznany ze służbą, posiadający dobre świadctwa i praktykę szoferką, potrzebny na wieś od 1 kwietnia. Zgłoszenia z odpisem świadectw oraz podaniem pretensji do Kurjera Poznańskiego zdw 31 434

Pomocnik
krawiecki, dzienny, uczciwy, na stała, damska i męska prace potrzebny zaraz. Śmilowski, Kosciącin, Szeroka, zdw 31 433

Dwóch uczeni
chcących douczyć się zawodu ślusarsko-kowalskiego, mogą się zgłosić zaraz. Mistrz kowalski M. Kasperczak, Michorzewo, Nowy Tomysł, zdw 31 418

Pracę
stała otrzyma ten, kto udzieli pożyczki 3.000 złotych, gwarancja hipoteczna, wolne mieszkanie, pensja podług umowy. Fachowość niekonieczna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 412

Wolne
posady zaraz po ukończeniu kursu hodowl. pieczarek. Poznań, Wały Jadwigi 3, zdw 31 497

Agentów
poszukuje na bardzo kupowne artykuły. Wysoki zarobek. Kaucja 25 zł potrzebna. Zgłoszenia Półwiejska 32, II. piętro, prawo, od 5—7, zdw 31 496

Dziewczyna
może się zgłosić Bukowska 17, III. piętro od 12—2, zdw 31 394

Księżkowy (a)
pewny w bilansie, rutynowana siła zaraz potrzebna. Oferty z odpisami świadectw i warunków do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 10.134, Pw 9336-10.134

2 uczenie
możliwie z ukończoną szkołą wydziałowa większego wzrostu, sympatycznej powierzchowności, potrzebne zaraz do składu papieru i zabawk. Zgłoszenia do biura ogłoszeń „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 10.136, Pw 9339-10.136

Dziewczyna młodsza
do prac domowych bez spania potrzebna zaraz. Adres wskaże „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, Pw 9340-10.137

Bielizniarka
potrzebna zaraz. Lesińska, Jeżuicka 8, zdw 31 611

Pomocnik
fryzjerski dzienny potrzebny zaraz. Półwiejska 20, zdw 31 590

Posługaczka
3 dni w tygodniu z praniem zaraz. Zgłoszenia ul. Polna 22a, II. pr., prawo, zdw 31 594

Fryzjerka
pierwszorzędna. Pensja 150—200, Matejki 7, zdw 31 597

Fryzjerski
pomocnik. Matejki 7, zdw 31 596

Dziewczyna
które pracowały dłuższy czas przy drażetkach poszukuje Wytwórni cukierków. L. Siedziński, Poznań, ul. Wroniecka 16, zdw 31 600

2 fryzjerki
dzielnne potrzebne zaraz. Półwiejska 20, zdw 31 591

Apteka
w Ostrowie szuka od 1 kwietnia asystenta (tkę) wlad. język niem. Zgłoszenia z podaniem refer. i pensji W. Mierzejewski, Ostrow, zdw 31 587

Szwaczka
pierwszorzędna na meska bieliznę szyjąca do składów potrzebna. Oferty Kurjer zdw 31 696

Dziewczyna
pracowita, sumienna, która do brze gotuje i może się okazać długoletniemi dobrmi świadctwami potrzebna od 1. 4. Posada stała i dobra. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 701

Owijaczka
do cukierków może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 31 704

Księżkowy
biegły, samodzielny korespondent uczciwy, sumienny, pracowity do brze polecony, potrzebny. Oferty z podaniem referencji oraz pretensji do Kurjera zdw 31 662

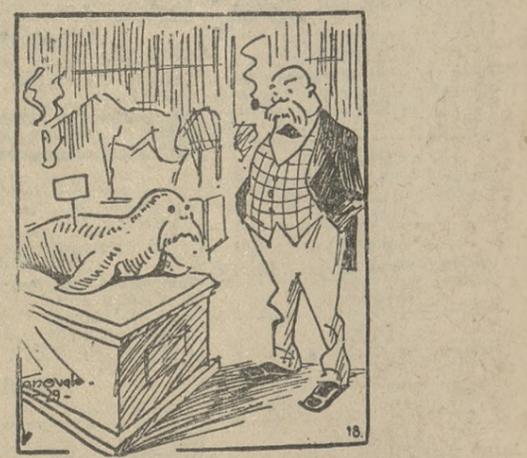
Dziewczyna
skromna uczciwa, gotowaniem potrzebna. Pocztowa 21, I. prawo, zdw 31 667

Zdolnych
pomocników obuwicznych na prace pasowa i reparacje poza dom zaraz przyjme. Wały Zygm. Starogo 4, Dyr. Kolei Państw, zdw 31 666

Bona II. kl.
do dwóch chłopców 5—6 lat potrzebna zaraz. Zgłoszenia wraz odpisem świadectw i podaniem pensji do Kurjera zdw 31 674

UWAGA!
Jadwiga Smosarska, Marja Malicka i Józef Węgrzyn w filmie
„Niewolnica miłości”
tylko do soboty wyświetlany będzie w kinie
„ODEON”, ul. 27 Grudnia 14.
zw 22 137

Humor zagraniczny

W muzeum zoologicznem
— Nieprawdopodobne, jakie niektóre zwierzęta też są b. zydkie...

Przedpłata na marzec 1930 r. za oba wydania razem właścicielem tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska” i Nowiny Sportowe” w Poznaniu — eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4,70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94 kwartalnie zł 14,80, pod opaską w Polsce zł 9,00 pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeskód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydan. porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydan. wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między restawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.